

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Pracovní a životní podmínky venkovského obyvatelstva
v průběhu 20. století do současnosti**

Kateřina Kinská

© 2024 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Kateřina Kinská

Hospodářská politika a správa
Podnikání a administrativa

Název práce

Pracovní a životní podmínky venkovského obyvatelstva v průběhu 20. století do současnosti

Název anglicky

Working and living conditions of the rural population population during the 20th century to the present

Cíle práce

Diplomová práce přináší informace, týkající se vývoje života lidí na venkově. Jejím cílem je popsat a porovnat životní a pracovní podmínky vybrané obce v západních Čechách. Bude srovnán minulý a současný stav života v obci a ze získaných informací budou navrženy případné náměty na zlepšení.

Metodika

Teoretická část diplomové práce bude zaměřena na studium odborné literatury k tématu vývoje českého venkova od počátku 20. století do současnosti. Dále bude zaměřena na studium možností dotací na podporu rozvoje českého venkova.

Praktická část bude věnována porovnání životních podmínek venkovského obyvatelstva 20. století a aktuálního stavu konkrétní západočeské obce. V empirickém šetření bude použito triangulace technik. Budou shromážděna a zpracována primární data, z nichž budou vyvozeny závěry a navržena doporučení pro zastupitelstvo obce.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Práce, život, vesnice, obyvatelé, dotace, kronika

Doporučené zdroje informací

BĚLINA, Pavel a kol.: Kronika českých zemí. Praha 1999. IBN 80-7321-071-1.

BINEK, Jan. Venkovský prostor a jeho oživení. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-22-6

HUDEČKOVÁ, LOŠTÁK, ŠEVČÍKOVÁ. Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2006. ISBN 80-213-1413-3.

MAJEROVÁ, Věra a Jaroslav ČMEJREK. Český venkov 2005: rozvoj venkovské společnosti. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2005, 163 s. ISBN 80-213-1274-2.

PERLÍN, R, S KUČEROVÁ a Z KUČERA. Typologie venkovského prostoru Česka. Geografie. 2010

Předběžný termín obhajoby

2023/24 ZS – PEF

Vedoucí práce

prof. PhDr. Ing. Věra Majerová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 21. 3. 2024

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 25. 3. 2024

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 25. 03. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Pracovní a životní podmínky venkovského obyvatelstva v průběhu 20. století do současnosti" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.03.2024

Poděkování

Ráda bych na tomto místě vyjádřila své upřímné poděkování prof. Ing. PhDr. Věře Majerové, CSc. za odborné vedení mé diplomové práce, za její cenné rady, připomínky a čas, který mi věnovala. Její zkušenosti a znalosti pro mě byly velkou inspirací a pomocí při zpracování tohoto tématu.

Mé velké díky patří také celé mé rodině za jejich bezmeznou trpělivost, pochopení a podporu, kterou mi poskytovali po celou dobu mého studia a psaní této práce. Bez jejich pomoci a zázemí by pro mě bylo mnohem těžší tuto práci dokončit.

Pracovní a životní podmínky venkovského obyvatelstva v průběhu 20. století do současnosti

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá zmapováním životních a pracovních podmínek obyvatel obce Mochtín v minulosti a současnosti. Cílem je identifikovat klíčové faktory ovlivňující kvalitu života a spokojenost obyvatel a formulovat doporučení pro zlepšení životních podmínek a udržitelný rozvoj obce. Teoretická část představuje relevantní koncepty a přístupy ke studiu venkova a kvality života. Analytická část využívá kombinaci kvalitativních rozhovorů s vybranými aktéry a kvantitativního dotazníkového šetření na reprezentativním vzorku populace. Výsledky odhalují převážně pozitivní hodnocení života v obci s dílčími nedostatky v oblastech školství, zdravotnictví, volnočasových aktivit a služeb. Na základě zjištění jsou formulována praktická doporučení pro rozvoj obce v souladu s potřebami jejích obyvatel. Práce přispívá k porozumění faktorům kvality života na venkově a poskytuje podněty pro strategické plánování rozvoje obce Mochtín.

Klíčová slova: Práce, život, vesnice, obyvatelé, Mochtín, kronika

Working and living conditions of the rural population population during the 20th century to the present

Abstract

This diploma thesis focuses on mapping the living and working conditions of the inhabitants of the Mochtín municipality, both in the past and present. The aim is to identify key factors influencing the quality of life and satisfaction of the residents and to formulate recommendations for improving living conditions and sustainable development of the municipality. The theoretical part presents relevant concepts and approaches to the study of rural areas and quality of life. The analytical part uses a combination of qualitative interviews with selected actors and a quantitative questionnaire survey on a representative sample of the population. The results reveal a predominantly positive assessment of life in the municipality, with partial deficiencies in the areas of education, healthcare, leisure activities, and services. Based on the findings, practical recommendations are formulated for the development of the municipality in accordance with the needs of its inhabitants. The thesis contributes to the understanding of factors affecting the quality of life in rural areas and provides suggestions for strategic planning of the development of the Mochtín municipality.

Keywords: work, life, village, inhabitants, Mochtín, chronicle

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická východiska	14
3.1 Venkov	14
3.1.1 Suburbánní zóna	15
3.1.2 Venkov v bohatých zemědělských oblastech	15
3.1.3 Bohaté Sudety	15
3.1.4 Chudé Sudety	16
3.1.5 Vnitřní periferie	16
3.1.6 Moravsko – slezské pomezí	16
3.2 Funkce venkova	17
3.2.1 Produkční funkce	17
3.2.2 Rezidenční funkce.....	18
3.2.3 Funkce rekreační	19
3.3 Pozitiva a negativa venkova	20
3.4 Historie	20
3.5 Vývoj českého venkova ve 20. století	21
3.6 Komparace tradičního venkova a současného venkova.....	23
3.7 Venkovská a městská sídla.....	26
3.7.1 Venkovská sídla	26
3.7.2 Městská sídla.....	28
3.7.3 Komparace venkovského a městského sídla.....	28
3.8 Regiony	29
3.9 Regiony soudržnosti	30
3.10 Vzdělanost ve venkovských oblastech.....	32
3.11 Vzdělanost v západních Čechách.....	33
3.12 Pracovní podmínky venkovského obyvatelstva	34
3.13 Rozvoj venkova – strukturální politika a politika soudržnosti.....	35
3.14 Fondy EU	38
3.15 Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR).....	38
3.16 Evropský sociální fond (ESF+).....	39
3.17 Fond soudržnosti (FS – Kohezní fond)	40
3.18 Fond pro spravedlivou transformaci (Just transition fund).....	40
3.19 Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV).....	41

3.20	Regionální operační program NUTS II jihozápad	43
3.21	Dotace.....	44
4	Analytická část práce	46
4.1	Geografická charakteristika obce	46
4.2	Demografická charakteristika obce	47
4.3	Vývoj názvu obce.....	49
4.4	Historie obce Mochtín	49
4.4.1	19. století.....	49
4.4.2	První polovina 20. století	50
4.4.3	Druhá polovina 20. století.....	56
4.5	Analýza obyvatelstva a sociálních faktorů	61
4.6	Dopravní infrastruktura a obslužnost	65
4.7	Občanská sdružení, spolky	66
4.8	Školství.....	69
4.9	Zdravotnictví	72
4.10	Sociální péče.....	73
4.11	Rekreace a volný čas	74
4.12	Ostatní občanská vybavenost a služby	76
4.13	Zvolení výzkumné strategie	79
4.14	Rozhovory s obyvateli na téma občanské vybavenosti a služeb	80
4.14.1	Charakteristika respondentů.....	82
4.14.2	Interpretace a prezentace výsledků	83
4.15	Dotazníkové šetření	91
4.15.1	Výstup z dotazníkového šetření	91
4.15.2	Interpretace a prezentace výsledků	92
5	Zhodnocení a doporučení	95
5.1	Zhodnocení výsledků výzkumu.....	95
5.2	Doporučení zastupitelstvu obce.....	95
6	Závěr.....	98
7	Seznam použitých zdrojů.....	99
8	Seznam obrázků, tabulek, grafů a příloh.....	102
9	Přílohy	104

1 Úvod

Venkov je obecný termín, který označuje venkovské oblasti nebo venkovský život. Tento termín se obvykle používá k popisu oblastí mimo velká města a jejich okolí. Venkov může být charakterizován otevřeným prostorem, přírodou, menšími městy a vesnicemi, a méně hustým osídlením ve srovnání s městskými oblastmi. Venkovské oblasti jsou často charakterizovány krásnou přírodou, zemědělskými pláněmi, lesy, jezery, potoky a kopci. Venkov nabízí klidnější a odpočinkovější prostředí než města. Zemědělství hraje ve venkovských oblastech důležitou roli. Zde se nacházejí farmy, polnosti a pastviny, kde se pěstují plodiny, chová dobytek a provozuje další zemědělská činnost. Ekonomika venkova může být založena na zemědělství, turismu, lesnictví a dalších průmyslových odvětvích. V posledních letech se také objevuje trend rostoucího podnikání a inovací ve venkovských oblastech.

Venkov má svůj jedinečný charakter a přináší mnoho výhod, včetně klidného prostředí, přírodní krásy a silné komunity. Nicméně, může také čelit určitým výzvám, jako je omezená dostupnost služeb a infrastruktury, migrace do měst a ekonomické problémy.

V této diplomové práci je na základě literární rešerše provedena charakteristika venkova, je zde popsána typologie a v návaznosti je zde blíže zkoumán rozvoj venkova z pohledu EU. Stěžejním bodem této práce je zaměstnanost a celkově životní podmínky venkovského obyvatelstva.

Analytická část práce je založena na kombinaci kvalitativních a kvantitativních metod. Nejprve jsou realizovány polostrukturované rozhovory s vybranými aktéry, kteří mají vztah k obci Mochtín a mohou poskytnout vhled do zkoumané problematiky. Následně je provedeno dotazníkové šetření na reprezentativním vzorku obyvatel obce s cílem získat data o různých aspektech kvality života a spokojenosti.

Výsledky výzkumu přinášejí celistvý obraz života v obci Mochtín, odhalují silné a slabé stránky v různých oblastech a identifikují klíčové faktory ovlivňující kvalitu života místních obyvatel. Na základě těchto zjištění jsou formulována praktická doporučení pro rozvoj obce, která reagují na potřeby a přání jejích obyvatel a zároveň zohledňují reálné možnosti a limity dané lokality. Tato doporučení mohou sloužit jako podklad pro strategické plánování a rozhodování místní samosprávy i dalších aktérů usilujících o zlepšení životních podmínek v obci.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Diplomová práce přináší informace, týkající se vývoje života lidí na venkově. Jejím cílem je popsat a porovnat životní a pracovní podmínky obce Mochtín v západních Čechách. Bude srovnán minulý a současný stav života v obci a ze získaných informací budou navrženy případné náměty na zlepšení.

2.2 Metodika

V první fázi byl jasně definován hlavní cíl práce, kterým je zmapovat životní a pracovní podmínky obyvatel obce Mochtín v minulosti a současnosti. Dílčími cíli bylo identifikovat klíčové faktory ovlivňující kvalitu života a spokojenost obyvatel a formulovat doporučení pro zlepšení životních podmínek a udržitelný rozvoj obce. Byly stanoveny výzkumné otázky zaměřené na vývoj a současný stav různých aspektů života v obci, jako je školství, zdravotnictví, sociální péče, volnočasové aktivity, služby a celková vybavenost.

Byla provedena důkladná rešerše odborné literatury a dalších zdrojů relevantních pro téma práce. Byly prostudovány knihy, články, historické prameny, kroniky, statistické databáze a další materiály poskytující informace o historii, geografii, demografii a různých aspektech života v obci Mochtín. Pozornost byla věnována také teoretickým přístupům ke studiu venkova a kvality života. Na základě studia zdrojů byl vytvořen ucelený přehled o dosavadních poznatcích a východiscích pro vlastní výzkum.

Na základě prostudované literatury byl vytvořen teoretický rámec pro uchopení zkoumané problematiky. Byly představeny hlavní koncepty a přístupy relevantní pro studium venkovských oblastí, jako je sociální konstruktivismus, politická ekonomie, rurální sociologie, ekologický přístup a genderové studie. Byl popsán historický vývoj venkova v Čechách a proměny zemědělských struktur a společností. Teoretická část poskytla základnu pro zasazení empirického výzkumu do širšího kontextu.

Pro zodpovězení výzkumných otázek byl zvolen smíšený výzkumný proces kombinující kvalitativní a kvantitativní metody. V první, kvalitativní fázi byly realizovány polostrukturované rozhovory s vybranými aktéry majícími vztah k obci Mochtín

(pamětníci, představitelé samosprávy, zástupci institucí a spolků). Cílem bylo získat hloubkový vhled do zkoumané problematiky a identifikovat klíčová témata. Ve druhé, kvantitativní fázi bylo provedeno dotazníkové šetření na reprezentativním vzorku obyvatel obce s cílem ověřit a doplnit poznatky z rozhovorů a získat data od širšího spektra populace.

Sběr dat probíhal v souladu se zvoleným výzkumným designem. Rozhovory byly vedeny osobně, nahrávány a přepsány. Dotazníky byly distribuovány v elektronické podobě. Získaná data byla pečlivě organizována, tříděna a připravena pro analýzu. Kvalitativní data z rozhovorů byla podrobena tematické analýze s cílem identifikovat hlavní kategorie a vzorce. Kvantitativní data z dotazníků byla zpracována pomocí statistických metod a programů. Výsledky byly přehledně zpracovány do tabulek a grafů.

Výsledky analýzy kvalitativních a kvantitativních dat byly vzájemně porovnány. Byly identifikovány hlavní faktory ovlivňující kvalitu života v obci v různých zkoumaných oblastech. Pozornost byla věnována jak současnému stavu, tak vývojovým trendům a proměnám v čase.

Na základě syntézy a interpretace výsledků byly formulovány hlavní závěry práce ve vztahu ke stanoveným cílům a výzkumným otázkám. Byl vytvořen ucelený obraz života v obci Mochtín, jeho historických proměn a současných charakteristik. Byly identifikovány klíčové faktory a oblasti, které obyvatelé vnímají jako důležité pro kvalitu života a spokojenost. Na základě těchto zjištění byla navržena konkrétní doporučení pro rozvoj obce a zlepšení životních podmínek v různých oblastech (školství, zdravotnictví, sociální služby, volný čas, vybavenost apod.).

Výsledky výzkumu a závěry byly zpracovány do podoby ucelené diplomové práce. Práce je strukturována do logických celků zahrnujících úvod, teoretickou část, metodologickou část, analytickou část, návrhovou část a závěr. Text je doplněn o přehledné tabulky, grafy a přílohy obsahující použité výzkumné nástroje a další podpůrné materiály. Při psaní byl kladen důraz na srozumitelnost, odbornost a pečlivou práci se zdroji. Výsledná práce představuje komplexní studii mapující životní a pracovní podmínky v obci Mochtín a poskytující podněty pro její další rozvoj.

3 Teoretická východiska

3.1 Venkov

Venkov lze definovat mnoha způsoby. Velký sociologický slovník definuje venkov jako *„obydlený prostor mimo městské lokality tradičně charakterizovaný orientací na zemědělství a menší hustotou obyvatel, ale i jiným způsobem života, většinou propojeným s přírodou, a také s jinou sociální strukturou ve srovnání s městem.“* (Majerová et al, 2009, s. 15).

Venkovská sídla jsou dle Perlína (2010) charakteristická pro svoji menší rozlohu. Jedná se o menší osady, vesnice nebo malá města, která se nachází mimo metropole. Je pro ně charakteristické klidné prostředí a tradiční architektura. Obyvatelé venkova jsou blíže přírodě a zabývají se zemědělstvím či jinými zemědělskými aktivitami. Zemědělství hraje klíčovou roli v ekonomice venkovských komunit a poskytuje potraviny pro městské i venkovské obyvatele. Venkovské oblasti jsou také často bohaté na přírodní zdroje, jedná se např. o lesy, vody apod. Tyto zdroje poskytují dřevo, vodu, lov a další formy obživy. Způsob života je odlišný od životního stylu obyvatel v hlavních centrech.

„Na základě historických, sociálních, ekonomických a fyzicko-geografických kritérií je možné v českém venkovském prostoru identifikovat několik základních typů venkovského osídlení.“ (Perlín, 2010, s.16)

Jednotlivé typy jsou charakteristické pro svůj historický a kulturní význam a současnou ekonomickou pozici.

Typologie venkovského prostoru dle Perlína (1999):

- suburbánní zóna;
- venkov v bohatých zemědělských oblastech;
- bohaté Sudety;
- chudé Sudety;
- vnitřní periferie;
- moravsko-slovenské pomezí.

3.1.1 Suburbánní zóna

Podle Perlína (1999) se tato zóna nachází na pomezí mezi městem a venkovem. Má tedy charakteristické znaky obou oblastí. Jedná se o přechodnou zónu, která kombinuje urbanizované prvky a prvky venkovského charakteru. Nachází se zde obytné oblasti, ale také zelené plochy (parky, lesy). Pro tuto zónu je typická nízká hustota obyvatelstva. Pro tuto oblast jsou specifické především rodinné domy a menší bytové domy. Obyvatelé jsou omezeni na osobní automobily kvůli špatné veřejné dopravě. Tuto oblast zahrnuje silnice a dálnice. Suburbánní zóna podle Perlína (2010) je významným aspektem moderního urbanizovaného prostředí a často se jedná o preferované místo bydlení pro ty, kteří chtějí kombinovat klid a pohodlí venkova s přístupem k městským službám a možnostmi.

3.1.2 Venkov v bohatých zemědělských oblastech

Tato oblast je specifikována zemědělskou výrobou, jak pojednává Perlín (1999). Jedná se o oblasti českého Polabí a Moravské úvaly. Tyto oblasti se vyznačují rozsáhlými zemědělskými usedlostmi a pěstování plodiny nebo chov zvířat. Zemědělství je v této oblasti významným prvkem místní ekonomiky. Na zemědělské produkci jsou závislé místní obyvatelé a slouží jako hlavní zdroj příjmu. Ve srovnání s městy v těchto oblastech je zde nízká hustota obyvatelstva.

3.1.3 Bohaté Sudety

Dle Perlína (1999) se bohaté Sudety rozkládají od Ašského výběžku, přes Karlovarsko, Liberecko, Krkonošské a Orlické podhůří až na Jesenicko. Tato oblast se vyznačuje rychlou industrializací, lehkým průmyslem a intenzivní urbanizací. V těchto oblastech zemědělství ztratilo svůj význam v důsledku rozvoje textilního a sklářského průmyslu. Sudety byly historicky domovem různých etnických a jazykových skupin, včetně Němců, Poláků a Čechů. Tato etnická rozmanitost ovlivnila kulturu, architekturu a tradice regionu.

3.1.4 Chudé Sudety

Jedná se o oblast podobné předchozí – Bohaté Sudety, ale vývoj vznikl v rurálním prostředí, tvrdí Perlín (1999). Po odsunu Německého obyvatelstva došlo pouze k částečnému dosídlení oblasti. Tato oblast je charakteristická pro hornatý terén, neexistenci center a malá průmyslová výroba. Obyvatelé této oblasti by mohli mít nižší příjmy a životní úroveň ve srovnání s bohatšími regiony. Mohou se zde vyskytovat ekonomické obtíže spojené s nedostatkem pracovních příležitostí a infrastruktury. Dopravní infrastruktura je méně rozvinutá, i vzhledem k terénu. Celkově tato oblast je charakterizována nižší životní úrovní, méně rozvinutou infrastrukturou a omezenými příležitostmi.

3.1.5 Vnitřní periferie

Dle publikace od Perlína (1999) se oblast vnitřní periferie se nachází od území Rakovnicka, přes středo-jihočeské pomezí v okresech Příbram, Písek, Tábor, Benešov, Pelhřimov až do prostoru Českomoravské vrchoviny. Tyto oblasti jsou specifické svými horšími podmínkami pro rozvoj zemědělství a zemědělskou výrobu. Z tohoto důvodu vznikali v této krajině menší sídla, které jsou v těsné blízkosti. Z důvodu malých sídel se tyto území vyznačují malou občanskou vybaveností. Z hlediska pracovní nabídky, obyvatelé těchto menších sídel jsou nuceni za svojí práci dojíždět do regionálních center. Největší problém této oblasti je dostupnost veřejné dopravy. V současné době v těchto místech vznikají rekreační chalupy a chatové osady.

3.1.6 Moravsko – slezské pomezí

Perlín (1999) tvrdí, že je tato oblast specifickým typem venkovského osídlení na moravsko-slezské hranici. Do roku 1992 se tato oblast vyznačovala jako střed republiky a vedly zde hlavní spoje. Postupem času se v této oblasti začala zvyšovat nezaměstnanost a ztráta pracovních příležitostí. Této periferii hrozí osud stejný jako v oblasti chudých Sudet, a to z toho důvodu, že se mohou zvyšovat socioekonomické rozdíly.

Pro hodnocení venkova byla použita typologie dle Perlína (1999), nicméně je důležité při provádění tohoto hodnocení brát v úvahu aktuální socioekonomické ukazatele a současný vývoj v jednotlivých oblastech. Dále je vhodné pro hodnocení venkovského prostoru brát v potaz několik aspektů – jako je např. přírodní krása venkova a jeho rozmanitost, zemědělskou krajinu a hospodářskou činnost, infrastrukturu a dostupnost služeb, sociální a kulturní život. V neposlední řadě také ochranu přírody, životní prostředí a trvale udržitelný rozvoj.

3.2 Funkce venkova

Jednotlivé funkce venkova jsou často odlišné v závislosti na poloze obce a jejím historickým kontextem. Dle Svobodové (2011) jsou základní venkovské funkce:

- produkční;
- rezidenční;
- rekreační.

Je třeba brát v potaz, že všechny tyto funkce je potřeba rozvíjet rovnoměrně. Jednotlivé funkce se taktéž v průběhu času proměňují a vyvíjejí, tvrdí Svobodová (2011).

3.2.1 Produkční funkce

Dle Svobodové (2011) je tato funkce je charakteristická pro tradiční venkov s dominantním zemědělstvím a samo zásobovací funkcí. Toto prostředí v České republice již téměř skoro nikde neexistuje. Prosazují se zde vlivy z městského prostředí. Zemědělství hraje hlavní roli při utváření venkovské krajiny, tato oblast je ekonomicky závislá na tzv. nezemědělských aktivitách.

Tabulka 1_Produkční funkce venkova

OBLAST	TRADIČNÍ VENKOV	SOUČASNÝ VENKOV
Zemědělství	Zaměstnanost v zemědělství, Rodinná hospodářství	Nízká zaměstnanost v zemědělství
		Využívání krajiny pro rekreaci
Ekonomické vztahy	Tradiční řemesla, Zaměstnanost v zemědělství	Malé a střední podniky, Nedostatek pracovních míst

Zdroj: Vlastní zpracování dle Svobodové a kol. 2011

3.2.2 Rezidenční funkce

Dle Svobodové (2011) je tato funkce považována v současnosti jako jedna z nejvýznamnějších. Tato funkce je ovlivňována změnami strukturálního osídlení. Jedná se o procesy suburbanizace, tedy proces rozrůstání městských oblastí do venkovského prostoru. Jedná se o migraci obyvatel z hustě osídlených center do okrajových oblastí. A dále proces kontra urbanizace – proces migrace obyvatel z městských center do menších měst, venkovských oblastí nebo přilehlých částí. Důvodem pohybu obyvatelstva z velkých městských center do venkovských prostor může být např. hledání lepší kvality života, cenová dostupnost nemovitostí, flexibilita práce nebo také přeplněnost velkých městských center. Kontra urbanizace může mít pozitivní vliv na oživení ekonomiky, rozrůstání místních komunit a zachování tradic na venkově.

Mezi faktory, které ovlivňují rezidenční funkci venkova Svobodová (2011) řadí:

- podmínky pro rozvoj bydlení – dostatečná technická infrastruktura (kanalizace, vodovody, elektrifikaci apod.);
- kvalita bytového fondu;
- dopravní dostupnost a dopravní obslužnost – v návaznosti na mobilitu obyvatel, využití hromadné dopravy a napojení na dopravní síť;
- vybavenost – zejména veřejnými službami (škola, zdravotnická zařízení, pošta...).

V současné době se venkov potýká s problémem vyliďňování oblastí. Jedná se především o odlehlé oblasti, které se potýkají s nedostatkem pracovních míst, špatnou dopravní obslužností a celkovou dostupností, jak tvrdí Svobodová (2011).

3.2.3 Funkce rekreační

Venkovský cestovní ruch má pozitivní vliv na rozvoj venkova, jak tvrdí Svobodová (2011). Tento druh cestovního ruchu byl nejvíce rozvíjen po přechodu z centrálně plánované ekonomiky na třídní systém.

Dále dle Svobodové (2011) by měl být venkovský cestovní ruch:

- především ve venkovských oblastech;
- budován a rozvíjen na principu venkovského dědictví a udržování místních tradic;
- turistika úzce spojená s přírodou;
- trvale udržitelný – podporovat místní rozvoj a zachovávat místní biodiverzitu.

Venkovský cestovní ruch zahrnuje agroturistiku, ekologickou turistiku, vinařskou či loveckou a mnoho dalších turistik spojených úzce s přírodou a venkovským prostředím (Svobodová, 2011).

Tabulka 2_Rekreační funkce venkova

OBLAST	TRADIČNÍ VENKOV	SOUČASNÝ VENKOV
Služby a vybavenost	Nízká náročnost na kvalitu služeb a vybavenost, neexistence kanalizace	Rozvoj dopravy, telekomunikací, budování kanalizace
	Produkce odpadu – spalování	Svoz odpadu
	Malá intenzita veřejné a hromadné dopravy	Nízká intenzita hromadné dopravy

Zdroj: vlastní zpracování dle Svobodové a kol. 2011

3.3 Pozitiva a negativa venkova

Stříbrná (2005) považuje za největší pozitivum života na venkově je jednoznačně klid – resp. klidné bydlení, tiché prostředí a venkovské prostředí. Oproti městu je zde čistší vzduch, lesy, krajina. Dalším pozitivem venkova jsou mezilidské vztahy. Život na venkově umožňuje udržovat blízké vztahy mezi sousedy, rozvíjet občanskou soudržnost. Z ekonomického hlediska je také bydlení na venkově daleko levnější než v městských centrech. A v neposlední řadě je zde malá kriminalita.

Negativem života na vesnici je jednoznačně dopravní obslužnost, jak tvrdí Svobodová (2011). Jedná se o špatně dopravní spojení s většími centry. Obyvatelé jsou nuceni dojíždět do měst, jednak za prací, dále také za službami, ale i kvůli možné špatné vybavenosti (tzn. obchody, kultura apod.) Největší výhodou života na vesnici je tedy jednoznačně blízkost k přírodě, čisté životní prostředí, úzké sepjetí s přírodou a také občanská soudržnost.

3.4 Historie

Perlín (2010) uvádí, že venkov je formován dlouhá staletí. Jedná se o stále se vyvíjející proces. Původní pojetí venkova bylo definováno jako úzké spojení s přírodou a zemědělské zaměření. Venkovské oblasti jsou úzce spojeny s přírodou, jsou pro ně charakteristické místní tradice a po dlouhá staletí nepotřebovali tyto oblasti pomoc tzv. zvenčí. Tyto obce fungovaly na vzájemné soudržnosti a výpomoci místních obyvatel, kteří zajišťovali např. zemědělství či jiná řemesla. Od počátku industrializace se toto uskupení začalo měnit a v současné době lze pozorovat změny ve venkovském osídlení, než jak tomu bylo před několika desetiletími.

Venkovská sídla zaznamenala první velkou transformaci po odsunu sudetských Němců, jak dále tvrdí Perlín (2010). Toto území obývají tzv. novousedlíci. V těchto sídlech lze najít především starší zástavbu. Původní obyvatelé o tyto sídla přestali mít zájem z důvodu negativních vlivů na každodenní život. Tyto sídla se nacházejí ve vyšších polohách u hranic s Německem. Je zde špatná dopravní obslužnost a téměř žádné veřejné služby. Venkov ztratil svoji původní podobu a hlavní funkci – produkčně zemědělskou. Hromadný odchod lidí z venkova byl zapříčiněn zvyšování efektivity zemědělské výroby. Původní počet obyvatel se začal rapidně zmenšovat a některé menší vesnice dokonce i zanikly.

Tabulka 3_Vývoj počtu obcí ve 2. pol. 20. st

ROK	POČET OBCÍ	ZMĚNA POČTU OBCÍ ZA PŘEDCHÁZEJÍCÍ OBDOBÍ
1950	11459	
1960	8726	-2733
1970	7511	-1215
1980	4778	-2733
1989	4104	-674
1991	5768	990
1997	6242	474

Zdroj: vlastní zpracování dle Retrospektivního lexikonu obcí 1998

Do roku 1950 bylo možné ztotožnit jak obec, tak sídlo, jak poukazuje Perlín (2010). Každá vesnice měla svoje vlastní katastrální území, kdy současně byla i obcí. Toto uskupení se změnilo po roce 1950–v letech komunistického vedení na našem území docházelo k tzv. integraci, kdy počet obcí začal klesat na cca 4104 obcí. To se změnilo po roce 1990, kdy naopak došlo k velkému nárůstu počtu obcí.

3.5 Vývoj českého venkova ve 20. století

Dějiny 20. století jsou dle Perlína (2010) poznamenány dramatickými událostmi. V tomto období proběhly dvě pozemkové reformy:

- **první pozemková reforma** (1919–1920) – tato reforma vznikla jako reakce na dlouholetou snahu o zrušení velkých pozemkových vlastnictví a rozdělení půdy mezi menší zemědělce. Reforma měla za cíl zabavit velkým zemědělcům jejich půdu a rozdělit jej mezi menší zemědělce, z důvodů většího sociální rovnosti (Perlín 2010);
- **druhá tzv. nová pozemková reforma** (1947–1948) – první reforma nebyla provedena důsledně, tudíž v roce 1948 vznikla druhá reforma, která měla být ku prospěchu menších zemědělců a pracujících tříd (Perlín, 2010).

Sudety (1938-1947)

Významným obdobím pro český venkov byl jednoznačně rok 1939, kdy část venkovského obyvatelstva byla odsunuta, a část Sudet byla předána Německu, jak píše ve své publikaci Perlín (2010). Obyvatelé české národnosti byly zbaveni nejen majetku, ale i zemědělské půdy. V této oblasti žilo více Němců než Čechů, tudíž se tento odsun týkal „pouze“ malého počtu českého obyvatelstva.

Nicméně tento krok znamenal vývoj českého venkova v dalších vývojových etapách.

Po druhé světové válce následoval odsun Němců z těchto území. Tento odsun byl na základě politického rozhodnutí o budování národního státu a týkal se zhruba 2,5-3,5 mil počtu obyvatel – tedy 1/3 celého území Československa. Odsun znamenal dále zásah do sociální kontinuity vývoje, změnu ve vlastnických vztazích, propad v zemědělství, propad v průmyslové výrobě a rapidní propad počtu obyvatel oproti letům 1930–1950. Jak už bylo zmíněno v kapitole 3.4 Historie, toto území po odsunu Němců osídlili tzv. novousedlíci. Původní počet sídel nebyl nikdy znovu dosažen a většina malých sídel zanikla.

Kolektivizace (1948–1953)

Bělina (1999) tvrdí, že kolektivizace je proces, během kterého se soukromá půda, majetek a výrobní prostředky přesouvají do státního vlastnictví. Toto vlastnictví je ve většině případů pod vedením vládnoucí strany nebo daného režimu. V případě Československa to bylo pod vedením „Komunistické strany Československa“, která získala ve volbách v květnu 1946 celkem 40,17 % hlasů a předsedou vlády se stal Klement Gottwald. Strana radikalizovala svůj volební program, což vyvrcholilo v únoru 1948. Následně nastal totalitní režim, který ovlivnil všechny aspekty života obyvatel Československa.

Jak již bylo zmíněno, uvádí i Buchvaldek (1986), že kolektivizace byla zaměřena na sjednocení zemědělských a průmyslových činností pod centrální kontrolou. Tento proces zahrnoval znárodnění soukromých farem a majetků venkovských obyvatel komunistickým totalitním režimem. Zemědělská zvířata byla přemístěna do státních nebo kolektivních farem, kde byla práce organizována podle plánu vypracovaného státem.

Socializace venkova 1952–1970

Dle Perlína (2010) po kolektivizaci nastává na území Československa stabilní období ve vývoji venkova. Po roce 1953 dochází dokonce k mírnému uvolňování režimu – část

zemědělců znovu získává část svých původních pozemků a statků, ovšem nesměli s nimi nakládat, ale vnesli je do uskupení tzv. zemědělských družstev. Tyto družstva stabilizují svoji zemědělskou činnost což má za následek vyšší produktivitu práce.

Vývoj venkova po roce 1990

Jak uvádí Perlín (2010) po roce 1990 došlo na českém venkově k mnoho významným změnám. Tyto změny byly součástí celonárodní transformace po pádu komunismu v roce 1989. Hlavní změnou byla snaha o návrat k tradičním vlastnickým vztahům. S koncem komunismu bylo obnoveno soukromé vlastnictví a restituce majetku, který byl zabaven za vlády této totalitní strany. Mnoho zemědělců se tedy pokoušelo získat zpět své pozemky, což vedlo ke změnám ve struktuře vlastnictví. Venkovské obce se také zapojily do procesu obnovy demokratických institucí a do participace na rozhodování v rámci nového politického systému. Postupná liberalizace ekonomického a společenského života umožnila rozvoj podnikání na venkově a vznik nových pracovních příležitostí mimo tradiční zemědělský sektor. Další změnou byla transformace zemědělského sektoru. Mnoho státních farem bylo privatizováno a rozdělováno mezi soukromé vlastníky. To vedlo k diverzifikaci zemědělské výroby a rozvoji různých forem zemědělského podnikání. Celkově tyto změny měly významný dopad na venkovské obce a společenství, které se musely přizpůsobit novým podmínkám a výzvám, ale zároveň získaly nové příležitosti pro rozvoj a posílení venkovského prostředí.

Na přelomu 20. a 21. století český venkov zaznamenal nový trend, a to v podobě rozvoje turistického ruchu, tvrdí Perlín (2010). Rozvoj turistického ruchu do venkovských sídel přináší mnohá rekonstrukce penzionů či rekreačních oblastí. Pro obyvatele měst je venkov určitým typem dovolené či rekreace. Nesmíme také zapomínat na víkendové pobyty či různé chatové osady spojené s víkendovou rekreací.

3.6 Komparace tradičního venkova a současného venkova

Tradičním venkovem rozumíme venkovské oblasti, pro které jsou specifické kulturní tradice, které jsou přenositelné po mnoho generací, tvrdí Svobodová (2014). Tyto oblasti mají svoji specifickou architekturu, zemědělství a řemeslné a kulturní tradice. Život je spojen s venkovským stylem života. Naopak současný venkov je ovlivněn mimo jinými

politickými událostmi v roce 1989 a dochází k několika klíčovým změnám. Níže v tabulce jsou specifikovány jednotlivé oblasti a jejich komparace mezi tradičním a současným venkovem.

Tabulka 4_Komparace tradičního a současného venkova

OBLAST	TRADIČNÍ VENKOV (PŘED ROKEM 1989)	SOUČASNÝ VENKOV (PO ROCE 1989)
Trh práce	Zemědělská činnost	Pokles zaměstnanosti v zemědělství
	Preference dělnických profesí	Dělnické profese v úpadku, tlak na vzdělání, vyšší platy, lepší postavení ve společnosti
	Tradiční řemesla	Méně náročná zaměstnání
Funkce venkova	Obytná a pracovní	Obytná, částečně pracovní, rekreační
Služby	Služby jsou dostupné v obci	Služby se přesouvají do měst
	Pojízdné prodejny Obchody v každé obci	Obnovují se malé hospody a obchody
	Vybavenost zaostává za městy	Vybavenost domácnosti je stejná jako ve městech
Obyvatelstvo	Vysoký podíl věřícího obyvatelstva	Snížení počtu podílu věřícího obyvatelstva
	Střední vzdělání bez maturity	Podíl osob s maturitou se zvyšuje
	Společenský život založen na tradicích	Úpadek kulturního a společenského života

Zdroj: vlastní zpracování dle Svobodové, 2014

Dle Svobodové (2014) došlo v oblasti trhu práce ke změně v oblasti zemědělství. Pro tradiční venkov je charakteristická zaměstnanost hlavně v zemědělství, jako hlavní zdroj obživy. Naopak v současném venkově lze zaznamenat od roku 1989 pokles, který je spojen

i se změnou pracovních míst. Dříve byly upřednostňovány dělnické profese, nyní však tento trend upadá a je zde čím dál vyšší tlak na vzdělání a potažmo vyšší platy. Ve společnosti je zažité stigma, které říká, že čím osoba má vyšší vzdělání, tím je lépe ve společnosti postavena a má vyšší společenský statut. V důsledku toho upadají tradiční řemesla a jsou preferována méně náročná zaměstnání. V pojetí tradičního venkova měl venkov obytnou a pracovní funkci. Naopak v pojetí současného venkova se k těmto funkcím přidává i rekreační funkce. Mnoho obyvatel měst a velkých metropolí vyhledává venkov jako formu dovolené a odpočinku. Může se jednat o víkendovou i několikadenní rekreaci.

Z hlediska vybavenosti domácností, dle Svobodové (2014), tradiční venkov zaostával za městem. V dnešní době tento trend již neplatí a je zde stejná vybavenost, jak v obcích, tak ve městech. V oblasti dopravy byl tradiční venkov financován státem. Současný venkov má k dispozici veřejnou dopravu, ale s omezenými počty linek a spojů. Další výrazný rozdíl v této komparaci je z hlediska posuzování obyvatelstva. Obyvatelstvo v tradičním venkově vedlo bohatý kulturní a společenský život, založený na dodržování tradic. Vysoký podíl obyvatel však měl pouze střední vzdělání bez maturity – návaznost na trh práce, kde se vyžadovala tradiční řemesla. V současném venkově upadá celkový podíl věřícího obyvatelstva a také kulturní a společenský život. Naopak se zvyšuje počet obyvatel s maturitou.

Tradiční venkov má pro mnoho lidí význam jako místo spojení s minulostí, jak tvrdí Svobodová (2014), kulturní identitou a přírodou. Tyto oblasti jsou často vnímány jako důležité centrum místního společenství a místo, kde se uchovávají a předávají tradiční hodnoty a životní styl. Současný venkov je dynamický a různorodý s mnoha příležitostmi pro udržitelný rozvoj a zkvalitnění života venkovského obyvatelstva.

3.7 Venkovská a městská sídla

Sídla členíme na městská a venkovská. Jedná se o základní sídelní jednotku (Perlín, 2010).

3.7.1 Venkovská sídla

Pro venkovská sídla je charakteristické především zemědělství a zemědělská výroba (Perlín, 2010).

Dle Perlína (2010) venkovská sídla se mohou členit dle těchto hledisek:

- **urbanistické** – typická urbanistická struktura pro dané sídlo, nízkopodlažní zástavba, v dané lokalitě je vysoký podíl rodinných domů, je zde typická málo rozvinutá uliční síť, hlavní centrum je náves, která je středobodem pro společenské a kulturní aktivity. Dále je typický vysoký podíl zeleně;
- **architektonické** – dominantní nízkopodlažní zástavby v rodinných domech. Venkovské domy jsou spojeny s hospodářským zázemím. Původní charakter sloužil pro zemědělskou prvovýrobu;
- **sociální** – v takovém sídle jsou charakteristické užší sociální kontakty mezi jednotlivými obyvateli, existuje zde sociální participace;
- **ekonomické** – hlavní činností je zde zemědělství a primární výroba potravin a také je tu významný podíl ekonomicky aktivních osob vyjíždějících do zaměstnání mimo toto sídlo;
- **historické** – sídlo, které získalo městské právo;
- **administrativní** – města, které jako město definuje stát;
- **statistické** – venkovské sídlo s nižším než průměrně stanoveným počtu obyvatel.

Pro hodnocení venkova a venkovského sídla je potřebné definovat tyto dva pojmy – obec a sídlo, jak tvrdí Perlín (2010). Obec je vymezené administrativní území, základní jednotka veřejné správy. Obec je často tvořena několika sídly. Naopak sídlo je prostorově oddělená jednotka, která je tvořena několika skupinami domů.

Venkovská sídla se mohou členit i podle počtu usedlostí na tyto druhy dle Blatecké (2006):

- **samota** – izolovaná obydlí, odstup od ostatních obydlí;
- **víska** (osada) – seskupení 4 až 5 usedlostí, možnost postupného růstu ve vesnici;
- **vesnice** (ves) – kromě usedlostí tvořena stavbami nezemědělského charakteru (kostel, škola, hospoda).

Vesnice se dále rozdělují do dvou hlavních skupin dle Martínka (1993):

1) vesnice s více či méně soustředěným půdorysem

- vesnice **silniční** – v těchto typech vesnic jsou domy seřazeny vedle sebe v těsné blízkosti, podél hlavní komunikace (okapovou stranou směrem k silnici);
- **návesní silnicovky** – neboli silniční osady. Poskytují možnost pro další zástavbu, tvoří jej táhlá náves. Hlavní osu tvoří cesta místního významu;
- **vesnice návesní** – hlavní střed vesnice tvoří náves – která je hlavním centrem vesnice. Všechny cesty se sbíhají do tohoto centra.

2) vesnice s volným půdorysem

- **vesnice hromadné** – vesnice, které nejsou pravidelně seskupeny. Nemají žádný pravidelný půdorys. Usedlosti jsou pravidelného tvaru a mají lichoběžníkový tvar. Jedná se především o vesnice o třech až šesti usedlostech;
- **vesnice řadové** – tyto vesnice jsou tvořeny jednou nebo dvěma řady domů. Nachází se především v hornaté krajině, kdy tvar je závislý na daném terénu;
- **vesnice dvorcové** – vesnice s rozptýleným půdorysem. Především se vyskytují na Šumavě a v Krkonoších.

Obrázek 1_ Vesnice hromadné

Zdroj: Havlíček 2020

Obrázek 2_ Vesnice řadové

Zdroj: Havlíček 2020

Obrázek 3_ Vesnice dvorcové

Zdroj: Havlíček 2020

3.7.2 Městská sídla

Městská sídla mají dle Hudečkové (2006) soustředěný půdorys a jasně definované městské jádro. Je zde více budov používaných k jiným účelům než k bydlení. Dále je zde různorodá struktura zastavěné plochy. Oproti venkovským sídlům v městských sídlech je i vysoká úroveň koncentrace obyvatel, diferenciovaná zaměstnanost. Není zde zaměření pouze na zemědělství jako tomu je právě ve venkovských sídlech. Městská sídla se mohou členit podle velikosti na malá města, velkoměsta či metropole.

3.7.3 Komparace venkovského a městského sídla

Většina sídel v ČR vznikala postupně kolonizací české kotliny, již od pozdního středověku, tvrdí Hudečková (2006). Velké množství sídel zanikalo i opět vznikalo v období 30leté války, z důvodu přechodů vojsk. Další významnou změnou byl po odsunu Němců z části Sudet, kdy docházelo k zániku sídel a menší sídla se již nepodařilo obnovit, tedy trvale osídlit.

Tabulka 5_Porovnání venkovských a městských sídel

KRITÉRIUM	VENKOVSKÉ SÍDLO	MĚSTSKÉ SÍDLO
Velikost	Menší	Větší
Rychlost vývoje	Pomalejší	Dynamičtější
Stáří	Starší	Mladší
Funkce	Zemědělská	Nezemědělská
Homogenita /Heterogenita	Homogenita	Heterogenita

Zdroj: Hudečková, Lošťák, Ševčíková, 2006

V předchozí tabulce je provedena komparace venkovského a městského sídla, jak tvrdí Hudečková (2006). Venkovská sídla jsou menší, rychlost vývoje je pomalejší, jsou starší oproti městským sídlům. Hlavním předmětem činnosti nebo funkce sídle je zemědělství, které slouží i jako obživa pro místní obyvatele. A je zde homogenní prostředí. Naopak

městské sídlo je větší, má dynamičtější vývoj, jedná se mladší o sídla. Jejich funkce je nezemědělská a je zde patrná heterogenita území.

3.8 Regiony

V Evropské unii (dále jen EU) se využívá definování venkovských regionů podle metodik OECD a Eurostatu uvedených na webu Publications.europa.eu (2023), které pro vymezení využívají dva ukazatele:

- **hustotu obyvatelstva** – území s hustotou obyvatelstva nižší než 150 obyvatel/km² – tato hranice se následně používá pro vymezení venkova EU;
- **podíl obyvatelstva žijícího v obcích s hustotou nižší než 100 obyvatel/km².**

Dle tohoto členění dle Publications.europa.eu (2023), se dělí regiony na:

- **převážně venkovské regiony** – více než 50% obyvatel z regionu žije v obcích, jejichž hustota zalidnění je nižší než 100 obyvatel/km²;
- **významně venkovské regiony** - 15 až 50% obyvatel žije v obcích, jejichž hustota obyvatel je nižší než 100 obyvatel/km²;
- **převážně městské regiony** – méně než 15% obyvatel z celkového počtu obyvatel žije v obcích s hustotou zalidnění nižší než 100 obyvatel/km².

NUTS

NUTS je dle webu Publications.europa.eu (2023) zkratka pro Nomenklaturu územních statistických jednotek. Jedná se o standardizovaný systém klasifikace a označování územních jednotek v rámci Evropské unie a některých dalších zemí. Tato klasifikace byla vytvořena Evropskou unií pro sběr dat, porovnávání a statistické analýzy pro různé úrovně územní správy.

Tato klasifikace je tedy dle webu Publications.europa.eu (2023) určena pro:

- shromažďování, zpracování a harmonizaci regionálních statistik EU;
- sociálně-ekonomické analýzy regionů;
- vymezení regionální politiky EU.

Pro normalizovanou klasifikaci územních celků dle webu Publications.europa.eu (2023), v České republice slouží klasifikace CZ-NUTS. Jak už bylo řečeno, tato klasifikace je především využívána pro statistiky a analýzy, ale také pro potřeby spojené s čerpáním finančních prostředků ze strukturální fondů Evropské unie.

Úrovně NUTS dle webu Publications.europa.eu (2023):

- **NUTS 0** – Česká republika (administrativní jednotka);
- **NUTS 1** – území České republiky (neadministrativní jednotka);
- **NUTS 2** – sdružené kraje, tzv. **regiony soudržnosti** (neadministrativní jednotky);
- **NUTS 3** – kraje (administrativní jednotky).

Tabulka 6_Úrovně NUTS

Úroveň	Minimální počet obyvatel	Maximální počet obyvatel
NUTS 1	3 milion	7 milionů
NUTS 2	800 000	3 miliony
NUTS 3	150 000	800 000

Zdroj: vlastní zpracování dle webu publications.europa.eu, 2023

Dle webu Publications.europa.eu (2023) do 31. 12. 2007 byly v systému NUTS vedeny také okresy a obce. Od 1. 1. 2008 byly tyto jednotky převedeny do systému LAU – Local Administrative Units neboli místní samosprávné jednotky:

- **LAU 1** (dříve NUTS 4) – okresy,
- **LAU 2** (dříve NUTS 5) – obce.

3.9 Regiony soudržnosti

Na webu czso.cz (2020) Pro účely efektivního získávání prostředků z evropských fondů byly na území ČR zřízeny regiony soudržnosti. Tyto regiony se skládají z jednoho či více krajů viz obrázky níže. Na mapě je zobrazeno 8 regionů soudržnosti (NUTS II), které tvoří 14 krajů (NUTS III).

Obrázek 4_Regiony soudržnosti

Zdroj: Czso.cz, 2020

Regiony soudržnosti vznikly, dle webu czso.cz (2020), z důvodu, že se evropská kohezní politika zaměřuje na regiony pohybující se mezi 800 tisíci až 3 miliony obyvatel. Kraje v české republice těchto počtů nedosahují, proto byla nutnost vytvořit tyto regiony. Jednotlivé kraje soudržnosti jsou vedeny regionálními radami, celkem jich je 8 (=8 krajů soudržnosti).

Regiony soudržnosti dle webu czso.cz (2020) jsou:

- Severozápad (kraj Ústecký a Karlovarský);
- Severovýchod (kraj Liberecký, Královéhradecký, Pardubický);
- Jihovýchod (kraj Jihomoravský a Vysočina);
- Jihozápad (kraj Plzeňský a Jihočeský);
- Střední Čechy (Středočeský kraj);
- Střední Morava (kraj Olomoucký a Zlínský);
- Moravskoslezsko (kraj Moravskoslezský);
- Praha.

Dle czso.cz (2020) Praha jako území, jehož HDP překračuje 75 % průměru EU, je oprávněna čerpat z cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Z evropských fondů plyne do hlavního města ČR menší objem peněz než do zbytku našeho státu, jelikož

Praha má značnou ekonomickou dynamiku a nízkou nezaměstnanost i bez pobídek EU. Fondy jsou především zaměřeny na méně vyspělé regiony.

3.10 Vzdělanost ve venkovských oblastech

Vzdělávání na venkově je základním prvkem sociálního rozvoje venkovských komunit dle webu Provdělání.cz (2024). Zajištění vzdělávání v těchto oblastech přispívá k rozvoji a posílení lidského kapitálu a zlepšení životních podmínek.

Dle webu Provdělání.cz (2024) je ve venkovských oblastech klíčové zajištění samotného přístupu ke vzdělání a zajištění dostupnosti institucí, resp. škol, vzdělávacích center a knihoven. Dalším bodem by mělo být zajištění kvalitního vzdělávání. Cílem tedy je zlepšit kvality programů, odborného školení a praktického vzdělávání. S tímto bodem se váže i udržení kvalifikované pracovní síly – tedy podpora učitelů a pedagogů v dané obci. Podpora jejich profesního rozvoje a odpovídajících platů. Vzdělávání na venkově je klíčovým faktorem pro snižování nerovností v přístupu ke vzdělání a podporu inkluzivního růstu. Posiluje sociální soudržnost a umožňuje venkovským obyvatelům využít svůj plný potenciál a přispět k rozvoji svých komunit a regionů. V zemích OECD byl vykonán průzkum (v roce 2015), kde bylo zjištěno, že žáci ve městech jsou ve svých znalostech a dovednostech napřed téměř o celý rok školní docházky. Odlehlé obce ztrácí svoji atraktivitu, v těchto oblastech lze zaznamenat stárnutí populace a migraci mladých rodin do měst. Právě tyto aspekty snižují přísun investic pro rozvoj v těchto oblastech a tím ztrácí i rozvoj vzdělanosti. Kvalitní vzdělání na venkově je však důležitým bodem pro sociální soudržnost a rozvoj venkova a také potencionálním lákadlem mladých rodin, pro které je vzdělanost důležitým bodem při výběru bydlení.

Dle zmíněného průzkumu z webu Provdělání.cz (2024) jsou znevýhodnění žáci žijící na venkově především v Maďarsku, Slovensku nebo Turecku. Naopak v Belgii, Velké Británii nebo USA žáci žijící ve venkovských oblastech dosahují v průměru lepších výsledků než jiní studenti, kteří žijí ve městech.

Pro udržení stávajících žáků a přilákání nových studentů by obce mohli zajišťovat mimoškolní aktivity, rozšířit jejich nabídku. Poskytnout nadstandartní vzdělání pro nadané žáky, či žáky se speciálními potřebami apod.

3.11 Vzdelanost v západních Čechách

Vzdelanost obyvatel v západních Čechách je na vysoké úrovni, s řadou škol a institucí vyššího vzdělávání v regionu dle webu Portal.csicr.cz (2020). V této oblasti se mohou nalézt univerzity a výzkumné instituce. Mezi nejvýznamnější patří Západočeská univerzita v Plzni, Univerzita Karlova v Plzni a Univerzita Pardubice (Fakulta ekonomická). Tento region disponuje i širokou sítí středních škol, které nabízejí různé typy vzdělávání. Některé obce a organizace v regionu podporují různé vzdělávací projekty a iniciativy zaměřené na podporu vzdělávání obyvatelstva a rozvoj dovedností a znalostí.

Dle českého statistického úřadu (2024) je v Plzeňském a Karlovarském kraji nejvíce obyvatel se středním vzděláním, včetně vyučení. V oblasti vysokoškolského vzdělání Plzeňský kraj dosahuje průměrných hodnot, a naopak Karlovarský kraj je zcela pod průměrem.

Tabulka 7_Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání v krajích ČR k 26.3.2011

Kraj	Obyvatelstvo ve věku 15+ celkem	v tom nejvyšší ukončené vzdělání v %						
		bez vzdělání	základní vč. neukončeného	střední vč. vyučení	úplně střední	nástavbové a vyšší odborné	vysokoškolské	nezjištěno
ČR celkem	8 947 632	0,5	17,6	33,0	27,1	4,1	12,5	5,3
Hlavní město Praha	1 115 174	0,2	10,2	20,3	29,9	5,4	23,6	10,4
Středočeský kraj	1 089 911	0,4	16,9	33,6	28,2	4,3	11,5	5,1
Jihočeský kraj	537 217	0,5	18,2	34,9	27,5	4,1	10,8	4,0
Plzeňský kraj	490 932	0,4	18,1	34,7	27,2	3,7	10,4	5,4
Karlovarský kraj	253 436	0,8	22,4	34,3	24,2	3,5	7,0	7,7
Ústecký kraj	687 269	0,8	21,7	34,9	24,7	3,4	7,6	6,8
Liberecký kraj	367 842	0,5	18,6	35,9	26,0	3,8	9,6	5,4
Královéhradecký kraj	468 789	0,5	17,6	35,5	27,4	4,3	10,1	4,6
Pardubický kraj	436 534	0,4	17,9	36,6	26,9	4,2	9,9	4,1
Kraj Vysočina	431 767	0,4	18,5	37,5	27,1	4,0	9,5	3,0
Jihomoravský kraj	1 000 714	0,4	17,6	32,3	26,9	4,0	14,7	4,2
Olomoucký kraj	538 029	0,5	18,4	35,4	26,9	3,7	11,4	3,5
Zlínský kraj	497 677	0,4	19,0	35,8	26,6	3,8	11,2	3,1
Moravskoslezský kraj	1 032 341	0,6	19,6	35,1	25,9	3,6	11,2	4,1

Zdroj: ČSÚ na webu czso.cz, 2024

V této diplomové práci je zkoumána obec Mochtín u Klatov. Dle průzkumu bylo zjištěno, že v této oblasti se nachází pouze jedna základní škola, která nabízí vzdělání pouze prvního stupně. Žáci tedy po ukončení vzdělání prvního stupně musí dojíždět do regionálních měst, dále musí dojíždět i za vzděláním na střední škole potažmo i na vysoké školy (Portal.csicr.cz, 2020).

3.12 Pracovní podmínky venkovského obyvatelstva

Dle webu eagri.cz (2021) je rovnost v dostupnosti zaměstnání na trhu práce mezi regiony a sociálními skupinami rozhodující pro dosažení vyšší míry zaměstnanosti. Pracovní příležitosti problémových (z pohledu trhu práce) sociálních skupin (obzvláště zdravotně postižených a dlouhodobě nezaměstnaných) se musí zlepšit. Politika zaměstnanosti se proto musí soustředit na identifikaci a specifikaci socio-ekonomických potřeb těchto skupin a zaměřit se na jejich efektivní řešení za účelem podpoření růstu zaměstnanosti v těchto skupinách. Vzhledem ke skutečnosti, že i v současné době existují regiony, které vykazují nízkou mírou zaměstnanosti a zároveň vysokou míru ekonomické neaktivity, tvoří stírání regionálních rozdílů ve vytváření a získávání pracovních příležitostí další prioritu EU.

Klíčovým dokumentem, dostupným na webu eagri.cz (2021), který ČR provází a bude i nadále provázet po celou dobu přibližování se k EU, je tzv. „Společné hodnocení priorit politiky zaměstnanosti“. Dokument identifikoval následující oblasti trhu práce v ČR, kde je třeba ještě postoupit:

- udržování přiměřeného mzdového vývoje v souladu s růstem produktivity práce;
- koordinace daňového systému a systému dávek;
- podpora profesní a územní mobility;
- přezkoumání důchodového systému z hlediska zaměstnanosti;
- posílení veřejných služeb zaměstnanosti a orientace politiky na prevenci a aktivaci;
- přípravy na povolání a odborný výcvik;
- zesílení institucionálních struktur potřebných k provádění Evropského sociálního fondu.

Vývoj trhu práce v posledních letech je charakterizován snižující se zaměstnaností a zvyšující se nezaměstnaností především v důsledku těchto faktorů – vliv demografického vývoje, restrukturalizace ekonomiky, zapojení národní ekonomiky do světového trhu apod (eagri.cz, 2021).

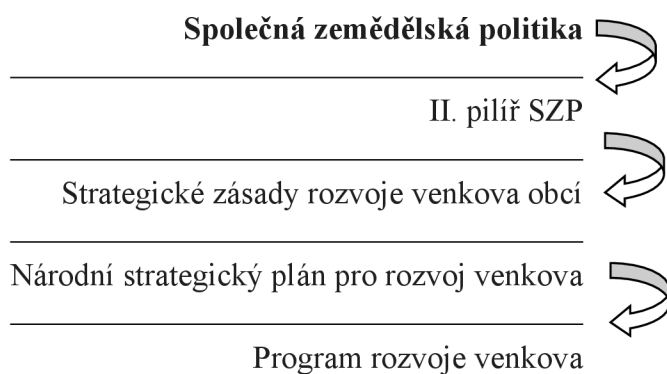
3.13 Rozvoj venkova – strukturální politika a politika soudržnosti

Jak uvádí web eagri.cz (2021), společná zemědělská politika (SZP) je nejvýznamnější politikou Evropské unie. Jejím cílem je podpora evropských zemědělců, zajišťování potravinové bezpečnosti a otázky změny klimatu.

Cíle SZP dle webu eagri.cz (2021):

- 1) Zvýšení konkurenceschopnosti;
- 2) Zajištění spravedlivého příjmu;
- 3) Znalosti a inovace;
- 4) Ochrana kvality potravin a zdraví;
- 5) Dynamické venkovské oblasti;
- 6) Podpora generační obměny;
- 7) Zachování biodiverzity a krajiny;
- 8) Péče o životní prostředí;
- 9) Opatření v oblasti změny klimatu;
- 10) Obnovení rovnováhy sil v potravinovém řetězci.

Obrázek 5_ SZP a její pilíře

Zdroj: Vlastní zpracování dle Euroskop, 2024

V roce 2003 došlo k reformě SZP, a tedy tato politika se rozšířila o politiku všeobecného rozvoje venkova, podporu restrukturalizace a rozvoje venkovských oblastí (Europarl,2024).

„Politika soudržnosti je hlavní investiční politikou Evropské unie. Poskytuje výhody všem regionům a městům v EU a podporuje hospodářský růst, vytváření pracovních míst, konkurenceschopnost podniků, udržitelný rozvoj a ochranu životního prostředí.“ (Europarl,2024).

Pro programové období 2021–2027 bylo vymezeno dle Europarl (2024) 5 politických cílů v rámci politiky soudržnosti:

- **Inteligentnější Evropa** – inovativní a inteligentní ekonomická transformace – hlavní oblastí podpory jsou inovace a digitalizace v regionech s cílem zvýšit jejich konkurenceschopnost. Investice plynou do výzkumu a vývoje, digitální infrastruktury a digitálních dovedností. Celkem alokováno 3,4 mld. Eur;
- **Zelenější Evropa** – nízkouhlíková Evropa – podpora přechodu na udržitelný a nízkouhlíkový model, který je v souladu se životním prostředím a podporuje ochranu biodiverzity a akvakultury. Investice plynou do obnovitelných zdrojů energie, energetické účinnosti, ochrany přírody a adaptaci na změnu klimatu. Celkem alokováno 6,5 mld. Eur;
- **Propojenější Evropa** – regionální propojení – snaha o efektivní mobilitu a rozšíření strategických dopravních sítí. Celkem alokováno 4,1 mld. Eur;
- **Sociálněji Evropa** – podpora investic do vzdělání, odborného vzdělávání a celoživotního učení. Snaha o zvýšení kvalifikací pracovních sil a zvýšení zaměstnanosti v regionech. Současně tento cíl zahrnuje o podporu sociální soudržnosti a boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení. Celkem alokováno 4,5 mld;
- **Evropa bližší občanům** – udržování rozvoje městských a venkovských oblastí. Celkem alokováno 0,3 mld. Eur.

Tyto priority jsou dle Europarl (2024) definovány v rámci víceletého finančního rámce EU a budou realizovány prostřednictvím fondů EU, jako je Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRD) a Fond soudržnosti. Každý členský stát EU má povinnost vypracovat a implementovat operační programy, které budou naplňovat tyto priority v souladu se svými individuálními potřebami a prioritami.

Rozvoj venkova je důležitým aspektem, který zahrnuje podporu růstu kvality života obyvatel ve venkovských oblastech a dále i podpora udržitelného rozvoje.

Mezi faktory a klíčové prvky rozvoje venkova patří dle Europarl (2024):

- **podpora zemědělství** – pomocí finančních prostředků na školení a investice pro zemědělské podniky a farmáře. Zajištění potravinové bezpečnosti, ekonomické stability a technologií pro rozvoj zemědělství;
- **podpora malých a středních podnikatelů** – finanční podpora malých a středních podniků. Dále vytváření tržních příležitostí pro místní zemědělce, podporou místních produktů, podpora farmářských trhů a místních značek;
- **ochrana životního prostředí** – udržitelné využívání přírodních zdrojů a ochrana venkovských oblastí, ochrana biodiverzity, snížení znečištění vodních ploch a snížení znečištění ovzduší. Omezení zemědělských chemikálií při používání v zemědělství;
- **trvale udržitelný rozvoj** – jedná se o strategii rozvoje, která usiluje o splnění potřeb současné společnosti bez toho, aniž by byly ohroženy potřeby budoucích generací. Tento aspekt klade důraz na rovnováhu mezi ekonomickým růstem, sociální spravedlností a ochranou životního prostředí. Zahrnuje environmentální, sociální, ekonomickou a kulturní udržitelnost;
- **infrastrukturní rozvoj** – rozvoj komunikací, zlepšování dopravy. Jedná se především o výstavbu nových silnic a dálnic, rozvoj energetických sítí, modernizace vodních systémů, rozvoj telekomunikací apod;
- **podpora místního rozvoje a komunitního rozvoje** – rozvoj sociální soudržnosti, participace občanů, podpora místních akčních skupin a rozvoj místního společenství.

Cílem rozvoje venkova je dosáhnout udržitelného a vyváženého rozvoje, který zlepší životní podmínky a ekonomickou prosperitu venkovských oblastí, tvrdí Europarl (2024). EU realizuje cíle regionální a strukturální politiky v rámci sedmiletých cyklů. Pro každý z těchto cyklů členské země zpracovávají nové programové dokumenty a rámcové strategie. Pro současné období je základní zastřešující dokumentem čerpání z evropských fondů v ČR Dohoda o partnerství. V těchto dokumentech je stanoven rozpočet a definovány cíle a priority, jež se členské státy v daném období snaží dosahovat v souladu se základními strategickými dokumenty EU. Hlavní hospodářskou strategií EU, která má vliv na čerpání z evropských fondů, je v současné době Evropa 2020.

3.14 Fondy EU

Jak uvádí Dotaceeu (2024) na svém webu, Fondy Evropské unie představují hlavní nástroj realizace evropské politiky soudržnosti. Jejich prostřednictvím se alokují finanční prostředky. Tato finanční výpomoc slouží primárně ke snižování rozdílů mezi členskými státy a jejich regionů. Prostředky jsou čerpány pomocí jednotlivých operačních programů. „EU v programovém období 2021–2027 vyčlenila na politiku soudržnosti více než 392 miliard EUR. Přibližně 226 miliard EUR bylo přiděleno na EFRR. Tato částka zahrnuje 9 miliard EUR pro Evropskou územní spolupráci (EÚS) a zvláštní přiděly ve výši 1,9 miliardy EUR pro nejvzdálenější a řídké osídlené regiony.“ (Europarl, 2024).

Mimo strukturálních a investičních fondů dle webu Dotaceeu (2024) existuje i celá řada dalších specificky zaměřených nadnárodních fondů zřizovaných Evropskou unií.

Níže jsou charakterizovány jednotlivé fondy EU dle webu Dotaceeu (2024):

- Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR);
- Evropský sociální fond (ESF+);
- Fond soudržnosti (FS);
- Fond pro spravedlivou transformaci (FST);
- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) a Evropský zemědělský záruční fond (EAFRD);
- Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond (ENRAF).

3.15 Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR)

Dle Dotaceeu (2024) je **EFRR** jeden z hlavních fondů, který je primárně zaměřen na modernizaci a podporu hospodářského a sociálního rozvoje v EU a jednotlivých regionech. Tento fond byl založen v roce 1975 a dnes je v něm alokován největší objem finančních prostředků.

Hlavním cílem je dle Dotaceeu (2024) vyrovnávat rozdíly a disparity mezi regiony a podporovat trvale udržitelný rozvoj. Tento fond slouží primárně na investiční

(infrastrukturní) projekty – výstavba dálnic, silnic a železnic, rekonstrukce kulturních památek, obnova zeleně apod.

Některé z hlavních aspektů dle webu Dotaceeu (2024) EFRR zahrnují:

- **Investice do infrastruktury – financování** infrastrukturních projektů včetně dopravy, energetiky, telekomunikací, životního prostředí, vzdělávání a zdravotnictví, které přispívají k podpoře hospodářského růstu a vytváření pracovních míst;
- **Podpora malých a středních podniků** – poskytování finančních prostředků, dotací a úvěrů pro rozvoj a inovace malých a středních podniků v regionech;
- **Inovace a výzkum – financování** projektů výzkumu, vývoje a inovací, které přispívají ke zlepšení konkurenceschopnosti regionů a podporují modernizaci ekonomiky;
- **Rozvoj lidských zdrojů – financování** programů a projektů v oblasti vzdělávání, odborného vzdělávání, rekvalifikace a podpory zaměstnanosti s cílem posílit lidský kapitál v regionech;
- **Ochrana životního prostředí – financování** projektů a iniciativ zaměřených na ochranu životního prostředí, zlepšení kvality ovzduší, snižování emisí skleníkových plynů a podporu udržitelného využívání přírodních zdrojů.

Evropský fond pro regionální rozvoj je klíčovým nástrojem pro podporu hospodářské a sociální soudržnosti v rámci Evropské unie a pomáhá posilovat konkurenceschopnost regionů a zvyšovat jejich odolnost vůči ekonomickým výzvám. Každý členský stát EU má přístup k prostředkům EFRR a může je využít pro financování projektů podle svých priorit a potřeb (Dotaceeu. 2024).

3.16 Evropský sociální fond (ESF+)

Dle webu esfcr.cz (2024) ESF je fond, který je zaměřený na podporu zaměstnanosti, sociálního začleňování a rozvoje lidských zdrojů. Byl založen v roce 1957 a od té doby poskytuje finanční prostředky na různé projekty a programy v oblasti vzdělávání, odborného vzdělávání, rekvalifikace, zaměstnanosti a sociálního začleňování.

Hlavní oblasti financování ESF+ dle webu Dotaceu (2024):

- **Zaměstnanost** – zabezpečení v oblasti zvyšování zaměstnanosti a snižování nezaměstnanosti, podpora k pracovním příležitostem, poskytování poradenství a konkurenceschopnost pracovní síly;
- **Vzdělávání – podpora** vzdělávání, odborné přípravy, rekvalifikace a celoživotního učení s cílem zvýšit kvalifikaci a konkurenceschopnost pracovní síly;
- **Sociální začleňování** – podpora sociálního začleňování ohrožených skupin (nezaměstnaný, maminky na mateřské dovolené, obyvatelé se zdravotním postižením, mladí lidé, přistěhovalci apod);
- **Boj proti diskriminaci – podpora** opatření a iniciativa zaměřených na boj proti diskriminaci a nerovnostem na trhu práce a ve společnosti obecně.

Evropský sociální fond je důležitým nástrojem pro podporu sociální soudržnosti a rozvoje lidských zdrojů v rámci Evropské unie. Jeho prostřednictvím jsou financovány desítky tisíc projektů v celé Evropě, které pomáhají lidem zlepšit svou kvalitu života, získat pracovní dovednosti a dosáhnout sociálního začlenění (Dotaceu, 2024).

3.17 Fond soudržnosti (FS – Kohezní fond)

FS vznikl v roce 1993 dle Dotaceu, (2024). Tento fond na rozdíl od předchozích fondů je určen pro rozvoj chudších států, ne regionů. Jsou z něj podporovány investiční, resp. infrastrukturní projekty se zaměřením na dopravní infrastrukturu velkého rozsahu – např. transevropské sítě, ochranu životního prostředí a oblast energetické politiky.

3.18 Fond pro spravedlivou transformaci (Just tranzition fund)

Tento je fond vytvořený Evropskou unií jako součást Evropské zelené dohody, jak uvádí web Dotaceu (2024). Jeho hlavním cílem je podpořit regiony a komunity, které jsou zasaženy ekonomickou transformací směrem k udržitelnému a nízkouhlíkovému hospodářství, aby se přizpůsobily novým podmínkám a minimalizovaly sociální dopady

transformace. V období 2021 až 2027 se jedná o nový fond zaměřený na řešení negativních dopadů odklonu od uhlí v nejvíce zasažených regionech – resp. v Karlovarském, Moravskoslezském a Ústeckém – tzv. uhelné regiony. Cílem podpory je zajistit dostatek pracovních míst pro pracovníky, kteří odcházejí z uhelného průmyslu.

Některé hlavní body týkající se Fondu pro spravedlivou transformaci zahrnují dle Dotaceu (2024):

- poskytování finančních prostředků na **podporu investic** do nových ekologicky šetrných technologií, infrastruktury a obnovitelných zdrojů energie;
- poskytování opatření na **podporu pracovníků a komunit**, kteří jsou postiženi transformací, včetně přeškolení, rekvalifikace, podpory při hledání nového zaměstnání a sociálního zabezpečení;
- Podpora vzniku **nových pracovních příležitostí** v oblastech, které jsou zasaženy transformací, včetně podpory podnikání a podnikatelských iniciativ v oblastech obnovitelných zdrojů energie, energetické efektivity, ekologického stavebnictví a dalších odvětví;
- Financování projektů a programů, které pomáhají regionům přejít od závislosti na fosilních palivech k **udržitelným a nízkouhlíkovým ekonomikám**.

Fond pro spravedlivou transformaci je klíčovým nástrojem pro podporu přechodu k udržitelnému a nízkouhlíkovému hospodářství v rámci Evropské unie. Pomáhá zajišťovat, aby transformace byla provedena spravedlivým způsobem, minimalizuje sociální dopady a posiluje odolnost regionů vůči změnám v hospodářství a životním prostředí (Dotaceu, 2024).

3.19 Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV)

Evropský zemědělský záruční fond (EAFRD)

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) je, jak uvádí web Agriculture.ec.europa.eu (2024), jeden z fondů Evropské unie, který má za cíl podporovat rozvoj venkovských oblastí a zlepšení kvality života venkovského obyvatelstva. Tento fond vznikl v roce 2007 a nahradil Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond.

Fond poskytuje finanční prostředky a podporu pro různé projekty a aktivity, které přispívají k diverzifikaci venkovského hospodářství, ochraně životního prostředí, rozvoji venkovských komunit a podpoře trvale udržitelného zemědělství.

Hlavní oblasti podporované tímto fondem dle Agriculture.ec.europa.eu (2024):

- diverzifikace venkovského hospodářství;
- podpora zemědělství a lesnictví;
- ochrana životního prostředí;
- rozvoj venkovské infrastruktury;
- podpora venkovského cestovního ruchu a kulturního dědictví;
- rozvoj venkovských komunit.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova je klíčovým nástrojem evropské politiky soudržnosti a regionálního rozvoje, který pomáhá zvyšovat konkurenceschopnost a udržitelnost venkovských oblastí v Evropské unii (Agriculture.ec.europa.eu, 2024).

Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond (ENRAF)

Dle webu Dotaceu (2024) se tento fond se zaměřuje na podporu rybolovu. Financuje aktivity spojené s mořským i vnitrozemským rybolovem, dále také podporuje modernizaci zpracovatelského průmyslu, modernizace plavidel a zlepšování akvakultury. Tento fond nahradil Evropský rybářský fond. Jak už bylo zmíněno, prostředky z EU jsou čerpány v rámci operačních programů.

Pro programové období máme tyto **regionální operační programy dle Dotaceu (2024)**:

- ROP NUTS II Severozápad;
- ROP NUTS II Severovýchod;
- ROP NUTS II Střední Čechy;
- ROP NUTS II Jihozápad;
- ROP NUTS II Jihovýchod;
- ROP NUTS II Moravskoslezsko;
- ROP NUTS II Střední Morava.

V rámci **tematických operačních** programů pro toto období dle Dotaceu (2024) se jedná o:

- OP Doprava;
- integrovaný regionální operační program (IROP);
- technologie a aplikace pro konkurenceschopnost;
- Jan Ámos Komenský;
- životní prostředí;
- spravedlivá transformace;
- zaměstnanost +;
- technická pomoc;
- rybníkářství.

Největší alokací finančních prostředků spadá do OP Doprava a IROPu. Naopak nejméně prostředků zahrnují OP Rybníkářství a Fond pro vnitřní bezpečnost (Dotaceu, 2024).

V rámci této diplomové práce bude blíže popsán ROP NUTS II Jihozápad, ve které se nachází zmíněná obec – Mochtín u Klatov, která je předmět této práce.

3.20 Regionální operační program NUTS II jihozápad

„Regionální operační program NUTS II Jihozápad (ROP Jihozápad) je určen pro region soudržnosti Jihozápad sestávající z Jihočeského a Plzeňského kraje. Hlavním cílem programu ROP Jihozápad je zvýšení konkurenceschopnosti a atraktivity regionu v zájmu zvyšování kvality života jeho obyvatel.“ (Dotaceu, 2024).

Žadatelé o podporu:	Kraje, obce, školy, neziskové organizace, podnikatelé
Řídící orgán:	Regionální rada regionu soudržnosti Jihozápad.
Platební a certifikační orgán:	Ministerstvo financí, Národní fond.
Auditní orgán:	Ministerstvo financí, Centrální harmonizační jednotka.
Monitorovací orgán:	Monitorovací výbor ROP Jihozápad.
Národní koordinační orgán:	Ministerstvo pro místní rozvoj (Dotaceu, 2024).

Pod tento ROP spadají celkem **4 tematické osy podpory** dle Dotaceu (2024):

1. **OSA I – Dostupnost center**

Oblasti podpory – tato první osa se zaměřuje na modernizaci regionální a silniční sítě, rozvoj infrastruktury pro veřejnou dopravu, modernizace vozového parku veřejné dopravy, rozvoj regionálních letišť a rozvoj místních komunikací.

2. **OSA II – Stabilizace a rozvoj měst a obcí**

Oblasti podpory – projekty rozvojových center, projekty spádových center, revitalizace městských částí a obcí, rozvoj pro sociální integraci, rozvoj zdravotnické péče.

3. **OSA III – Rozvoj cestovního ruchu**

Oblasti podpory – rozvoj infrastruktury cestovního ruchu, revitalizace památek a kulturního dědictví a využití kulturního dědictví v cestovním ruchu.

4. **OSA IV – Technická pomoc**

Oblast podpory – podpora řídicích a implementačních a kontrolních úkolů řídicího orgánu, podpora zvyšování kapacity regionu.

ROP Jihozápad je důležitým nástrojem pro podporu socioekonomického rozvoje regionu Jihozápad České republiky a je financován z fondů Evropské unie ve spolupráci s českou vládou a dalšími partnery (Dotaceu, 2024).

3.21 Dotace

Dle webu Dotaceu (2024) jsou dotace finanční prostředky, které jsou poskytovány subjektům nebo organizacím za účelem podpory konkrétních aktivit či projektů. Tyto finanční prostředky mohou být poskytovány ze soukromých nebo veřejných zdrojů, včetně vládních rozpočtů, fondů EU, nadací, či soukromých investorů. Dále práce bude zaměřena na získání dotace z fondů EU.

Získání dotace v České republice závisí na konkrétním programu, na který žadatel míří, a také na jeho vlastních potřebách, projektech a kvalifikacích, tvrdí web Dotaceu (2024). Nicméně, obecně platí několik kroků, které je třeba dodržet:

1. **Zvolení vhodného program a zdroj financování** – prvním krokem je identifikace programu či fondů, které odpovídají vašim potřebám a projektem;

2. **Přípravení projektu** – vypracování podrobného projektu, plánu, rozpočtu, cílů a očekávaných výstupů;
3. **Kontaktování příslušné instituce** – zjištění informací o podmínkách a postupech pro podání žádosti;
4. **Podání žádosti** – podání žádosti o dotaci dle stanovených podmínek příslušné instituce;
5. **Posouzení žádosti;**
6. **Schválení a financování** – v případě schválení dotace, subjekt obdrží finanční podporu na realizaci daného projektu.

Dle Dotaceu (2024), je důležité dodržovat veškeré pokyny a požadavky stanovené pro daný program, a také dbát na správné vyplnění žádosti a veškeré dokumentace. Může být užitečné vyhledat odbornou pomoc nebo poradenství při přípravě a podání žádosti o dotaci, zejména pokud se jedná o složitější projekty nebo programy s vysokou konkurencí. Dotace jsou důležitým nástrojem pro podporu hospodářského rozvoje, inovací, sociálního rozvoje a ochrany životního prostředí. Jsou také důležitým způsobem, jak podporovat různé politiky a cíle na regionální, národní a mezinárodní úrovni.

4 Analytická část práce

4.1 Geografická charakteristika obce

Jak uvádí Kříž (2009), obec Mochtín lze nalézt v geograficky atraktivní oblasti západních Čech, konkrétně v Plzeňském kraji. Ta je situována na strategickém místě blízko Klatov na rozhraní Brd a jižních svahů Šumavy. Geologie této lokality spadá do moldanubické oblasti, kde dominují přeměněné horniny, zejména ruly a parabřidlice. Což přispívá k unikátnímu přírodnímu rázu oblasti. S nadmořskou výškou 441,27 m. n. m. obec leží v mírně zvlněné krajině, kterou protékají Mochtínský, Bystrý a Srbický potok, jež jsou důležité pro hydrologii regionu. Odtékají do Drnového potoka, a nakonec do řeky Úhlavy.

V Mochtíně je situována základní komunitní infrastruktura včetně hostince, soukromého obchodu a sezónního pohostinství. Kromě toho je zde několik řemeslných podniků, jako je truhlářství, sklenářství a autoopravny, což naznačuje rozmanitost místního hospodářství. Typické zemědělské usedlosti s charakteristickými sedlovými střechami, stodolami a zahradami dotvářejí obraz tradičního venkovského sídla. Během 20. století došlo k rozvoji nové obytné zástavby, včetně rodinných, řadových a bytových domů.

Dále Kříž (2009) uvádí, že politická obec Mochtín zahrnuje několik osad a integrovaných obcí, jako jsou Těšetiny, Lhůta, Bystré, Hoštice, Hoštičky, Kocourov, Nový Čestín, Srbice a Újezdec, což odráží rozsáhlé a rozmanité společenství. Tyto aspekty společně formují dynamickou a historicky bohatou obec, která si zachovává svůj tradiční charakter, zatímco postupně přijímá moderní prvky pro zlepšení životních podmínek svých obyvatel.

Obrázek 6_Letecký pohled na obec Mochtín

Zdroj: Archiv Obce Mochtín, Obec Mochtín, 2024

4.2 Demografická charakteristika obce

Demografická charakteristika obce k 11.5.2021 - kdy došlo k poslednímu sčítání obyvatel - (tab č.8) znázorňuje celkový počet obyvatel obce Mochtín, tedy celkem 1148.

Tabulka 8_Počet obyvatel obce Mochtín k 11.5.2021

Počet obyvatel	1148
Muži	596
Ženy	552
Průměrný věk	41,3
Muži	40,4
Ženy	42,2

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, Vdb.czso.cz (2021)

Tabulka 9_Počet obyvatel obce Mochtín v letech 2000-2022

Rok	Stav k 1.1	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Celkový přírůstek
2000	931	9	42	61	25	-33	36	3
2001	924	11	38	56	21	-27	35	8
2002	932	6	37	43	28	-31	15	-16
2003	916	12	40	66	5	-28	61	33
2004	949	10	36	39	20	-26	19	-7
2005	942	11	16	29	24	-5	5	-
2006	942	11	20	27	13	-9	14	5
2007	947	12	16	32	22	-4	10	6
2008	953	8	36	48	15	-28	33	5
2009	958	10	21	43	10	-11	33	22
2010	980	9	16	25	17	-7	8	1
2011	961	6	13	38	23	-7	15	8
2012	969	6	18	53	12	-12	41	29
2013	998	6	14	19	12	-8	7	-1
2014	997	12	17	42	18	-5	24	19
2015	1 016	6	15	30	20	-9	10	1
2016	1 017	14	13	22	14	1	8	9
2017	1 026	15	16	34	22	-1	12	11
2018	1 037	14	15	41	9	-1	32	31
2019	1 068	8	13	48	19	-5	29	24
2020	1 092	12	28	58	19	-16	39	23
2021	1 116	10	16	41	16	-6	25	19
2022	1 135	10	15	45	27	-5	18	13

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, Vdb.czso.cz (2021)

Jak je patrné z kroniky Obce Mochtín 2003-2018 (2019), od roku 2011 probíhala v režii obce soustavná výstavba obytných zón v různých částech obce. Celkem byly dokončeny do roku 2022 čtyři obytné zóny. Tyto zóny přinesly na trh větší množství stavebních parcel, což mělo významný dopad na demografický vývoj v obci, jak je patrné z dat sledujících změny počtu obyvatel v období let 2015 až 2022 (viz tabulka č. 9), kdy byla dokončeno výstavba nových domů. Výrazný nárůst populace byl zaznamenán zejména v roce 2019, kdy počet obyvatel obce vzrostl o 31 osob.

4.3 Vývoj názvu obce

V publikaci s názvem Místní jména v Čechách, jejich vznik, původní význam a změny uvádí Dr. Antonín Profous toto: „*Mochtín (lid. Mochtino, v Mochtíně, do Mochtína, mochtínskej), ves 5 ½ km jv. Od Klatov; 1398 Bryzenko de Skaly in Mochtina villa int. Vendidit Puote de Dolan, RT I., 579; 1403 in villa Mochtyno, cvé w Mochtinie... tíž lidé mochtinsstij, DZ. 43 A 19; 1789 Hft Teinitzl: Mochtín, Schaler XII, 33*“ (Profous, 1951).

4.4 Historie obce Mochtín

4.4.1 19. století

Jak uvádí Kříž (2009), v roce 1817 evidovalo panství Týnec-Běšiny 15 panských hospodářství, jejichž ekonomická efektivita však postupně klesala. Pro pokrytí finančních potřeb rozsáhlé rodiny byl hrabě Josef Arnošt nucen získávat finanční prostředky formou půjček, převážně od bankovních institucí ve Vídni. Dne 17. června 1820 se Mochtínem, po tzv. císařské silnici vedoucí do Vídně, přepravil císař František I. společně s císařovnou, a 6. září téhož roku touto trasou putoval císař František Dobrotivý. Podle práce Johanna Gottfrieda Sommera „Das Königreich Böhmen“, vydané v roce 1839 v sedmém díle, měla obec Mochtín 34 domácností a 268 obyvatel, přičemž byla církevně přiřazena k obci Kydlíny. Byla vybavena školou, hostincem, výrobnou cikorky a mlýnem s pilou. Dne 16. března 1839 požádal Karel Schrom, správce statku v Čestíně, krajský úřad o povolení zřídit v Mochtíně na panství Týnec druhý hostinec, avšak toto povolení nebylo uděleno. V polovině 19. století se Mochtín, podobně jako další vesnice týneckého panství, stal na základě předběžného obecního zákona ze dne 17. března 1849 nezávislou obcí. V tomto období prodali Kolowratové svůj dvůr v Mochtíně z důvodů finančních problémů Rudolfovi Janu Arnoštu Meraviglia-Crivellimu, který tento vrchnostenský dvůr začlenil do statku Nový Čestín. Nechal dále uprostřed obce, při silnici, postavit jednoduchou zámeckou stavbu. K roku 1890 bylo zaznamenáno 49 domovních jednotek s celkovým počtem 387 obyvatel. Působili zde dva obchodníci, tři hostince, a navíc zde stál mlýn a lihovar. Dne 1. srpna 1893 byly zahájeny práce na výstavbě kaple Panny Marie Pomocné u domu s číslem popisným 19, která byla za dva měsíce slavnostně vysvěcena.

Obrázek 7_Zámek Nový Čestín, aktuální stav

Zdroj: Pitter, 2006

4.4.2 První polovina 20. století

Kříž (2009) uvádí následující:

V roce 1910 měl Mochtín (Společně se Lhůtou a Těšetinami) podle úředního sčítání 387 obyvatel žijících ve 48 domech. V té době zde přibily tři hostince. „V roce 1912 vzrušil celé okolí Mochtína neobyčejný případ. Přijelo sem auto (tenkrát vzácné). Šofér byl již ospalý a unavený Stalo se, že si i zdříml a ve spánku narazil v Mochtíně na strom. Protože nejel prudce, žádnému se nic nestalo. Lidé poškozený vůz s nákladem odtáhli. Zatímco havarovaný pil u místního kováře p. Čápa kávu na posilněnou, místní lidé, hlídkující u automobilu, byli zvědaví, co je v něm naloženo. A tak se zjistilo, že převáží pašovaný cukrín, kterého se tehdy užívalo místo cukru, jehož byl nedostatek. Když pašeráci viděli, že jsou prozrazeni, vyskočili oknem a utíkali, při čemž jeden z nich postřelil kováře, který se mu postavil odvážně do cesty. Snad jeho bolest umírnilo 300 korun, které dostal jako bolestné“ (Kříž et al, 2009, s.10).

Dále Kronika Obce Mochtín 1919-1947 (1948) uvádí:

Živnosti v roce 1919: kovář, kolář, tesař, obuvník, truhlář, řezník, tři hostince (U Babků, U Prexlerů, U Vítků), mlýn Václava Šoty, obchod se smíšeným zbožím Jakuba Babky a Josefy Krausové.

V roce 1921 měla obec Mochtín 357 obyvatel, kteří žili ve 47 domech uvádí Kronika Obce Mochtín 1919-1947 (1948). Ve stejném roce byl v Mochtíně založen sbor dobrovolných hasičů, který měl 15 činných členů a 7 přispívajících členů. Tento krok svědčí o rozvoji občanské společnosti a spolkového života v obci, což bylo pro tehdejší venkov typické. Dobrovolní hasiči představovali důležitou složku zajišťující bezpečnost a ochranu majetku obyvatel. Krátce po svém založení sbor zakoupil od pražské firmy R.A. Smékal hasičskou stříkačku, čímž významně posílil své technické vybavení a akceschopnost. Tento příklad ilustruje postupnou modernizaci a technický rozvoj i v menších venkovských sídlech v první polovině 20. století.

Dle Kroniky Obce Mochtín 1919-1947 (1948) byl rok 1923 v Mochtíně ve znamení rozvoje spolkového a veřejného života. Místní dobrovolné organizace – Sbor dobrovolných hasičů, TJ Sokol a místní školní rada – spojily své síly a vybudovaly na obecním pozemku naproti škole hřiště a cvičiště. Tato akce dokládá schopnost různých venkovských spolků spolupracovat na projektech, které sloužily celé komunitě a přispívaly ke zlepšení podmínek pro volnočasové aktivity a sportovní vyžití obyvatel. Nově vybudované sportoviště bylo záhy využito, když zde místní hasiči v červenci uspořádali první veřejné cvičení se sekyrkami. Tato událost byla nejen prezentací dovedností a připravenosti hasičského sboru, ale také společenskou událostí, která upevňovala vazby v rámci komunity a posilovala prestiž a význam dobrovolných hasičů v očích veřejnosti. V témže roce se v Mochtíně konaly komunální volby, které byly důležitým projevem demokratického života na prvorepublikovém venkově. Z voleb vzešlo patnáctičlenné zastupitelstvo, které následně zvolilo starostu Františka Kolaříka. Složení a velikost voleného zastupitelstva odpovídaly tehdejšímu zvyklostem a právním normám místní samosprávy. Elektrifikace Mochtína v roce 1929 představovala významný modernizační počín, který zásadně ovlivnil život místních obyvatel a přispěl k celkovému rozvoji obce. Zavedení elektrického vedení do školy a bytu řídícího učitele firmou Jan Pálek z Klatov bylo prvním krokem v procesu elektrifikace, který se následně rozšířil na většinu mochtínských domů díky spolupráci s podnikem Ing. Bernarda z Českých Budějovic.

Kronika Obce Mochtín 1919-1947 (1948) uvádí, že vybudování rozvodné sítě od trafostanice, firmou Miloše Pohanky z Plánice v prosinci téhož roku, pak dokončilo proces elektrifikace obce a zajistilo stabilní dodávky elektrické energie pro všechny obyvatele. Tato infrastrukturní modernizace měla dalekosáhlé dopady na každodenní život v

Mochtíně – usnadnila práci v domácnostech, umožnila zavádění nových technologií a celkově přispěla ke zvýšení životní úrovně a komfortu venkovského obyvatelstva.

Elektrifikace také odráží širší trend technologického pokroku a modernizace českého venkova v meziválečném období. Mnoho obcí v této době procházelo podobným procesem, který byl umožněn rozvojem elektrárenství a distribučních sítí v Československu. Státní i soukromé firmy se podílely na elektrifikačních projektech, které měnily tvář venkova a přibližovaly jej městskému standardu.

Meziválečné období bylo v Mochtíně dle Kroniky Obce Mochtín 1919-1947 (1948), podobně jako v mnoha jiných venkovských obcích, obdobím poklidného života a kontinuity tradic. Konaly se pravidelné kulturní akce, valné hromady spolků, věnečky, divadelní představení a přednášky. Tyto aktivity posilovaly sociální soudržnost a kulturní identitu venkovské komunity. Místní spolky jako hasiči či Sokol, se aktivně podílely na chodu vesnice a organizovaly volnočasové aktivity pro obyvatele.

Příklad Mochtína tak ilustruje postupnou modernizaci a zlepšování životních podmínek na českém venkově v meziválečném období při zachování tradičního způsobu života a komunitních hodnot. Elektrifikace, a další pokrokové změny, přicházely do venkovského prostředí pozvolna a byly integrovány do stávajícího sociálního a kulturního rámce venkova.

Kronika Obce Mochtín 1919-1947 (1948) uvádí, že v roce 1938 obyvatelé obce začínali pociťovat přítomnost hrozby fašistického Německa. Od 14. září do 20. října tohoto roku byla v Mochtíně ubytováno šedesát československých vojáků.

Rok 1939 dle Kroniky Obce Mochtín 1919-1947 (1948) přinesl do života Mochtína a jeho obyvatel zásadní změny v důsledku německé okupace a začátku druhé světové války. Příjezd prvních německých vojáků v březnu symbolizoval počátek období nesvobody a útlaku.

Zavedení přidělového systému na základní zboží a potraviny znamenalo pro místní obyvatele omezení v zásobování a nutnost přizpůsobit se válečné ekonomice. Výměna peněz byla dalším krokem okupační správy, který zasáhl do každodenního života a přinesl nejistotu a obavy z budoucnosti.

Zabavování knih a školních kronik představovalo útok na kulturní a vzdělávací instituce a snahu o kontrolu nad informacemi a historickou pamětí. Zákaz spolkové činnosti a zabavení majetku Sokola pak byl cíleným krokem proti občanské společnosti a

svobodnému sdružování, které tvořily důležitou součást venkovského života v předválečném období.

Označení veřejných budov písmenem V (Viktoria – Vítězství) bylo symbolickým gestem okupační moci, které mělo demonstrovat německou nadvládu a vítězství nad českým národem. Toto označení bylo každodenní připomínkou podřízeného postavení českého obyvatelstva a ztráty národní suverenity.

Události roku 1939 dle kroniky Obce Mochtín 1919-1947 (1948) představovaly drastický zlom v životě Mochtína a jeho obyvatel. Německá okupace přinesla do poklidného venkovského prostředí atmosféru strachu, nejistoty a nesvobody. Tradiční způsob života byl narušen válečnými opatřeními a zásahy do občanských svobod. Venkovská komunita musela čelit novým výzvám a hrozbám, které si vyžádaly značnou míru odolnosti, solidarity a schopnosti adaptace.

Rok 1942 dle Kroniky Obce Mochtín 1919-1947 (1948) přinesl do života obyvatel Mochtína další těžké zkoušky a ztráty v důsledku pokračující německé okupace a válečných událostí. Sejmutí zvonu z místní kapličky Němci za účelem roztavení a využití materiálu pro výrobu zbraní bylo bolestným zásahem do náboženského a kulturního života obce. Zvon z roku 1841 představoval nejen historickou a uměleckou hodnotu, ale také duchovní symbol a součást identity venkovské komunity.

Tragická smrt 37letého Františka Kanty, který byl společně s dalšími vlastenci zastřelen ve Spáleném lese, byla připomínkou krutosti okupačního režimu a rizik, kterým čelili ti, kdo se zapojovali do odbojové činnosti. Ztráta mladého života hluboce zasáhla místní společenství a stala se symbolem obětí přinesených v boji za svobodu a národní svébytnost.

Zmínka o sabotážních aktivitách tehdejšího starosty Františka Nováka a velitele protiletectvé služby v kronice, dokládá, že i v podmínkách okupace a přísného dohledu nacistických orgánů existovaly na venkově projevy odporu a snahy narušovat plnění nařízení okupantů. Tyto drobné akty vzdoru vyžadovaly značnou osobní statečnost a odhodlání, a svědčí o nezlomnosti ducha venkovského obyvatelstva.

Události roku 1945, zejména květnové osvobození, představovaly zásadní obrat v životě Mochtína a jeho obyvatel. Kronika Obce Mochtín 1919-1947 (1948) říká, že přítomnost německého plukovního štábu v hostinci na přelomu dubna a května byla posledním připomenutím okupační moci před jejím definitivním pádem. Příjezd zástupců

Revolučního národního výboru z Klatov a odzbrojení německých důstojníků za pomoci místních představitelů Václava Křesáka a Bedřicha Impseila symbolizoval obnovení československé suverenity a počátek nové éry. Kapitulace a zajetí německých vojáků v Kocourově po přestřelce s partyzány a místními občany byla významným momentem osvobození a svědčila o odhodlání a akceschopnosti venkovského obyvatelstva v boji proti okupantům. Následné hlídky a odstraňování německých nápisů v obci představovaly symbolické završení procesu osvobození a návrat k národní identitě.

Ustavení místního národního výboru v čele s řídicím učitelem Antonínem Šabkem 6. května bylo prvním krokem k obnově místní samosprávy a demokratických principů po letech okupace. Nadšené přivítání amerických vojáků 7. května pak bylo vyjádřením vděčnosti a úlevy venkovské komunity, která se dočkala vytoužené svobody (Kronika Obce Mochtín 1919-1947, 1948).

Poválečný vývoj v Mochtíně, včetně zakládání místních poboček hlavních politických stran, odrážel celonárodní trendy a snahu o demokratickou obnovu společnosti. Venkov se postupně vracel k běžnému životu, ale zároveň čelil novým výzvám spojeným s poválečnou rekonstrukcí a politickými změnami.

Události let 1942 a 1945 v Mochtíně ilustrují dramatické peripetie, kterými procházel český venkov během druhé světové války a v době osvobození. Venkovské komunity byly vystaveny těžkým zkouškám, ztrátám a útlaku, ale zároveň prokázaly pozoruhodnou odolnost, solidaritu a schopnost aktivně se podílet na boji za svobodu. Poválečný vývoj pak přinesl naději na obnovu demokratického života, ale také nové nejistoty a výzvy, s nimiž se muselo venkovské obyvatelstvo vyrovnávat.

Další dění v obci je uvedeno v dalším díle Kroniky Obce Mochtín 1948-1959 (1960)

Rok 1948 přinesl zásadní změny do života obce Mochtín i celé československé společnosti v důsledku komunistického převratu v únoru tohoto roku. Tyto události měly dalekosáhlé dopady na politický, ekonomický a sociální vývoj venkova v následujících desetiletích. Založení akčního výboru v Mochtíně po únorovém převratu bylo projevem snahy nového režimu o upevnění moci a kontroly nad venkovskými komunitami. Akční výbory, které vznikaly po celé zemi, měly za úkol provádět čistky a prosazovat zájmy KSČ na místní úrovni. Jejich činnost často vedla k perzekuci skutečných či domnělých odpůrců režimu a k omezování občanských svobod.

Zastavení činnosti soukromého obchodníka s dobyt看em Antonína Vlčka v květnu 1948 a převzetí jeho výkupu a prodeje hospodářským družstvem v Klatovech bylo dle Kroniky Obce Mochtín 1948-1959 (1960) příkladem počínajícího procesu likvidace soukromého podnikání a znárodňování. Tento trend, který se naplno rozvinul v následujících letech, vedl k zásadní proměně ekonomických poměrů na venkově a k potlačení tradiční role drobných živnostníků a obchodníků v životě venkovských komunit.

Nucený zánik některých politických stran a přestupy jejich členů do KSČ odrážely proces tzv. "očisty" veřejného života a monopolizace moci ze strany komunistické strany. Likvidace politické plurality a svobodné soutěže stran byla jedním z klíčových kroků k nastolení totalitního režimu a měla negativní dopad na demokratické principy a občanskou společnost i na venkově.

Postupná likvidace drobných živnostníků, která začala v roce 1948, byla součástí širší snahy o přeměnu ekonomiky podle socialistického modelu a o centralizaci moci. Tento proces vedl k zániku mnoha tradičních řemesel a živností na venkově a k proměně sociální struktury venkovských komunit. Drobní podnikatelé a řemeslníci, kteří po generace tvořili páteř venkovské ekonomiky, byli nuceni ukončit svou činnost nebo se stát součástí státem řízených podniků a družstev (Kronika Obce Mochtín 1948-1959, 1960).

Příklad svozu mléka do mlékárny v Klatovech vlastním autem malozemědělce a hostinského Karla Bureše ilustruje počínající změny v organizaci zemědělské výroby a zásobování. Tyto změny byly předzvěstí pozdější kolektivizace a vzniku jednotných zemědělských družstev (JZD), které zásadně proměnily podobu československého venkova.

Rok 1948 tak představoval dle kroniky Obce Mochtín 1948-1959 (1960) zlomový bod v dějinách Mochtína i celého Československa. Komunistický převrat nastartoval proces hluboké přeměny společnosti, která se výrazně dotkla i venkovského prostředí. Likvidace soukromého podnikání, potlačení politické plurality a počínající změny v zemědělství byly jen prvními kroky na cestě k budování socialistického státu podle sovětského vzoru. Tyto změny měly dalekosáhlé důsledky pro tradiční způsob života, sociální vztahy a hodnoty venkovských komunit a poznamenaly vývoj českého a slovenského venkova na dlouhá desetiletí.

4.4.3 Druhá polovina 20. století

Padesátá léta 20. století jsou zapisována poctivě v Kronice Obce Mochtín 1948-1959 (1960):

Tato léta přinesla do života obce Mochtín zásadní změny v důsledku nastupující socialistické transformace venkova. Zestátnění statku Vojtěcha Tichého v roce 1950 a pokusy místních komunistů o založení JZD v následujícím roce odrážely proces kolektivizace zemědělství, který narážel na odpor drobných rolníků lpících na soukromém hospodaření. Združstevnění obchodů a živností (Josef Nádeník, Jarmila Jechoutová, Karel Bureš) dokládá likvidaci soukromého sektoru a přechod k centrálně řízenému hospodářství. Navzdory počátečnímu odporu bylo JZD nakonec založeno v roce 1957 šesti zemědělci a postupně se rozrůstalo. V následujícím roce družstevníci vybudovali drůbežárnu a počet členů se zvýšil o dalších 13 zemědělců. Vznik traktorové stanice, svědčí o postupující mechanizaci a intenzifikaci družstevní velkovýroby.

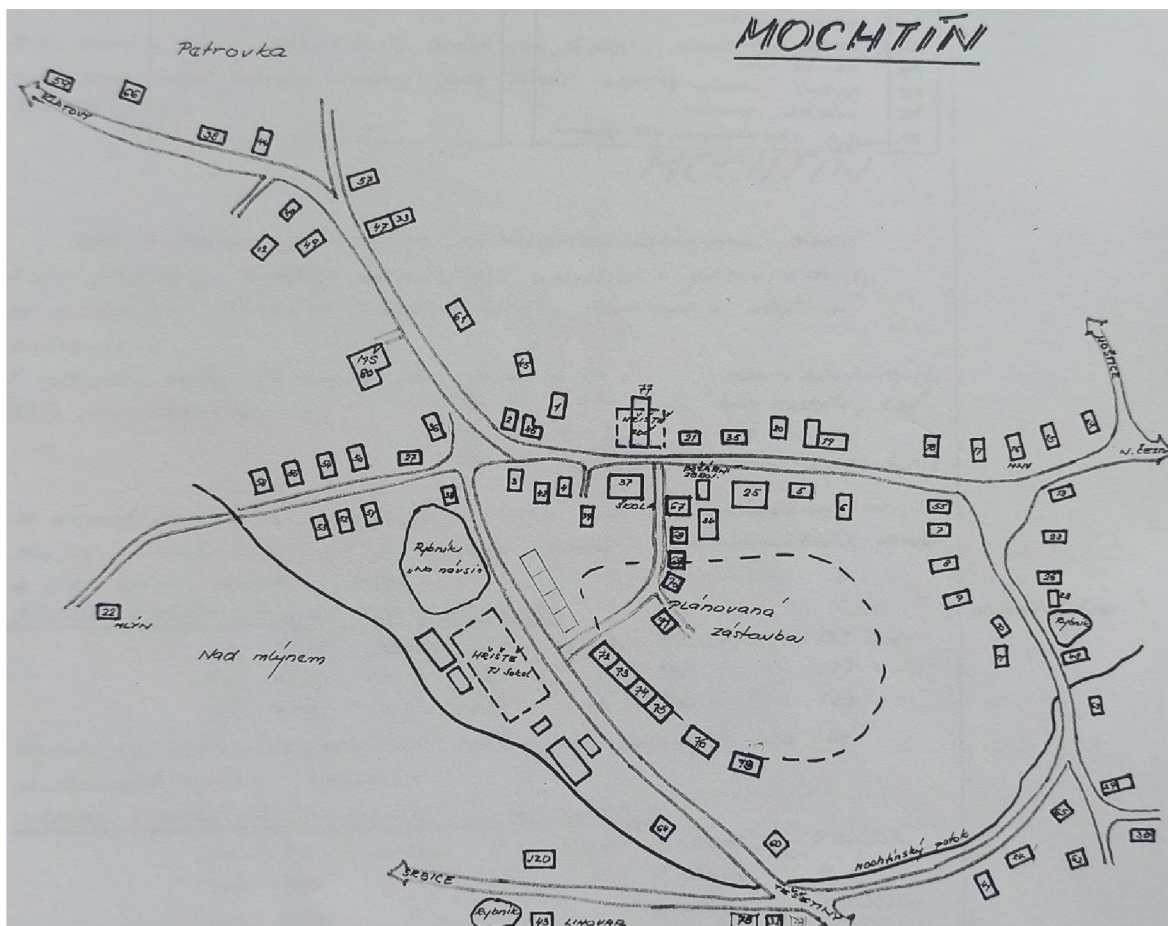
Zestátnění obecních lesů v roce 1954 a založení myslivecké společnosti Doubí ilustrují proměny ve správě a využívání přírodních zdrojů v duchu socialistických principů.

Jak je uvedeno v kronice Obce Mochtín 1973-1989 (1990), od roku 1960 nebyly pravidelně vedeny záznamy o životě v obci, a tak se kronika věnuje na prvních několika stránkách zpětně období bez podrobných zápisů, dle rozhovorů s místními obyvateli a daty z úřadu. Pravidelné zápisy pokračují od roku 1973.

Administrativní reorganizace vedla dle Kronice Obce Mochtín 1973-1989 (1990) v roce 1960 ke sloučení Mochtína s okolními obcemi (Srbice, Těšetiny, Újezdec, Hoštice a Hoštičky) pod centrální MNV. V následujících letech se nové vedení obce soustředilo na budování infrastruktury, jako bylo veřejné osvětlení, kanalizace a chodníky, s cílem zvýšit životní úroveň místních obyvatel, byť často formou unifikovaných a necitlivých zásahů do venkovského prostředí. Přerušeni vedení obecní kroniky v roce 1960 na následujících 12 let je příznačné pro období tzv. socialistické kulturní revoluce, kdy byl kladen důraz na budování nové společnosti a potlačování tradic spojených se "starým řádem". Absence podrobných kronikářských záznamů z tohoto období ztěžuje jeho historickou rekonstrukci. Vývoj v 50. letech tak odráží širší procesy kolektivizace a socialistické transformace českého venkova, včetně jejich dopadů na zemědělství, obchod, správu obce a kulturní život. I přes dramatické zvraty a tlaky režimu si však místní komunita uchovala jistou míru rezistence a kontinuity.

Kříž (2009) uvádí, že 28. června roku 1964 bylo slavnostně otevřeno nové koupaliště a taneční parket v Lipkách. Koupaliště záhy pro finanční nákladnost zaniklo a velký bazén začal sloužit jako požární nádrž.

Obrázek 8_Mapy obce Mochtín, část Mochtín, 1973

Zdroj: Kronika obce Mochtín 1973-1989, 1990

Dle Kroniky Obce Mochtín 1973-1989 (1990) 70. a 80. léta 20. století přinesla do života obce další prohlubování socialistické transformace venkova. Začlenění místního JZD pod Plemenářský podnik Klatovy v roce 1976 odráží trend koncentrace a specializace zemědělské výroby v duchu tzv. socialistické integrace. Mochtín se stal střediskem rostlinné i živočišné výroby a významným centrem oprav zemědělské techniky v rámci širšího regionu.

Vznik Sboru pro občanské záležitosti při MNV a pořádání rituálů jako vítání občánků, hovory s branci či předávání občanských průkazů, líčí o snaze režimu proniknout do

soukromé sféry a ovlivňovat životní cyklus venkovské komunity v souladu se socialistickou ideologií. Tyto akce měly posílit identifikaci obyvatel s režimem a nahradit tradiční církevní obřady.

Bytová výstavba pro zaměstnance ÚSP a zájem o individuální výstavbu rodinných domů v Mochtíně v roce 1978 ilustrují proměny v bydlení a demografii venkova. Režim se snažil řešit bytovou otázku budováním typizovaných bytových jednotek, zároveň však rostla poptávka po kvalitnějším bydlení v rodinných domech ze strany místních obyvatel. Založení Spolku Mochtínských dědů odráží stárnutí populace a potřebu seniorů sdružovat se a trávit volný čas.

Sametová revoluce v listopadu 1989 znamenala dle Kroniky Obce Mochtín 1973-1989 (1990) zásadní zlom v životě celé komunity i celé společnosti. Pád komunistického režimu a obnova tržního hospodářství vedly k postupnému rozvoji soukromého podnikání. Otevření obchodu se smíšeným zbožím a pohostinství Vladimírem Novákem v roce 1989 bylo jedním z prvních projevů tohoto trendu, který v následujících letech vedl ke vzniku dalších živností v obci.

Obrázek 9_Mapa obce Mochtín, část Mochtín, 1990

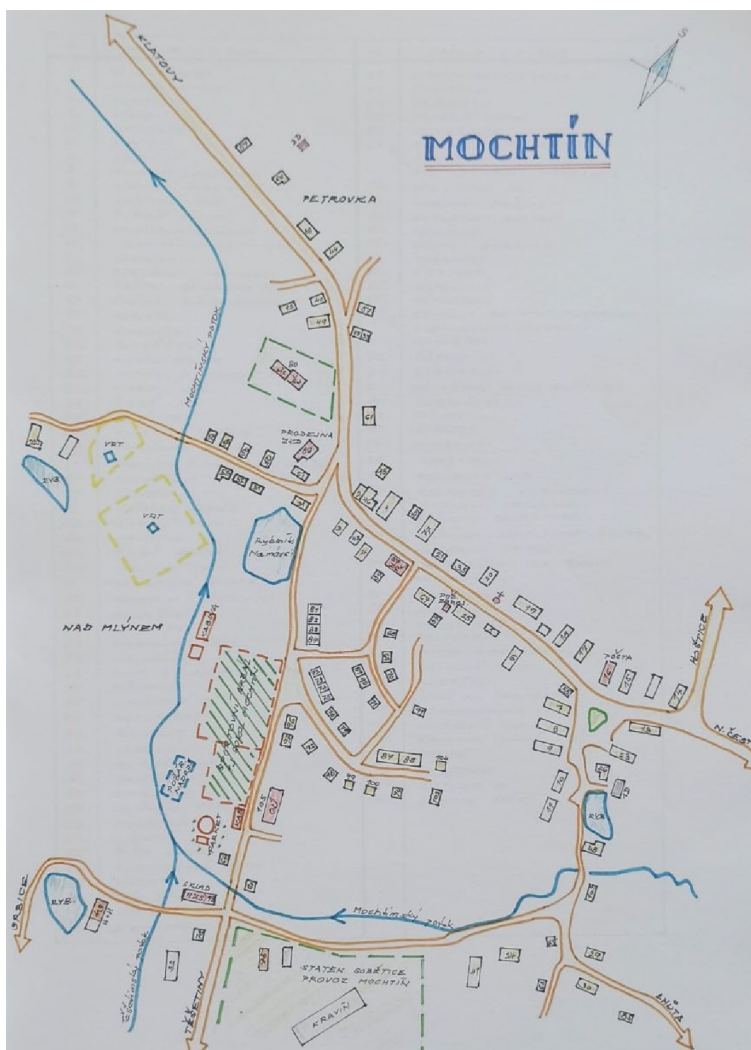
Zdroj: *Kronika obce Mochtín 1990-2003, 2004*

Následující dění od roku 1990 je zmapováno v *Kronice Obce Mochtín 1990-2003 (2004)*: Restituce zemědělské půdy a majetku v 90. letech představovaly snahu o nápravu křivd z období kolektivizace a zestátnění. Navrácení mochtínského zámku původním majitelům a jeho pronájem německé firmě na výrobu konfekce odráží hledání nového využití historických objektů v tržních podmínkách. Pozdější opuštění zámku a jeho částečné využití pro zemědělské účely pojednává o složitosti a rozporuplnosti postkomunistické transformace venkova.

Oslavy 600. výročí první zmínky o Mochtíně v roce 1998 jsou příkladem obnoveného zájmu o místní historii a tradice po pádu režimu. Pořádání výstav a dalších akcí u této příležitosti dokládá snahu o posílení identity a soudržnosti venkovské komunity. Zahájení plynofikace obce v roce 1999 pak ilustruje úsilí o modernizaci infrastruktury a zlepšení kvality života na venkově v nových podmínkách.

Vývoj Mochtína v poslední čtvrtině 20. století tak odráží postupný rozklad, pád socialistického režimu, hledání nové identity a perspektiv venkova v porevolučním období. Navzdory dramatickým zvrátům a výzvám si obec uchovala svou životaschopnost a aktivní občanskou společnost.

Obrázek 10_Mapa obce Mochtín, část Mochtín, 2004

Zdroj: Kronika obce Mochtín 2004-2018, 2019

4.5 Analýza obyvatelstva a sociálních faktorů

Dle současného stavu v roce 2021, kdy bylo vykonáno poslední sčítání obyvatel:

Tabulka 10_ Základní údaje obydlivosti obce k 11.05.2021

Počet obyvatel	celkem	1140
	z toho muži	583
	z toho ženy	557
Počet domů	celkem	377
	z toho obydlených	302
	z toho rodinné domy	288
	z toho bytové domy	8
	z toho ostatní budovy	6
Počet obydlených bytů	celkem	439
	z toho v rodinných domech	322
	z toho v bytových domech	113
	z toho v ostatních budovách	4

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, Vdb.czso.cz (2021)

Tabulka 11_ Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího dosaženého vzdělání obce Mochtín k 11.05.2021

Celkem obyvatelstvo ve věku 15 let a více		948
Nejvyšší dosažené vzdělání	bez vzdělání	6
	základní vč. neukončeného	147
	střední vč. vyučení (bez maturity)	373
	úplné střední (s maturitou), vč. nástavbového a pomaturitního	249
	vyšší odborné, konzervatoř	16
	vysokoškolské	107
	nezjištěno	50

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, Vdb.czso.cz (2021)

Tabulka 12_ Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity obce Mochtín k 11.05.2021

Obyvatelstvo celkem		1 140	
Ekonomicky aktivní celkem		558	
v tom	zaměstnaní	543	
	z toho	pracuj. důchodci	56
		ženy na mat. dov.	5
	nezaměstnaní	15	
Ekonomicky neaktivní celkem		572	
z toho	nepracuj. důchodci	285	
	žáci, studenti, učni	154	
Osoby s nezjišt. ekonom. aktivitou		10	

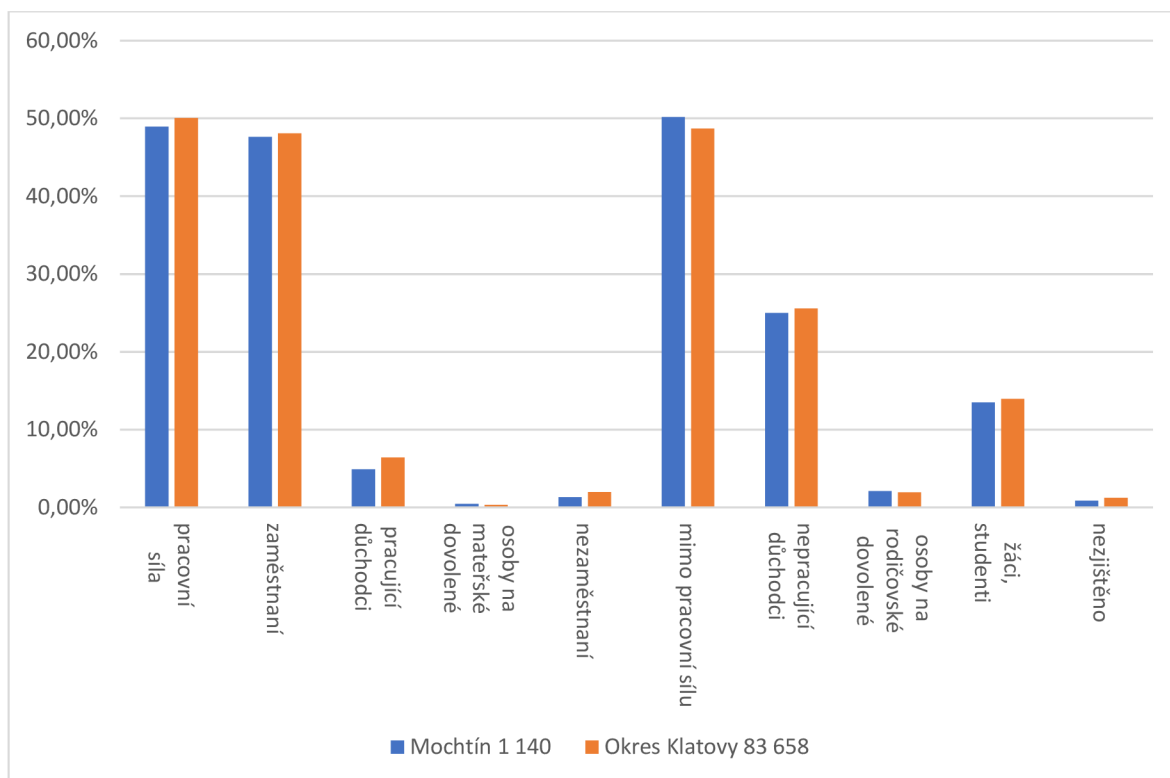
Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, Vdb.czso.cz (2021)

Tabulka 13_ Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity okres Klatovy k 11.05.2021

Obyvatelstvo celkem		83 658	
Ekonomicky aktivní celkem		41 876	
v tom	zaměstnaní	40 213	
	z toho	pracuj. důchodci	5 361
		ženy na mat. dov.	281
	nezaměstnaní	1 663	
Ekonomicky neaktivní celkem		40 741	
z toho	nepracuj. důchodci	21 418	
	žáci, studenti, učni	11 653	
Osoby s nezjišt. ekonom. aktivitou		1 041	

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, Vdb.czso.cz (2021)

Graf 1_Procentuální porovnání obce Mochtín a okresu Klatovy k 11.05.2021

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 12 a č. 13

Z provedeného srovnání vyplývá několik poznatků. Podíl ekonomicky aktivních osob v Mochtíně (48,9 %) je o 1,2 p.b. nižší než v okrese Klatovy (50,1 %). Tento mírný rozdíl však kompenzuje příznivější poměr zaměstnaných a nezaměstnaných. Zatímco v Mochtíně zastupují zaměstnaní 97,3 % ekonomicky aktivních, v okrese Klatovy je to 96,0 %. Nezaměstnanost v obci (2,7 %) je tak o 1,3 p.b. nižší než v okrese (4,0 %).

Při detailnějším pohledu na strukturu zaměstnanosti si lze povšimnout, že podíl pracujících důchodců je v Mochtíně (10,3 %) o 3 p.b. nižší než v okrese Klatovy (13,3 %). Podíl žen na mateřské dovolené je v obou územních jednotkách téměř shodný (0,9 % vs. 0,7 %).

Co se týče ekonomicky neaktivních osob, jejich zastoupení v populaci Mochtína (50,2 %) mírně převyšuje podíl v okrese Klatovy (48,7 %). Hlavní příčinou je vyšší podíl nepracujících důchodců v obci (49,8 % vs. 52,6 % v okrese). Naopak podíl žáků, studentů a učňů je v Mochtíně (26,9 %) o 1,7 p.b. nižší než v okrese (28,6 %).

Celkově lze konstatovat, že ekonomická aktivita obyvatel Mochtína vykazuje v kontextu okresu Klatovy mírně podprůměrné hodnoty, avšak s příznivější vnitřní strukturou ve

prospěch zaměstnanosti. Výzvou pro obec zůstává vyšší podíl ekonomicky neaktivních osob daný stárnutím populace.

Tabulka 14_ Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity v obci Mochtín k 11.05.2021

Ekonomicky aktivní celkem		543
Z toho podle odvětví	zemědělství, lesnictví, rybolov	48
	průmysl	152
	stavebnictví	60
	obchod, opravy motor. vozidel	64
	doprava a skladování	38
	ubytování, stravování a pohostinství	15
	vzdělávání	35
	zdravotní a sociální péče	45
	nezjištěno	4

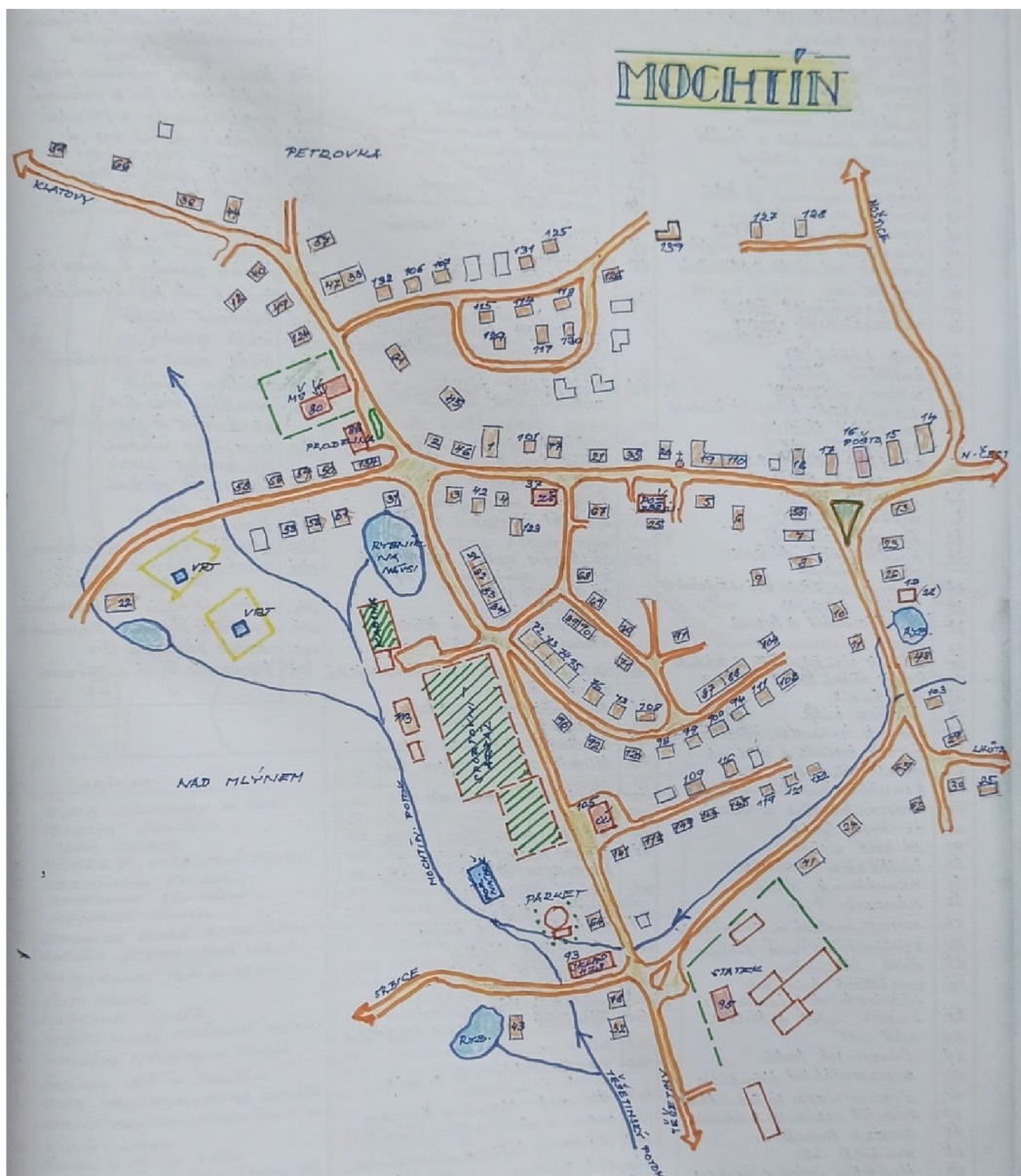
Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, Vdb.czso.cz (2021)

Tabulka 15_ Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity v obci Mochtín k 11.05.2021

Vyjíždějící do zaměstnání		543
Z toho	v rámci obce	85
	v rámci okresu	309
	v rámci kraje	40
	do jiného kraje	11
	v zahraničí	31
	bez stálého pracoviště	48
	nezjištěno	19
Vyjíždějící do zaměstnání denně mimo obec		439

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, Vdb.czso.cz (2021)

Obrázek 11__Mapa obce Mochtín, část Mochtín, 2018

Zdroj: Kronika obce Mochtín 2004-2018, 2019

4.6 Dopravní infrastruktura a obslužnost

Jak je uvedeno na stránkách Obce Mochtín mochtin.cz (2024) a v Kronice Obce Mochtín 2003-2018 (2019), Obec Mochtín se nachází v příznivé dopravní poloze, která zajišťuje kvalitní spojení jak v rámci samotné obce, tak s okolními sídly. Hlavní dopravní tepnou je silnice I. třídy 1/22 vedoucí z Klatov do Horažďovic, která prochází středem obce a umožňuje místním obyvatelům pohodlné dojíždění za prací, vzděláním i zdravotní péčí,

zejména do nedalekých Klatov. Přítomnost této frekventované komunikace s sebou však nese i určitá negativa, jako je zvýšené riziko dopravních nehod v nepřehledné křižovatce v centru obce. Základní škola, která se nachází v bezprostřední blízkosti této křižovatky, je nucena volit bezpečnější trasu pro přesun žáků do školní jídelny okolo rybníka "Na návsi". V roce 2010 proběhla v obci dlouho očekávaná rekonstrukce hlavního průtahu silnice 1/22. V rámci opravy komunikace došlo k vybudování chodníků po obou stranách komunikace. Výhodná geografická poloha Mochtína se odráží i v kvalitní nabídce veřejné autobusové dopravy. Pravidelné autobusové linky provozované společností ARRIVA a.s. zajišťují spojení s Klatovy, Horažďovicemi, Kydliny, Sušicí, a dokonce i dálkovou linku do Českých Budějovic. V obci se nacházejí dvě vhodně umístěné autobusové zastávky - "na návsi" ve směru do Klatov vedle kaple Panny Marie Pomocné a "u prodejny" ve směru od Klatov u obchodu COOP. Autobusovou dopravu využívají především děti dojíždějící do škol v Klatovech.

Co se týče statické dopravy, obec disponuje dostatečným počtem parkovacích ploch. Všechna zařízení občanské vybavenosti mají k dispozici vlastní parkovací plochy a u bytových domů jsou vybudovány jak garáže, tak odstavné plochy pro volné stání vozidel dle webu mochtin.cz (2024).

Od roku 2019 vede Mochtínem cyklostezka, díky které se povedlo propojení cyklostezky č. 2277 a č. 305 mimo frekventované silnice a povedlo se tím splnit jeden z dlouhodobých cílů obce, a to propojení oblasti Pošumaví s centrální částí Šumavy a podpořit tak rozvoj cykloturistiky v regionu. V územním plánu obce je dlouhodobě plánovaný obchvat obce Mochtín, který by odvedl kamionovou dopravu z obce, neboť silnice 1/22 je silnicí I. Třídy (mochtin.cz, 2024). Díky výstavbě obchvatu Klatov na silnici 1/27, která probíhá od r. 2023 by mohl být Mochtínský obchvat tématem dalších let.

4.7 Občanská sdružení, spolky

Spolek Mochtínských dědů a jejich babiček (pouze s hlasem poradním)

Kulturně recesistický spolek byl podle zápisu v Kronice Obce Mochtín 1973-1989, (1990) založen v roce 1977 za účelem zpestření společenského života v obci a promítal potřebu sdružování starší generace. Spolek má svá pravidla stanovy a hymnu. Spolek se schází při narození nových vnuček a vnuků v Mochtíně a při významných jubileích členů spolku.

Vždy je zván i novopečený děda. Dle Kroniky Obce Mochtín 2003-2018 (2019) je spolek aktivní i v dnešních dnech.

Český svaz žen Mochtín

Spolek byl založen dle kroniky Obce Mochtín 1973-1989, (1990) v roce 1975 a měl celkem 45 členek. O rok později měla organizace již 54 členek. V Kronice Obce Mochtín 2003-2018 (2019) je uvedeno, že roce 2007 měla organizace stále 43 členek. Svaz žen v Mochtíně pomáhal také zajišťovat kulturní vyžití v obci, např. díky pořádání přednášek, tanečních zábav, oslav MDŽ, pořádal dny dětí a táboračky na hřišti. Spolek fungoval jak v minulosti, tak nyní v kooperaci i s ostatními spolky v obci např. jako výpomoc při výběru vstupného. Spolek taktéž pořádal zájezdy a výlety pro občany. Ženy tradičně pořádají ples v KD v Hoštičkách.

Členský výbor při prodejně ZKD č.182 Mochtín

Dle Kroniky Obce Mochtín 2003-2018 (2019) v obci působí také členský výbor zajišťující dohled nad chodem provozovny obchodu Jednota, který zajišťoval dle zápisů z kroniky 1973-1989 (1990) dohled nad pohostinstvími a obchody v obci. Spolek zajišťoval taktéž okolí těchto zařízení a staral se o úpravu květinových záhonů. V dnešních dnech, jak uvádí Kronika Obce Mochtín 2003-2018 (2019) je spolek stále činný a koná pravidelné schůze výboru a zajišťuje úpravu v okolí prodejny v kooperaci se ZKD Sušice a.s.

Honební společnost Mochtín

Jak je uvedeno v Kronice Obce Mochtín 1948-1959 (1960), v roce 1954 bylo společenstvo založeno jako Myslivecká společnost Doubí. Kromě péče o lesní zvěř spolek navštěvoval besedy o myslivosti, pořádal hony zakončené poslední lečí.

Dále je uvedeno v Kronice Obce Mochtín 1973-1989 (1990), že v roce 1979 došlo ke sloučení Myslivecké společnosti Mochtín s Mysliveckou společností Sobětice. V roce 1988 mělo sdružení 48 členů. V roce 2003 36 členů.

Dle Kroniky Obce Mochtín 2003-2018 (2019) zůstala Hlavní činnost spolku identická v celém průřezu historie spolku, a to péče o lesní zvěř.

SDH Mochtín

Jak souhrnně uvádí Kříž a kol. (2009), sbor byl založen v roce 1921. Členové byly řadovými občany – řemeslníci a drobní zemědělci. Hlavní činnost spočívala v prevenci požárů-revize komínů, osvěta pro občany a díky požární stříkačce hasiči SDH zasahovali i při likvidaci požárů. Spolek měl velký vliv i na kulturní život v obci, kdy členové pořádali divadla, organizovali plesy a další kulturní a sportovní akce. Členové SDH se taktéž podíleli na výstavbě v obci, a to díky mnoha brigádnickým hodinám v akcích Z. „*Akce Z byly poválečné svépomocné akce místních občanů, kdy MNV dodal zdarma materiál a občané v při neplacených brigádnických hodinách budovali kult. domy, prodejny, areály aj.*“ (Knížek, 2019, s.112).

V roce 1969 měl sbor 35 členů. Jak uvádí Kronika Obce Mochtín 1990-2002 (2003) a Kronika Obce Mochtín 2003-2018 (2019), do r. 1991 pořádali hasiči tradiční hasičský ples v KD Mochtín, který byl ale následně zprivatizován a hasiči tím přišli o prostor pro pořádání tohoto plesu a tradice tedy zanikla. Hasiči od roku 1980 pořádají tradičně výlovy rybníka, který dostali od obce do správy, dále pořádají hasičské soutěže, kterých se také pravidelně účastní. Sbor se stále aktivně zapojuje do kulturního života v obci. Dle *Výroční zprávy SDH Mochtín (2023)* má v roce 2023 sbor celkem 41 členů. Součástí činnosti sboru je i činnost jednotky požární ochrany, JPO V, která je zařazena do IZS a zajišťuje výpomoc HZS.

Tělovýchovná jednota Sokol Mochtín

Jak uvádí Kříž (2009), TJ Sokol Mochtín byla založena v roce 1911 s počtem 43 členů. Hlavní činností sokola bylo organizování kulturních a sportovních akcí v rámci obce. Z první poloviny 20. Stol je patrná vzorná činnost tohoto spolku. Spolek hrál ochotnické divadlo, pořádal přednášky, výlety a rozšiřoval své vybavení. TJ se pravidelně účastnila všesokolských sletů. V letech 1938-1945 byla činnost omezena, a dokonce i zakázána. V roce 1945 byla činnost s nadšením obnovena, s celkem 95 členy. V roce 1953 je v kronice psáno „*U mládeže nebylo pochopení pro pravidelné cvičení v tělocvičně a nebyl získán ani cvičitel.*“ (Kronika Obce Mochtín 1948-1959, 1960, s.162).

Jak dále uvádí Kříž (2009), došlo k úpadku zájmu o tento spolek až do r 1958. Od roku 1973 je činnost spolku zmapována napříč Kronikou Obce Mochtín 1973-1989 (1990). V rámci této činnosti došlo k rozvoji všech odvětví, které se udržely dodnes, díky nadšení a

úsilí vloženého do tohoto spolku. Podařilo se vybudovat nové zázemí pro fotbalový oddíl, také vybudovat sportovní areál zmíněný v kapitole 4.11.

Jak je uvedeno v Kronice Obce Mochtín 2003-2018 (2019), dnes je díky této činnosti sportovní areál multifunkční a ve velmi dobrém stavu. Umožňuje hrát soutěže na krajské úrovni a pořádání dalších sportovních akcí. V dnešních dnech je činnost spolku velice rozmanitá. V činnosti je několik oddílů, největším z oddílů je fotbalový oddíl s dlouholetou tradicí, dále oddíl rekreačního sportu a oddíl stolního tenisu. Kromě účasti oddílů na mistrovských soutěžích pořádá TJ i veřejně přístupné akce pro veřejnost. V roce 2008 se jednalo o 5. největší tělovýchovnou jednotu v okrese Klatovy s členskou základnou 450 členů.

Další spolky v ostatních částech obce

Mezi další spolky s bohatou historií a činností, které zajišťují nejen kulturní život v dalších částech obce uvádí Kříž (2009) a Kronika Obce Mochtín 2003-2018 (2019), např. SDH Srbice, SDH Kocourov, SDH Hoštice, Motorsport klub Hoštičky

4.8 Školství

Jak uvádí Kříž (2009) Počátek školství v Mochtíně je datován od r. 1812, kdy se jednalo o zřízení školy v Mochtíně. První škola zde vznikla v roce 1816 a vyučování zde byly žáci 1-4. ročníku. Vyučování probíhalo v různých domech v obci. Díky práci řídícího učitele ale byla vybudována na náklady obce jednotřídí škola v roce 1839. Kvůli zvyšujícímu se počtu žáků bylo zapotřebí výstavby nové školy, které se Mochtín dočkal v roce 1874, kdy bylo požádáno o výstavbu nové budovy školy – č.p. 37. Budova byla slavnostně předána v roce 1877. V roce 1910 byla otevřena ve škole čtvrtá vyučovací třída a došlo k rekonstrukci podlah, opravě WC a přístavbě kabinetu. V roce 1931 bylo nutné kvůli velkému množství žáků zajistit další prostory pro výuku. Vyučovalo se tak navíc v pronajatém prostoru č.p. 44. V roce 1934 bylo nutné přidat další učebnu, a tak se následně přesunula výuka po dohodě s TJ Sokol do sokolské tělocvičny. V roce 1937 škola přispívala chudým a přespolním dětem na polední polévku. Rozpočet místní školní rady byl v té době 16.764,-Kč – do rozpočtu přispívaly všechny obce, ze kterých docházely děti do mochtínské školy. Děti byly pojištěny proti úrazu a také očkované proti záškrtu a

neštovicím. Od roku 1939 může být v jedné třídě pouze 45 dětí (do té doby až 60 dětí). Dne 1.9.1946 byla v budově školy i jednotřídní mateřská škola s půldenním provozem, pro děti od 3 do 6 let. Kapacita mateřské školy byla 20 dětí. V roce 1953 byla zavedena nová osmiletá školská soustava.

Do roku 1969 probíhá vyučování ve třech třídách (ročníky 1-5), jak je uvedeno v Kronice Obce Mochtín 1973-1989 (1990). Od roku 1970 z důvodu úbytku dětí zůstávají v provozu jen 2 třídy. Místo třetí třídy je zřízena tělocvična. Z uvolněného bytu po řediteli V. Kozákovi byla vybudována školní jídelna s kapacitou 52 obědů pro Základní školu i Mateřskou školu. Od 1.9.1971 byl zahájen celodenní provoz mateřské školy. Děti využívaly zahrady u objektu pošty (č.p. 16). Žáci měli k dispozici pískoviště, houpačky a zahradní domek. Od roku 1973 probíhalo vyučování opět ve 3 třídách. V roce 1976 proběhla elektrifikace školní budovy. Do roku 1978 probíhala výuka ve 3 třídách (1.-5. roč.). Od roku 1979 byla výuka redukována pouze na 2 třídy (1.-4. roč.). Dne 29.8. 1983 byl zahájen provoz mateřské školy v nové budově č.p. 80. Nová budova MŠ měla kapacitu 30 dětí a novou školní jídelnu, společnou pro MŠ a ZŠ. Z uvolněných prostor ve staré budově (č.p. 37) vznikly nově šatny, obecní knihovna, dětská poradna a z velké učebny po mateřské škole vznikla tělocvična. Stále ubýval počet dětí, ve školním roce 1983-84 bylo pouze 38 dětí. Nově byla při základní škole zřízena družina.

Jak dále uvádí Kronika Obce Mochtín 2003-2018 (2019):

K 1.1.2003 došlo ke spojení dvou nezávislých organizací Základní škola a Mateřská škola v Mochtíně do příspěvkové organizace ZŠ a MŠ Mochtín, okres Klatovy. Zřizovatelem je Obec Mochtín. V letech 1991-2005 bylo při škole vyučováno náboženství. Od školního roku 2005/2006 jsou ve dvou třídách opět vyučováni žáci 1-5. ročníku. Od 1.1. 2006 byla zřízena při škole tříčlenná školská rada. O letních prázdninách roku 2018 proběhla rekonstrukce přízemí budovy ZŠ. Školní rok byl zahájen 4.9. v nově opravené budově.

Tabulka 16_Počet žáků v ZŠ Mochtín v letech 1870-1930

Rok	Počet	Rok	Počet	Rok	Počet
1870	98	1940	163	2000	38
1876	200	1949	61	2005	24
1883	292	1972	69	2007	36
1890	276	1980	46	2012	40
1911	289	1990	40	2015	38
1920	280	1996	28	2018	32
1930	200	1998	42	2023	35

Zdroj: vlastní zpracování dle Kroniky Obce Mochtín 1948-1959, 1960; Kříž a kol., 2009; Kroniky Obce Mochtín 1973-1989, 1990; Kroniky Obce Mochtín 1990-2002, 2003; Kroniky Obce Mochtín 2003-2018, 2019; Výroční zprávy ZŠ Mochtín za rok 2023, 2024

Tabulka 17_Počet žáků v MŠ v letech 1946-1993

Rok	Počet	Rok	Počet
1946	20	2000	24
1958	17	2005	31
1974	24	2007	29
1980	28	2012	28
1990	25	2018	28
1996	30	2023	33

Zdroj: vlastní zpracování dle Kroniky Obce Mochtín 1948-1959, 1960; Kříž a kol., 2009; Kroniky Obce Mochtín 1973-1989, 1990; Kroniky Obce Mochtín 1990-2002, 2003; Kroniky Obce Mochtín 2003-2018, 2019; Výroční zprávy ZŠ Mochtín za rok 2023, 2024

Jak uvádí Výroční zpráva ZŠ Mochtín za rok 2023 (2024), budova školy je i přes její stáří ve velmi dobrém stavu. Prošla za celou svoji existenci řadou rekonstrukcí a postupně bylo vyměněno veškeré vybavení školy. Aktuálně probíhá výuka ve škole ve 2 třídách – 1+2. roč a 3+4+5 roč. Ve škole jsou v obou třídách nastavitelné lavice i interaktivní tabule. Žáci školy mají volný přístup k internetu na celkem 12 počítačích. Ke sportovnímu vyžití žáků je využíván sportovní areál v obci Mochtín, rozlehlá zahrada MŠ Mochtín a herna se sportovním náčiním v budově ZŠ. V budově školy se nachází i školní družina, která zajišťuje pro žáky ZŠ odpolední program. V roce 2023 využívalo služeb školní družiny 30

žáků. Pro ZŠ a MŠ je v budově MŠ zřízena školní jídelna s kapacitou 90 obědů, v roce 2023 bylo přihlášeno k odběru obědů celkem 68 dětských strážníků a 14 dospělých strážníků. Celkový počet zaměstnanců ŠJ je 3

4.9 Zdravotnictví

Prevence v Obci

Jak uvádí Kronika Obce Mochtín 1919-1947 (1948) V průběhu let probíhalo v rámci školy pravidelné očkování, příp. kontrola zdravotního stavu žáků. V obci se konaly přednášky na témata zdravotního stavu, chorob a prevenci proti chorobám.

Dále probíhalo dle Kroniky Obce Mochtín 1973-1989 (1990) např. v roce 1981 preventivní snímkování obyvatelstva – ženy ve věku 40 let a starší. Pokračovaly dále osvěty a také „dny proti rakovině“ pro zvýšení povědomí o této nemoci.

Poradna pro matky s dětmi

Dle zápisu z Kroniky Obce Mochtín 1948-1959 (1960) byla v roce 1953 v budově ZŠ a MŠ zřízena poradna pro matky s dětmi, která byla následně v roce 1954 dočasně uzavřena z důvodu kapacitně nevyhovujících prostor. Provoz poradny byl obnoven až v roce 1955, v nové místnosti, v budově MNV č.p. 16. Ordinační den byl nejprve 1x do měsíce, později 2x do měsíce. Provoz poradny se osvědčil a v roce 1956 byl provoz 2x do měsíce. Do poradny dojížděl 1 lékař a 2 zdravotnice. Průměrná návštěvnost byla 16 dětí z celého okrsku. V roce 1958 byla poradna vybavena elektrickým vařičem pro sterilizaci jehel. V prostorách poradny probíhalo také nově očkování dětí proti tuberkulóze.

Dle Kroniky Obce Mochtín 1973-1989 (1990) byla v roce 1984 poradna opět přesunula do objektu školy č.p. 37, do uvolněných prostor po MŠ. V roce 1996 dětská poradna byla přesunuta do uvolněného prostoru v č.p. 16.

Poslední zmínka o poradně je v Kronice Obce Mochtín 1990-2002 (2003), kdy v č.p. 16 poradna fungovala do roku 1998, a následně došlo k jejímu úplnému uzavření. Provoz poradny se již nepovedl obnovit.

4.10 Sociální péče

DPS Újezdec

Jak uvádí Kříž (2009), domov pro seniory (dále DPS) Újezdec se nachází v části obce Mochtín. Zařízení se nachází v renesančním zámečku ze 17 stol, který byl v 18. stol. barokně upraven. Objekt zámečku byl sídlem až do r. 1922, kdy byl prodán Revizní hornické radě v Plzni. Ta zde následně zřídila hornickou ozdravovnu, která plnila svůj účel až do dob protektorátu. V období 2. sv. války byl objekt využíván k válečným účelům. Po válce objekt dostal do správy státní statek Veselí a zřídil zde zemědělské učiliště, které fungovalo až do r. 1955. Po r. 1955 získal do správy objekt ONV – odbor sociálních věcí a zdravotnictví Klatovy, který zde zřídil domov důchodců, do kterého se nastěhovalo prvních 19 obyvatel.

Jak je uvedeno v Kronice Obce Mochtín 1973-1989 (1990), DPS Újezdec se nejvíce proslavil pobytem p. Františka Ferdy, který zde působil jako duchovní správce u řeholních sester do r. 1980. Pro představu – v roce 1983 bylo v DPS celkem 37 pracovníků, kteří se starali o celkem 171 obyvatel. Dle Kroniky Obce Mochtín 2003-2018 (2019) DPS prošel v letech 2001-2002 nákladnou přestavbou, pokoje jsou převážně dvoulůžkové a kapacita je celkem 92 obyvatel. Pro obyvatele je přichystán po celý rok kulturní program a aktivity jako čtení, cvičení, zpěv, společenské hry a zájezdy. Dále je pro klienty k dispozici fakultativní program, umožňující dopravu služebními automobily do Klatov a zpět. Domov pravidelně navštěvuje kadeřnice, pedikérka a holička, lékař i psychiatr.

V roce 2007 bylo zaměstnáno v DPS 40 zaměstnanců. V roce 2009 bylo zaměstnáno v DPS 42 zaměstnanců a v DPZP 9 zaměstnanců, z toho 20 zaměstnanců bydlí v obci Mochtín.

Cílem DPS je dle Městský ústav sociální péče Klatovy – Domov pro seniory v Újezdci (2024):

- zachovat lidskou důstojnost klientů;
- podporovat rozvoj samostatnosti klientů;
- neprohlubovat závislost klientů na službě;
- vzájemná komunikace, partnerství a spolupráce, respektování názorů a postojů všech osob.

Dle Kroniky Obce Mochtín 2003-2018 (2019) prošla část DPS Újezdec v roce 2008 rekonstrukcí a vznikl tak nový pavilon – Domov pro zdravotně postižené (DPZP), s kapacitou 34 lůžek (původně 30 lůžek)

Tabulka 18_Počet klientů DPS + DPZP v letech 1955-2012

Rok	Celkem
1955	19
1966	171
1972	173
1980	171
1982	168
1987	186
1992	162
2001	147
2008	75
2009	79+34
2012	79+34

Zdroj: Vlastní zpracování dle Kroniky Obce Mochtín 1948-1959, 1960; Kroniky Obce Mochtín 1973-1989, 1990; Kroniky Obce Mochtín 1990-2002, 2003; Kroniky Obce Mochtín 2003-2018, 2019

4.11 Rekreační a volný čas

Dle Kříže (2009), měli občané v Mochtíně díky bohaté kulturní činnosti spolků v obci mnoho možností, jakým způsobem trávit volný čas. V obci byly vždy v provozu minimálně 2 hospody a vždy byl k dispozici sportovní areál s herními prvky. Občané také měli možnost se zapojit do kulturního života obce, dle své vůle, přidáním se do některého ze spolků. Následující kapitoly jsou zaměřené na kulturní zařízení a veřejná prostranství pro trávení volného času.

Kulturní dům

Po téměř celou dobu 20. stol. Byl dle Kříže a kol. (2009) a Kroniky Obce Mochtín 1973-1989 (1990) a Kroniky Obce Mochtín 1990-2002 (2003) v Mochtíně k dispozici sál Sokolské tělocvičny, ke kterému se přidal nový kulturní dům, který vznikl úpravou v

akcích Z. Dále byl k dispozici sál hospody U Vítků, který byl zestátněn po 2. sv. válce. Bohužel na konci 20. století všechny tyto objekty přešly do soukromého vlastnictví a od roku 1991 tak v obci není kulturní dům ani tělocvična / společenský sál. Obec získala alespoň zasedací místnost s kuchyňkou, která vznikla při výstavbě nové budovy obecního úřadu v r. 2003, ale jedná se o jediný společenský sál v obci.

Dětské hřiště

Jak uvádí Kříž a kol. (2009) a Kronika Obce Mochtín 1990-2002 (2003), ve sportovním areálu se nachází dětské hřiště z druhé poloviny 20. století, které několikrát za dobu své existence prošlo opravami. Nyní se zde nachází 3 houpačky, 3 prolézačky, kolotoč a pískoviště. V další části sportovního areálu byly dle Kroniky Obce Mochtín 2003-2018 (2019) vybudované v roce 2011 za podpory dotačního titulu nové dětské hřiště z akátového dřeva a nerezových prvků.

Fotbalové hřiště a zázemí

Největším centrem sportovního a kulturního dění v obci je sportovní areál v Mochtíně, který vznikl dle zápisů v Kronice Obce Mochtín 1973-1989 (1990) ve druhé polovině 20. století, díky iniciativě TJ Sokol Mochtín a podpoře MNV téměř „na skládce“ (v té době okrajové oblasti v Mochtíně). Zde se podařilo odvodnit rozsáhlou oblast, provést terénní úpravy, díky čemuž vznikl prostor pro fotbalové a tréninkové hřiště, volejbalové hřiště a dětské hřiště. Fotbalové hřiště bylo původně škvárové, ke konci 20. století bylo zatravněno. Po vybudování hřiště byly postupně vystavěny kabiny se zázemím pro fotbalový oddíl. Dle zápisů v Kronice Obce Mochtín 2003-2018 (2019) jedna část kabin včetně klubu Fotbalka prošla rozsáhlou rekonstrukcí v roce 2010. Druhá kabina pro sportovce prošla rekonstrukcí v roce 2023, dle webu Obec Mochtín (2023). Obě rekonstrukce byly realizované za podpory z dotačních programů.

Kryté podium s parketem „V Lipkách“

Další součástí sportovního areálu zmíněnou v Kronice Obce Mochtín 1973-1989 (1990) je kryté podium s parketem, kde v roce 1989 členové SDH upravili přístřešek pro hudbu s betonovým tanečním parketem v areálu „V Lipkách“ do podoby, ve které slouží dodnes. Dle zápisů v sekci kulturní život v obci v Kronice Obce Mochtín 1990-2002 (2003) a

Kronika Obce Mochtín 2003-2018 (2019) se v tomto areálu konaly po okolí vyhlášené rockové letní koncerty a zábavy, typické pro toto období. Rockové koncerty jsou v Mochtíně pořádány i dnes, ale jejich počet se snížil na cca 2 koncerty za rok. Podium je možné pronajmout i soukromě pro pořádání kulturních akcí.

Víceúčelové hřiště

V roce 2007 se dle Kroniky Obce Mochtín 2003-2018 (2019) podařilo dokončit v Mochtíně, v jedné z dosud neupravených a odlehlejších částí sportovního areálu, víceúčelové hřiště s umělým povrchem 3. generace. Od dokončení slouží oddílu rekreačního sportu pod TJ Sokol pro sporty jako Volejbal a Nohejbal, dále jej využívají místní obyvatelé na hraní tenisu a fotbalový oddíl TJ pro fotbalové tréninky v přechodných obdobích. Nyní si lze areál pronajmout i soukromě pro rekreační sporty.

Tělocvična

Dle zápisků v Kronice Obce Mochtín 2003-2018 (2019) proběhla v roce 2005 v obci studie a projektová příprava pro výstavbu tělocvičny, za tehdy čerstvě dokončeným obecním úřadem. Stavba byla vázána na udělení dotace, ale bohužel Mochtín nebyl vybrán pro realizaci, i přes rozsáhlou činnost školy i TJ Sokol, kteří by výstavbu ocenili. Projekt tělocvičny byl tedy archivován a o realizaci se přestalo uvažovat.

4.12 Ostatní občanská vybavenost a služby

Bezdrátový rozhlas

Dle Kroniky Obce Mochtín 2003-2018 (2019) byla v obci v roce 2011 dokončena instalace bezdrátového rozhlasu, umožňující informovat občany hromadně ve všech částech obce. Tato technologie umožnila výměnu rozhlasové stanice, dosud umístěné v budově školy za kompaktní rozhlasovou stanicí nově umístěnou v budově OÚ. Původní rozhlas z druhé poloviny 20. století byl demontován a snížil se tak počet elektrických vedení na sloupech v obci.

Obecní knihovna

Dle informací z Kroniky Obce Mochtín 2003-2018 (2019) je knihovníkem od r. 1977 M. Pražák. Dne 29.08. 1983 byla obecní knihovna přesunuta do budovy ZŠ v č.p. 37 do uvolněných prostor po MŠ. Od roku 2003 se knihovna nachází v budově OÚ č.p. 105, a je v provozu každé pondělí od 17:00 do 19:00. V knihovně je přístupný internet pro veřejnost. Městská knihovna Klatovy 2x do roka mění soubory knih (po 80 ks všeho druhu).

Tabulka 19_Počet čtenářů a vypůjčených knih v letech 1950-2013

Rok	Čtenářů	Vypůjček
1950	70	320
1958	63	540
1980	43	581
2010	Neevidovaný v kronice	955
2011	Neevidovaný v kronice	1224
2012	Neevidovaný v kronice	1091
2013	34	715

Zdroj: Vlastní zpracování dle Kroniky Obce Mochtín 1948-1959, 1960; Kroniky Obce Mochtín 1973-1989, 1990; Kroniky Obce Mochtín 1990-2002, 2003; Kroniky Obce Mochtín 2003-2018, 2019

Pošta

Dle Kroniky Obce Mochtín 1919-1947 (1948) byla v Mochtíně v roce 1924 otevřena pošta s roznáškou 2x denně. Od 1.12.1953 dle zápisů z Kroniky Obce Mochtín 1948-1959 (1960) byl v Mochtíně zřízený poštovní úřad s názvem Mochtín. Původně bylo žádáno o zřízení poštovního úřadu již v r. 1945, ale nebylo vyhověno z důvodu vhodného umístění úřadu. Nový úřad byl umístěn v č.p. 21. Dle zápisů v Kronice Obce Mochtín 1973-1989 (1990) byl roce 1971 poštovní úřad přemístěn do objektu č.p. 5 v areálu JZD Družba. V té době 1 vedoucí pošty a 3 doručovatelé. V roce 1983 je pošta přemístěna do čp. 16 – objekt bývalého MNV. Počet zaměstnanců zůstává nezměněný. Dle Kroniky Obce Mochtín 1990-2002 (2003) je od roku 1997 poštovní úřad změněný opět na poštovnu. Nyní je zde 1 zaměstnanec pro styk s občany a výplaty hotovosti, který je v případě nemoci a dovolené

střídán externím zaměstnancem České Pošty. O doručování zásilek a cenin se stará motorizovaná doručovací služba z pobočky České Pošty Klatovy.

Prodejna smíšeného zboží Jednoty v Mochtíně

Dle informací z Kroniky Obce Mochtín 1973-1989 (1990) a Kroniky Obce Mochtín 1990-2002 (2003) a Kroniky Obce Mochtín 2003-2018 (2019) a Kořínková (2021) se v Mochtíně nacházely obchody po celou dobu 20. století. V roce 1978 se po několika jednáních přesouvá prodejna do objektu č.p. 36, který dříve sloužil jako pohostinství. V roce 1987 byl vybudovaný v rámci akce Z nový obchod se smíšeným zbožím v Mochtíně v č.p. 86. V obchodě pracovali 2 zaměstnanci – vedoucí prodejny a prodavačka. Obchod je funkční pod Jednotou (nyní COOP) do dnešních dní a prošel v roce 2021 rozsáhlou rekonstrukcí. V dnešních dnech je zde zaměstnán 1 prodavač.

Kino

Dle zápisů v Kronice Obce Mochtín 1919-1947 (1948) a Kronice Obce Mochtín 1948-1959 (1960) a Kronice Obce Mochtín 1973-1989 (1990) bylo v roce 1948 v Mochtíně zřízeno vlastní kino na náklady hospodského Vlčka z č.p.1. Promítačka byla na 16 mm film. Do té doby jezdilo do Mochtína pojízdné kino / biograf. O provoz kina byl velký zájem, Kino promítalo pravidelně do doby, než bylo zrušeno, a to v 1. polovině 70. let.

Obecní úřad

Dle informací z Kroniky Obce Mochtín 1990-2002 (2003) a Kroniky Obce Mochtín 2003-2018 (2019) byla budova obecního úřadu dokončena v roce 2003 a slouží nejen jako kancelář pro starostu obce, ale zároveň jako zázemí pro strojní techniku. Nad kancelářemi jsou 3 obecní byty, které obec pronajímá. Dále se v 1. NP nachází zasedací místnost, kde má veřejnost možnost přístupu na veřejný internet pomocí jedné počítačové stanice a každé pondělí je zde v provozu obecní knihovna. Zasedací místnost lze pronajmout i pro soukromé akce, oslavy, zasedání spolků. Jedná se o jediný kulturní sál v obci, který si lze pronajmout.

Fotbalka klub

Již první zmínky o tomto klubu jsou v Kronice Obce Mochtín 1973-1989 (1990). V obci je mimo jednu hospodu v soukromém vlastnictví také klub Fotbalka který se nachází ve sportovním areálu v blízkosti fotbalového hřiště. Klub Fotbalka má dlouholetou tradici a je součástí klubovny TJ Sokol Mochtín a zázemí šaten, využívaných právě TJ. Fotbalka je ve správě obce Mochtín, který ji pronajímá provozovateli. Provozovatel poté zajišťuje provoz nejen při fotbalových zápasech, ale i dle svého uvážení. Dle zápisu v Kronice Obce Mochtín 2003-2018 (2019) prošla budova fotbalových kabin spolu s klubem Fotbalka rozsáhlou rekonstrukcí v roce 2010 za podpory dotačního titulu.

Sběrné místo pro bioodpad pro občany obce

Obec Mochtín, dle zápisu v Kronice Obce Mochtín 2003-2018 (2019) a dokumentu obce (Voráček, 2018) v roce 2018 vybudovala pro občany na nově získaném pozemku, po odprodeji bývalého majetku JZD, sběrné místo pro bioodpad, které slouží pro občany celé obce Mochtín. Občané zde mohou odkládat posekanou trávu, rostliny, listí, drobné i velké větve. Obec následně odváží bioodpad hromadně k dalšímu zpracování.

4.13 Zvolení výzkumné strategie

Anamnéza

Cílem této práce je zmapovat životní a pracovní podmínky obyvatel obce Mochtín v minulosti a současnosti. Výzkum se bude věnovat identifikaci klíčových faktorů, které ovlivňují kvalitu života a spokojenost obyvatel této venkovské obce. Získané poznatky budou využity pro formulaci doporučení, jak zlepšit životní podmínky a podpořit udržitelný rozvoj Mochtína.

Výzkum bude realizován ve dvou fázích s využitím smíšeného designu. V první, kvalitativní fázi budou provedeny polostrukturované rozhovory s vybranými aktéry, kteří mají vztah k obci Mochtín a mohou poskytnout cenné informace o její minulosti a současnosti. Půjde například o dlouholeté obyvatele, představitele místní samosprávy, podnikatele, zástupce spolků a institucí působících v obci. Cílem rozhovorů bude získat hloubkový vhled do zkoumané problematiky a identifikovat klíčová témata a otázky pro druhou fázi výzkumu.

Ve druhé, kvantitativní fázi, bude realizováno dotazníkové šetření na reprezentativním vzorku obyvatel Mochtína. Dotazník bude konstruován na základě poznatků z úvodních rozhovorů a bude obsahovat otázky zaměřené na hodnocení různých aspektů kvality života v obci (bydlení, práce, doprava, občanská vybavenost, sociální vztahy, životní prostředí apod.). Cílem dotazníkového šetření bude získat data od širšího vzorku populace a ověřit platnost závěrů z kvalitativní fáze.

Výzkumný vzorek

Pro úvodní rozhovory bude vybráno 9 klíčových informantů, kteří budou zastupovat různé skupiny obyvatel a aktérů v obci Mochtín. Výběr bude proveden účelovým vzorkováním s cílem zajistit co největší pestrost pohledů a zkušeností.

Dotazníkové šetření bude realizováno na náhodném vzorku cca 80 obyvatel Mochtína. Výběr vzorku bude proveden kvótním výběrem tak, aby odpovídal struktuře populace obce z hlediska pohlaví a věku.

Sběr a analýza dat

Rozhovory budou vedeny osobně, zaznamenávány na diktafon a následně přepsány do textové podoby. Přepisy budou podrobeny tematické analýze s cílem identifikovat hlavní témata, kategorie a vztahy mezi nimi.

Dotazníkové šetření bude realizováno formou standardizovaného dotazníku, který bude distribuován v tištěné podobě nebo elektronicky. Získaná data budou zpracována pomocí statistického softwaru a analyzována pomocí metod popisné a inferenční statistiky.

Etické aspekty výzkumu

Všichni účastníci výzkumu budou předem informováni o jeho cílech, průběhu a využití výsledků. Bude zajištěna dobrovolnost a anonymita účasti. Zvláštní pozornost bude věnována ochraně soukromí a osobních údajů v souladu s platnou legislativou.

4.14 Rozhovory s obyvateli na téma občanské vybavenosti a služeb

Kvalitativní data získaná prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů s vybranými zástupci různých oblastí občanské vybavenosti a služeb v obci Mochtín byla zpracována

pomocí tematické analýzy. Cílem bylo identifikovat hlavní témata a kategorie, které se v rozhovorech objevovaly, a porovnat pohledy respondentů na současný stav a fungování jednotlivých oblastí.

Proces analýzy dat probíhal v několika krocích:

1. Otevřené otázky

Byly vytvořeny sady otevřených otázek pro každou zkoumanou oblast. Tyto sady sloužily jako základní struktura pro polostrukturované rozhovory a měly za cíl pokrýt hlavní témata a aspekty, které byly předmětem výzkumného zájmu. Otázky byly formulovány tak, aby poskytovaly respondentům dostatečný prostor pro vyjádření jejich pohledů, zkušeností a názorů na současný stav a fungování dané oblasti. Zároveň však měly určitou tematickou posloupnost a logiku, aby rozhovor plynul přirozeně a pokrýval všechny důležité aspekty. Pro každou oblast občanské vybavenosti a služeb (školství, zdravotnictví, sociální péče, rekreace, volný čas a ostatní služby) byla vytvořena samostatná sada otázek. Ty se zaměřovaly na témata jako dostupnost a kvalita služeb, vybavenost a stav zařízení, spolupráce s obcí apod. (viz. příloha č.1)

2. Přepis rozhovorů

Všechny provedené rozhovory byly doslovně přepsány do textové podoby, aby bylo možné s daty dále pracovat. Přepisy byly anonymizovány a uloženy v elektronické podobě. (viz. příloha č.2)

3. Opakované čtení přepisů

Přepisy rozhovorů byly opakovaně pročitány, aby bylo dosaženo důkladného seznámení s daty a počáteční identifikace zajímavých témat a kategorií.

4. Porovnání pohledů respondentů

V rámci každého tematického celku byly porovnávány pohledy jednotlivých respondentů. Byly hledány shody a rozdíly v jejich výpovědích, aby bylo možné získat komplexní obraz o současném stavu a fungování dané oblasti občanské vybavenosti či služeb.

5. Srovnání se vzpomínkami pamětníka

Zvláštní pozornost byla věnována rozhovoru s dlouholetou kronikářkou obce, který poskytl historický pohled na vývoj občanské vybavenosti a služeb v Mochtíně. Její vzpomínky byly porovnávány s výpověďmi ostatních respondentů, aby bylo možné identifikovat hlavní změny a trendy v průběhu let.

6. Interpretace a prezentace výsledků

Na základě provedené analýzy byly formulovány hlavní závěry a zjištění pro každou zkoumanou oblast. Výsledky byly prezentovány v přehledné a strukturované podobě.

Při zpracování kvalitativních dat byla věnována pozornost zajištění kvality a důvěryhodnosti výsledků. Byla uplatňována reflexe vlastní subjektivity a snaha o objektivní a nestrannou interpretaci dat.

Tematická analýza rozhovorů umožnila získat hloubkový vhled do současného stavu a fungování různých oblastí občanské vybavenosti a služeb v Mochtíně. Odhalila řadu zajímavých témat, problémů a výzev, kterým tyto oblasti čelí, a poskytla cenné podněty pro návrhovou část práce. Srovnání se vzpomínkami pamětnice pak pomohlo zasadit současnou situaci do širšího historického kontextu a identifikovat hlavní proměny, kterými obec v průběhu let prošla.

4.14.1 Charakteristika respondentů

Pro zajištění validity a reliability kvalitativního výzkumu byli respondenti vybíráni na základě jejich odbornosti a zkušeností v daném okruhu zkoumání. V každém tematickém okruhu byli osloveni alespoň dva respondenti, aby bylo dosaženo vyšší relevantnosti získaných dat. Všichni respondenti jsou v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů (GDPR) anonymizováni a jsou uvedeny pouze jejich funkce a pohlaví. Cílem výběru respondentů bylo získat hloubkový vhled do zkoumané problematiky od osob, které mají přímou zkušenost a odborné znalosti v dané oblasti. Jejich odpovědi a postřehy budou následně využity jako podklad pro tvorbu dotazníkového šetření, které bude distribuováno náhodně vybrané skupině obyvatel obce Mochtín. Z tohoto důvodu byl kladen důraz na to, aby respondenti měli skutečně reprezentativní a fundovaný pohled na danou problematiku. Výběr respondentů probíhal na základě předem stanovených kritérií, která zohledňovala

jejich profesní zaměření, délku působení v dané oblasti a míru zapojení do života obce Mochtín. Oslovení respondenti byli předem informováni o cílech a průběhu výzkumu a byla zajištěna jejich dobrovolná a informovaná účast. Rozhovory probíhaly v klidném a důvěrném prostředí a byly zaznamenávány se souhlasem respondentů. Při analýze a interpretaci dat byla věnována pozornost zachování autenticity výpovědí a zároveň ochraně soukromí a anonymity účastníků výzkumu.

Tabulka 20_ seznam respondentů

	Povolání/pozice	Pohlaví
Respondent 1	bývalá ředitelka ŽŠ a MŠ	žena
Respondent 2	ředitelka ŽŠ a MŠ	žena
Respondent 3	starosta obce 2002-2014	muž
Respondent 4	předseda Tělovýchovné jednoty Sokol	muž
Respondent 5	starosta SDH Mochtín	muž
Respondent 6	starosta obce Mochtín 2014 - nyní	muž
Respondent 7	vedoucí domova pro seniory Újezdec	žena
Respondent 8	sociální pracovnice domova pro seniory Újezdec	žena
Respondent 9	bývalá kronikářka	žena

Zdroj: Vlastní zpracování

4.14.2 Interpretace a prezentace výsledků

Všechny provedené rozhovory byly doslovně přepsány do textové podoby a jsou přiloženy v příloze č.2.

Školství

Na základě rozhovorů se dvěma respondentkami, bývalou a současnou ředitelkou základní a mateřské školy v Mochtíně, lze získat ucelený pohled na fungování a perspektivy místního školství.

Personální zajištění školy se jeví jako stabilní, s celkovým počtem 15 zaměstnanců, z nichž většina dojíždí z okolních obcí. Aktuální počet žáků podle respondentek nemá zásadní vliv na kvalitu výuky ani zázemí školy. Důležitým aspektem je návaznost předškolního a

základního vzdělávání, kdy většina dětí z místní mateřské školy pokračuje na zdejší základní školu. Současná ředitelka však upozorňuje na proměnlivost zájmu rodičů v jednotlivých letech a nutnost průběžné motivace.

Spojení základní a mateřské školy do jedné příspěvkové organizace v roce 2003 hodnotí bývalá ředitelka pozitivně z hlediska posílení spolupráce, návaznosti vzdělávacích programů a komplexního přehledu ředitele o fungování celé organizace. Obě respondentky se shodují na dobré spolupráci školy s obcí a místními spolky, zejména Sokolem a Sborem dobrovolných hasičů.

Technický stav a vybavenost budovy základní školy hodnotí obě ředitelky jako vyhovující a na dobré úrovni. Za hlavní nedostatek považují absenci tělocvičny, jejíž výstavba by podle současné ředitelky byla přínosná, ale zároveň si není jistá její reálností. Jinak však vybavení školy odpovídá potřebám moderní výuky.

Mezi prioritami dalšího rozvoje a zlepšování školy zmiňuje současná ředitelka nutnost motivace rodičů k tomu, aby své děti svěřovali místní škole, a dále potřebu rekonstrukce schodiště v budově školy a zahrady u mateřské školy. Hlavní výzvy pro následující roky spatřuje v udržení kvalitního personálu, sledování moderních trendů ve výuce a nabídce pestrých aktivit pro děti v rámci vyučování i mimo něj.

Celkově lze konstatovat, že základní a mateřská škola v Mochtíně poskytuje stabilní a kvalitní zázemí pro vzdělávání dětí v obci a jejím okolí. I přes dílčí nedostatky a výzvy, jako je absence tělocvičny či nutnost motivace rodičů, se škola těší dobré spolupráci s obcí a místními organizacemi a aktivně usiluje o svůj další rozvoj a zlepšování v souladu s potřebami moderního vzdělávání.

Zdravotnictví

Na oblast zdravotnictví byli tázáni dva respondenti a to respondent 3 (bývalý starosta obce) a respondent 6 (současný starosta obce). Oba respondenti se shodují na významu a vysoké míře využívání poradny pro matky s dětmi v minulosti. Podle jejich výpovědí byla poradna hojně navštěvována nejen místními, ale i rodinami z okolních obcí, a to zejména díky přítomnosti lékaře přímo v Mochtíně a horší dostupnosti obdobných služeb ve městě Klatovy. Zrušení poradny v pozdějších letech bylo podle respondentů důsledkem zlepšení dopravní obslužnosti a rozšíření kapacit zdravotnických zařízení v Klatovech. Tento krok

byl vnímán jako přirozený a pokrokový v kontextu celkového vývoje zdravotní péče v regionu.

V otázce současných výzev a potřeb v oblasti zdravotnictví v Mochtíně se názory respondentů mírně rozcházejí. Bývalý starosta zdůrazňuje potřebu užší spolupráce s oblastní charitou a zajištění služeb pro seniory se zdravotními problémy přímo v místě jejich bydliště. Současný starosta naopak akceptuje poptávku obyvatel po zubařské péči a možnost zřízení zubní ordinace s podporou obce.

Oba respondenti se však shodují v tom, že vzhledem k dobré dostupnosti města Klatovy (7 km) a tamních zdravotnických zařízení není nezbytně nutné usilovat o zajištění komplexní lékařské péče přímo v Mochtíně. Pozitivně hodnotí rychlost zásahů záchranné služby v obci. Jako perspektivní oblast pro rozvoj zdravotních služeb v Mochtíně vidí současný starosta možnost dojíždění sociálních pracovníků a specialistek (např. pedikérek) za seniory do místa bydliště.

Celkově lze konstatovat, že i přes absenci stálého zdravotnického zařízení v obci je dostupnost a kvalita zdravotní péče pro obyvatele Mochtína na dobré úrovni, a to především díky blízkosti města Klatovy a tamní koncentraci lékařských služeb. Historický význam místní poradny pro matky s dětmi byl postupně překonán rozvojem zdravotnictví v regionu. Hlavní výzvy a příležitosti pro obec v této oblasti představuje zajištění specializovaných služeb pro seniory a případné zřízení zubní ordinace. Perspektiva zajištění základní zdravotní péče a prevence v Mochtíně je i do budoucna úzce provázána s fungováním zdravotnického systému v nedalekých Klatovech.

Rekreace a volný čas

Na rekreaci a volný čas byli tázáni 4 respondenti, respondent 3 (bývalý starosta obce), respondent 4 (předseda TJ Sokol), respondent 5 (současný starosta SDH), respondent 6 (současný starosta obce). Všichni respondenti se shodují na klíčovém významu sportovního areálu pro volnočasové a sportovní vyžití obyvatel Mochtína. Areál je vnímán jako centrum sportovního a kulturního dění, které nabízí zázemí pro fotbal, hasičský sport, rekreační sporty i aktivity dětí a mládeže. Jeho existence výrazně přispívá k atraktivitě obce pro nově přichozí rodiny.

Postupné rozšiřování a zkvalitňování zázemí areálu (rekonstrukce kabin, výstavba víceúčelového hřiště apod.) je respondenty hodnoceno velmi pozitivně. Investice obce do

modernizace areálu jsou považovány za nezbytné pro udržení zájmu o sportovní a spolkovou činnost. Respondenti oceňují vstřícnost obce vůči požadavkům sportovců a spolků.

Potenciál sportovního areálu pro rozvoj dalších volnočasových a sportovních aktivit je podle respondentů značný, i když částečně limitovaný finančními možnostmi obce. Mezi perspektivní oblasti rozvoje patří hasičský sport, fotbal, tenis a další sporty. Důležitá je iniciativa ze strany spolků a občanů.

Pokles počtu a popularity rockových koncertů v areálu "V Lipkách" v posledních letech je respondenty vysvětlován změnou priorit a zájmů veřejnosti, rizikovostí pořádání venkovních akcí (počasí, návštěvnost) a obtížností zajištění organizace a financování. Přesto je areál i nadále považován za důležité místo pro setkávání a kulturní vyžití občanů. Jeho potenciál by mohl být více využit modernizací zázemí a doplněním nabídky kulturních akcí.

Hlavní motivací pro přípravu projektu výstavby tělocvičny v roce 2005 bylo podle respondentů vyřešení problému se zimním sportováním pro TJ Sokol, ZŠ a MŠ a možnost získání dotace. Novou tělocvičnu by ocenily a využívaly především děti a mládež, členové spolků a sportovních oddílů. Názory na to, zda absence tělocvičny představuje podstatný nedostatek, se mezi respondenty liší. Někteří ji vnímají jako limitující faktor, jiní poukazují na finanční náročnost výstavby a provozu.

Mezi oblasti volnočasové infrastruktury, které jsou v Mochtíně na dobré úrovni, patří podle respondentů sportovní areál, cykloturistika a hřiště s umělým povrchem. Naopak jako problematická je vnímána absence venkovního koupaliště a nedostatečné volnočasové zázemí v některých částech obce (Srbice, Hoštičky). Příležitost je spatřována v oživení kulturního života v areálu "V Lipkách" novými aktivitami (divadlo, koncerty, přednášky).

Celková perspektiva rozvoje volnočasové infrastruktury a aktivit v Mochtíně je respondenty hodnocena pozitivně, a to i v souvislosti s očekávaným přílivem nových obyvatel. Klíčová je vůle obce investovat do této oblasti, zájem a iniciativa občanů a spolků a schopnost udržet a rozvíjet místní sportovní a kulturní tradice. V aktuální době je v plánu rekonstrukce poslední části kabin a fotbalového hřiště.

Sociální péče

Na oblast sociální péče byly tázány 2 respondentky, respondent 7 (Vedoucí DPS Újezdec), respondent 8 (Sociální pracovnice domova pro seniory Újezdec). DPS a DPZP Újezdec nabízí celkem 76 pracovních pozic, přičemž všichni zaměstnanci do domova dojíždějí. Od roku 2021 funguje v rámci zařízení také Domov se zvláštním režimem (DZR) pro osoby s demencí s kapacitou 32 míst. Současná kapacita domova je podle respondentek dostačující vzhledem k potřebám samotné obce Mochtín a spádových obcí, ale vzhledem k tomu, že zřizovatelem je město Klatovy a domov přijímá klienty i z tohoto města a okolí, celková kapacita dostatečná není.

Domov poskytuje svým klientům širokou škálu služeb a aktivit v souladu se zákonem o sociálních službách souvisejícími předpisy. Kromě základní péče nabízí fakultativní služby (doprava klientů do Klatov), služby externích pracovníků (pedikúra, kadeřnictví, prodej zboží, canisterapie) a bohatý program aktivit (kulturní akce, výlety, přednášky, pravidelné skupinové i individuální činnosti). Nabídka aktivit se výrazně rozšířila po roce 2007 v souvislosti s platností nového zákona o sociálních službách.

Obě respondentky velmi kladně hodnotí výsledky přestavby a modernizace DPS a DPZP, která přinesla zásadní zlepšení kvality bydlení a služeb pro klienty (snížení počtu lůžek na pokojích, sociální zařízení, bezbariérovost, moderní vybavení). S dalšími investicemi do rekonstrukcí se počítá i do budoucna, ale jejich realizace bude záviset na dostupnosti finančních prostředků.

Za největší úspěchy při naplňování poslání domova považují respondentky spokojenost klientů s poskytovanými službami, jejich úspěšnou adaptaci na nové prostředí, navazování nových sociálních vztahů a také dobrou spolupráci a komunikaci s rodinnými příslušníky a blízkými klientů.

Hlavní výzvy a úkoly pro následující roky spatřují respondentky v udržení a dalším zvyšování kvality individualizované péče, v zajištění moderního a bezpečného prostředí s odpovídajícím vybavením a pomůckami a v podpoře spokojenosti a odborného růstu personálu. Důraz bude kladen také na rozvoj systému individuálního plánování služeb, spolupráci s rodinami klientů a nabídku skupinových i individuálních aktivit.

S ohledem na měnící se potřeby klientů a společnosti by se podle respondentek měla nabídka služeb a péče v domově průběžně přizpůsobovat, a to na základě pravidelného vyhodnocování. Očekávají se změny v oblasti využívání moderních technologií a

komunikačních prostředků (počítače, internet, sociální sítě) i v oblasti stravovacích preferencí a trávení volného času u nastupujících generací seniorů.

Hlavní příležitosti pro budoucí fungování DPS a DPZP Újezdec vidí respondentky v poskytování kvalitních služeb, udržení spokojenosti a zájmu klientů, zlepšování vybavenosti domova a dobré pověsti zařízení. Naopak jako hlavní hrozbu vnímají nedostatek finančních prostředků.

Celkově lze konstatovat, že DPS a DPZP Újezdec představuje zásadní pilíř sociální péče nejen pro obec Mochtín, ale i pro širší region. I přes dílčí kapacitní limity nabízí domov širokou škálu kvalitních služeb a aktivit a prošel v posledních letech významnou modernizací. Klíčový pro jeho další rozvoj bude udržení vysokého standardu individualizované péče, flexibilní reagování na měnící se potřeby klientů a zajištění dostatečných finančních zdrojů.

Ostatní občanská vybavenost a služby

Na oblast ostatní občanské vybavenosti byli tázáni dva respondenti a to respondent 3 (bývalý starosta obce) a respondent 6 (současný starosta obce). Respondenti se shodují, že současný systém bezdrátového obecního rozhlasu je funkční a bez zásadních nedostatků. Dle současného starosty o doplňkové služby, jako je SMS rozhlas, nebyl mezi občany zájem. Úřední deska je podle respondentů využívána jako zdroj informací o aktuálním dění v obci.

Umístění obecní knihovny v budově obecního úřadu hodnotí respondenti jako vyhovující z hlediska dostupnosti pro veřejnost. Bývalý starosta však poukazuje na zastaralé vybavení knihovny. Oba se shodují na potřebě lepší propagace knihovny, zejména směrem k mladší generaci, a to například prostřednictvím obecních webových stránek.

V otázce poštovních služeb zmiňuje bývalý starosta úsilí České pošty o zrušení pobočky v Mochtíně v roce 2015, které se podařilo odvrátit i díky podílu obce na rekonstrukci. Současný stav pošty považuje za vyhovující, ale dlouhodobou udržitelnost vidí jako nejistou. Současný starosta se domnívá, že provoz pošty v současné podobě je dlouhodobě neudržitelný.

Rekonstrukci prodejny COOP v roce 2021 hodnotí oba respondenti pozitivně jako přínos pro obec a kulturu nakupování. Současný starosta oceňuje potenciál obchodu i pro

zákazníky z okolních obcí, ale upozorňuje na nestabilní personální obsazení. Perspektivu prodejny však vidí optimisticky.

Absenci stálého kina v obci nepovažují respondenti v současnosti za podstatnou mezeru v kulturním vyžití obyvatel. Kapacitu a vybavenost zasedací místnosti v budově obecního úřadu hodnotí jako dostatečnou pro potřeby obce a místních spolků. Možnost pronájmu místnosti pro soukromé akce a oslavy je podle nich hojně využívána, zejména v zimním období. Nevýhodou je umístění obytných prostor nad místností.

Zřízení sběrného místa pro bioodpad v obci považují oba respondenti za přínosné z hlediska ekologie a udržitelného nakládání s odpady. Občané si podle nich na tuto službu zvykli a aktivně ji využívají. Obec neplánuje zásadní rozšíření služeb v této oblasti, ale spíše dílčí úpravy pro snazší ukládání odpadu.

Celkový vývoj a současný stav občanské vybavenosti a služeb v Mochtíně hodnotí bývalý starosta jako odpovídající 21. století. Současný starosta nevnímá ze strany občanů vyšší nároky a poukazuje na průběžné opravy komunikací ve všech částech obce. Za prioritu pro zlepšení občanské vybavenosti v blízké budoucnosti považuje bývalý starosta výstavbu tělocvičny se zázemím i pro kulturní akce. Současný starosta zdůrazňuje snahu obce zapracovávat podněty občanů.

Celkově lze konstatovat, že ostatní občanská vybavenost a služby v Mochtíně jsou na solidní úrovni a průběžně se rozvíjejí. Klíčové oblasti, jako je prodejna potravin, pošta, knihovna či sběrné místo pro bioodpad, jsou funkční a přístupné občanům. Výzvou zůstává dlouhodobá udržitelnost některých služeb (pošta) a potřeba modernizace a propagace (knihovna). Prostor pro zlepšení představuje absence větších prostor pro sportovní a kulturní vyžití. Důležitá je průběžná komunikace s občany a reakce na jejich podněty a potřeby.

Rozhovor s pamětníkem obce – bývalá kronikářka

Respondentka působila v roli kronikářky nepřetržitě v letech 1972-2018 a za svou práci obdržela v roce 2019 čestné uznání jako nejdéle píšící kronikářka (46let) v Plzeňském kraji.

V oblasti školství respondentka vzpomíná na dobu, kdy sama pracovala na obecním úřadě a její děti navštěvovaly místní mateřskou a základní školu. Provoz školky byl tehdy pouze půldenní, což vyžadovalo péči o děti i v odpoledních hodinách. Při základní škole nebyly

dostupné volnočasové aktivity ani družina, ale učitelé s dětmi podnikali vycházky do přírody. Respondentka se osobně podílela na založení školní jídelny.

Dostupnost a kvalita zdravotní péče se podle respondentky v průběhu let výrazně proměnila. V minulosti působil v obci obvodní lékař, který v případě vážných stavů dojížděl za pacienty domů. Zrušení dětské poradny v obci vnímá jako velkou ztrátu, neboť by jistě byla využívána i současnými matkami s dětmi, pro které je dojíždění za lékařem obtížnější.

Domov pro seniory Újezdec měl podle respondentky v minulosti vynikající pověst a nabízel seniorům kvalitní péči i bohatý kulturní a společenský život (oslavy, zájezdy, vystoupení harmonikáře). Sama respondentka se zasazovala o přednostní umístění seniorů z Mochtína v tomto zařízení. V porovnání se současností vnímá určitý pokles pestrosti aktivit pro klienty domova.

V oblasti volnočasových aktivit a zábavy vzpomíná respondentka na širokou nabídku v době svého mládí – fotbal, cvičení v Sokole pro děti i dospělé, volejbal, koncerty, kino, ochotnické divadlo. Sama se aktivně podílela na přípravě kulturních vystoupení. Vyzdvihuje význam zřízení tělocvičny ve škole pro rozvoj sportovních aktivit.

Proměnu dostupnosti základních služeb a obchodů ilustruje respondentka na příkladu původní hospody a obchodu "všehokrámů", který byl později nahrazen novou prodejnou postavenou v akci Z. Zmiňuje také provoz obecní mandlovny a koupaliště, na jejichž zřízení se osobně podílela. V současnosti podle ní díky blízkosti Klatov žádné zásadní služby v obci nechybí, neboť jsou snadno dostupné ve městě.

Nad rámec otázek respondentka zmiňuje svou dobrou spolupráci s ředitelkou školy a sdílení vzpomínek s dětmi. Kriticky se vyjadřuje k dopadu GDPR na možnosti zaznamenávání osobních údajů v kronice.

Celkově rozhovor s bývalou kronikářkou přinesl významný obraz proměn života v Mochtíně v klíčových oblastech, jako je školství, zdravotnictví, sociální péče, volnočasové aktivity a služby. Cenné jsou zejména osobní vzpomínky a postřehy respondentky, které dokládají její aktivní zapojení do dění v obci a snahu o zlepšování podmínek pro život místních obyvatel. Rozhovor tak významně doplňuje a obohacuje data získaná od dalších respondentů a pomáhá zasadit současný stav do širšího historického kontextu.

4.15 Dotazníkové šetření

Na základě poznatků získaných z kvalitativního výzkumu formou polostrukturovaných rozhovorů s vybranými respondenty bylo připraveno navazující dotazníkové šetření. Jeho cílem je ověřit a doplnit informace z rozhovorů na větším vzorku obyvatel obce Mochtín a získat tak komplexnější obraz o vnímání současného stavu, spokojenosti, potřebách a preferencích v klíčových oblastech života v obci.

Dotazník byl sestaven tak, aby pokrýval všechna hlavní témata a okruhy, které vyplynuly z rozhovorů – školství, zdravotnictví, sociální péči, rekreaci a volný čas a ostatní občanskou vybavenost a služby. Otázky byly formulovány srozumitelně a stručně, aby byly snadno pochopitelné pro široké spektrum respondentů. Použity byly uzavřené i otevřené otázky, aby měli respondenti možnost vyjádřit svůj názor či doplnit informace nad rámec předem definovaných možností.

Výsledky dotazníkového šetření budou zpracovány pomocí statistických metod a přehledně prezentovány pomocí grafů a tabulek v příloze č.4. Důležitou součástí vyhodnocení výzkumu bude triangulace dat, tedy vzájemné porovnání a ověření poznatků získaných z rozhovorů a dotazníkového šetření. Tato metoda umožní posoudit konzistenci a validitu zjištění z obou fází výzkumu a identifikovat případné rozpory či doplňující se informace. Triangulace přispěje k vyšší věrohodnosti a spolehlivosti celkových výsledků a závěrů.

4.15.1 Výstup z dotazníkového šetření

Výsledky dotazníkového šetření (Příloha č. 4) přinesly řadu zajímavých zjištění o názorech a potřebách obyvatel obce Mochtín v klíčových oblastech života.

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 84 respondentů, z toho 43 mužů a 41 žen. Nejvíce zastoupenou věkovou skupinou byli respondenti ve věku 26-30 let (26 %) a 31-40 let (23 %). Více než polovina respondentů (57 %) žije v obci Mochtín déle než 20 let.

Celková spokojenost s životní úrovní v obci je poměrně vysoká - 30 % respondentů je velmi spokojeno a 58 % spíše spokojeno. Pouze 10 % vyjádřilo nespokojenost.

Místní mateřskou a základní školu navštěvovalo 33 % respondentů, dalších 52 % tyto zařízení nevyužívalo. Většina respondentů (65 %) by své děti do místní MŠ a ZŠ umístila,

pouze 19 % by volilo jinou školu. Vybavení a kapacita školy vyhovuje moderním standardům podle 82 % dotázaných. Mezi návrhy na zlepšení školství patří hlavně rozšíření nabídky kroužků (40 %), modernizace vybavení (26 %) a zlepšení stavu budov (26 %).

Zřízení zubní ordinace v obci by uvítalo 62 % respondentů, z toho 31 % by k místnímu zubaři přešlo natrvalo. Zavedení mobilních sociálních služeb pro seniory považuje za přínosné 75 % dotázaných.

S možnostmi sportovního vyžití je spokojeno 81 % respondentů. Absenci tělocvičny vnímá jako problém 65 % z nich, pro 24 % to není významný nedostatek. Větší počet kulturních akcí v areálu "V Lipkách" by ocenilo 74 % respondentů, nejvíce by uvítali promítání filmů (58 %), rockové koncerty (48 %) a divadlo či přednášky (41 %). Rekonstrukci zázemí areálu považuje za potřebnou 83 % dotázaných.

Sportovní areál využívá k různým účelům většina respondentů alespoň občas, nejvíce dětské hřiště a areál "V Lipkách". Služeb Domova pro seniory Újezdec využívá někdo z blízkého okolí 56 % respondentů a tito klienti jsou převážně spokojeni.

Informace o dění v obci získávají obyvatelé nejčastěji od sousedů a známých (63 %) a z obecního rozhlasu (58 %). Současný systém rozhlasu vyhovuje 33 %, ostatní by uvítali zasílání hlášení také e-mailem (42 %) nebo SMS zprávami (38 %). Obecní knihovnu nevyužívá 62 % respondentů a 33 % o jejích službách vůbec neví. Pro zatraktivnění knihovny navrhuje hlavně pořádání besed a akcí (51 %).

S webovými stránkami obce je zcela nebo spíše spokojeno 44 % respondentů, nespokojeno je 37 %. Mezi návrhy na zlepšení webu patří aktuálnější informace (49 %), více fotografií (37 %), přehlednější struktura (24 %) a diskusní fórum (23 %).

V otevřené otázce na spokojenost s vybaveností obce se objevily návrhy jako rekonstrukce koupaliště, tělocvičny, zlepšení stavu obchodu a sortimentu nebo dokončení chodníků. Celkově je ale většina respondentů s úrovní vybavenosti spokojena.

4.15.2 Interpretace a prezentace výsledků

Provedené dotazníkové šetření přineslo řadu zajímavých poznatků o životě v obci Mochtín a názorech jejích obyvatel na různé aspekty kvality života. Celkově se průzkumu

zúčastnilo 84 respondentů, což představuje solidní vzorek populace obce. Zastoupeny byly různé věkové skupiny i délky pobytu v obci, což zvyšuje reprezentativnost výsledků.

Pozitivním zjištěním je vysoká míra celkové spokojenosti s životní úrovní v obci, kterou vyjádřilo 88 % respondentů. To svědčí o tom, že Mochtín poskytuje svým obyvatelům dobré podmínky pro život. Zároveň se však objevily i některé dílčí nedostatky a podněty ke zlepšení.

V oblasti školství a vzdělávání je potěšující, že většina respondentů považuje místní mateřskou a základní školu za vyhovující z hlediska vybavení a kvality výuky. Zároveň se však ukazuje poptávka po rozšíření nabídky volnočasových aktivit a kroužků při škole a po modernizaci vybavení. Investice do těchto oblastí by mohly přispět k dalšímu zkvalitnění vzdělávání v obci.

Průzkum odhalil zájem části obyvatel o zřízení zubní ordinace přímo v Mochtíně a o zavedení mobilních sociálních služeb pro seniory. I když se nejedná o většinový požadavek, stojí tyto podněty za zvážení. Dostupnost zdravotní péče a podpora starších spoluobčanů jsou důležité faktory kvality života.

Velmi kladně lze hodnotit spokojenost obyvatel s možnostmi sportovního vyžití v obci. Sportovní areál je hojně využíván pro různé aktivity. Přesto se objevil požadavek na výstavbu tělocvičny, kterou by ocenila většina respondentů. To je podnět hodný dalšího zkoumání a případného zpracování do rozvojových plánů obce.

Dotazník poukázal také na zájem o oživení kulturního života v obci, zejména o větší počet akcí v areálu "V Lipkách". Respondenti by nejvíce uvítali promítání filmů, rockové koncerty, divadelní představení a přednášky. S tím souvisí i potřeba rekonstrukce zázemí areálu. Oživení kultury by mohlo přispět k větší spokojenosti obyvatel a k posílení komunitního života v obci.

Pozornost si zaslouží i téma informovanosti o dění v obci. I když většina lidí čerpá informace z neformálních zdrojů a obecního rozhlasu, objevily se podněty na zaslání informací také elektronicky (e-mailem, SMS) a na zlepšení webových stránek obce. Modernizace komunikačních kanálů by mohla přispět k větší spokojenosti a zapojení obyvatel do veřejného dění.

Průzkum přinesl i další dílčí podněty, jako je zlepšení stavu obchodu, dokončení chodníků či rekonstrukce koupaliště. I když se jedná o jednotlivé názory, je dobré jim věnovat pozornost a zvážit jejich oprávněnost a realizovatelnost.

Celkově lze konstatovat, že dotazníkové šetření splnilo svůj účel a poskytlo cennou zpětnou vazbu od obyvatel Mochtína. Výsledky mohou posloužit jako podklad pro rozhodování zastupitelstva a pro aktualizaci strategického plánu rozvoje obce. Pravidelné opakování podobných průzkumů může být užitečným nástrojem pro sledování spokojenosti a potřeb lidí v obci.

5 Zhodnocení a doporučení

5.1 Zhodnocení výsledků výzkumu

Provedený výzkum přinesl řadu cenných poznatků o životě v obci Mochtín a o názorech a potřebách jejích obyvatel. Kombinace kvalitativních a kvantitativních metod umožnila získat komplexní obraz reality.

Polostrukturované rozhovory s vybranými zástupci klíčových oblastí (školství, zdravotnictví, sociální péče, volný čas, služby) poskytly hloubkový vhled do fungování těchto sfér. Odhalily řadu pozitivních aspektů, jako je stabilita a kvalita místní školy, dobrá spolupráce obce se spolky, pestrá nabídka volnočasových aktivit či vysoká úroveň péče v domově pro seniory. Zároveň poukázaly na některé nedostatky a výzvy – chybějící tělocvičnu, potřebu modernizace knihovny, nejistou budoucnost pošty apod. Cenné bylo srovnání současné situace se vzpomínkami pamětnice, které ukázalo na proměny života v obci v čase.

Dotazníkové šetření na reprezentativním vzorku obyvatel pak umožnilo ověřit a kvantifikovat hlavní zjištění z rozhovorů. Prokázalo vysokou míru celkové spokojenosti s životem v obci, ale i dílčí připomínky a návrhy na zlepšení. Potvrdilo zájem o rozšíření aktivit školy, zřízení zubní ordinace či oživení kulturního života. Ukázalo na potřebu modernizace komunikačních kanálů obce.

Triangulace dat z obou fází výzkumu prokázala jejich vysokou míru shody a konzistence. Celkově tak byl získán validní a spolehlivý obraz o stavu a potřebách obce očima různých aktérů. Výzkum ukázal, že Mochtín je obcí s dobrou kvalitou života a fungující komunitou, která však má i své rezervy a potenciál k dalšímu zlepšování. Klíčem k tomu je citlivé naslouchání potřebám obyvatel, spolupráce všech místních aktérů a vyvážené investice do rozvoje infrastruktur. Pravidelné opakování podobných šetření spokojenosti může být užitečným nástrojem lokální politiky.

5.2 Doporučení zastupitelstvu obce

Na základě výsledků provedeného výzkumu a s ohledem na teoretická východiska práce lze formulovat následující doporučení pro zastupitelstvo obce Mochtín:

1. Investovat do modernizace a rozšíření zázemí základní a mateřské školy

Výzkum potvrdil spokojenost obyvatel s fungováním místní školy, ale zároveň odhalil poptávku po jejím dalším rozvoji. Doporučuje se zvážit investice do rozšíření nabídky volnočasových aktivit a kroužků, modernizace vybavení učeben a zlepšení technického stavu budov. Zvláštní pozornost by měla být věnována vybudování tělocvičny, kterou by ocenila většina obyvatel. Tyto investice mohou přispět k udržení a dalšímu zvýšení atraktivity školy pro místní rodiny.

2. Provéřít možnosti zřízení zubní ordinace a zavedení mobilních sociálních služeb

I když se nejedná o majoritní požadavky, výzkum poukázal na zájem části obyvatel o rozšíření zdravotnických a sociálních služeb přímo v obci. Navrhuje prověřit možnosti zřízení zubní ordinace, například formou jednání s potenciálními poskytovateli a nabídkou vhodných prostor a podpory ze strany obce. Dále se doporučuje zvážit zavedení mobilních sociálních služeb pro seniory (např. dovoz obědů, úklid, doprovod lékaři), které by přispěly ke zkvalitnění života starších obyvatel.

3. Podporovat rozvoj volnočasové infrastruktury a oživení kulturního života

Výzkum ukázal na vysokou spokojenost obyvatel s možnostmi sportovního vyžití, ale zároveň odhalil poptávku po oživení kulturního dění v obci. Doporučuje se pokračovat v podpoře rozvoje sportovního areálu a zvážit jeho další rozšíření. Zároveň se navrhuje ve spolupráci s místními spolky připravit pestřejší nabídku kulturních akcí v areálu "V Lipkách" (letní kino, divadlo, koncerty, přednášky). To může přispět k větší spokojenosti obyvatel a k posílení komunitního života. Zvážit lze i rekonstrukci zázemí areálu.

4. Modernizovat komunikační kanály obce a podporovat zapojení obyvatel

Ačkoliv je většina obyvatel spokojena se současnými způsoby informování o dění v obci, výzkum poukázal na zájem o jejich modernizaci. Doporučuje se zvážit zavedení zasilání informací z obecního rozhlasu také e-mailem či SMS zprávami. Dále se navrhuje inovovat webové stránky obce (aktuálnější obsah, více fotografií, přehlednější struktura, diskusní fórum). Přínosné může být i pořádání pravidelných setkání vedení obce s občany či zřízení

participativního rozpočtu na podporu místních iniciativ. To může přispět k větší informovanosti a aktivnímu zapojení obyvatel do rozvoje obce.

5. Průběžně monitorovat potřeby a spokojenost obyvatel

Pro kvalitní rozhodování o dalším směřování obce je klíčové průběžně sledovat zpětnou vazbu od obyvatel. Doporučuje se zvážit pravidelné opakování dotazníkových šetření spokojenosti a potřeb, například každé 2-3 roky. Přínosná mohou být i cílená šetření k jednotlivým oblastem či projektům. Důležité je také udržovat neformální kontakt s občany a citlivě vnímat jejich každodenní podněty a připomínky. Participativní přístup k plánování a řízení obce může významně přispět k dlouhodobé spokojenosti obyvatel.

6 Závěr

Tato diplomová práce se zabývala zmapováním životních a pracovních podmínek obyvatel obce Mochtín v minulosti a současnosti. Jejím cílem bylo identifikovat klíčové faktory ovlivňující kvalitu života a spokojenost obyvatel a formulovat doporučení pro zlepšení životních podmínek a udržitelný rozvoj obce.

V teoretické části byly představeny relevantní koncepty a přístupy ke studiu venkova a kvality života, které poskytly rámec pro empirické šetření. Analytická část kombinovala kvalitativní rozhovory s vybranými aktéry a kvantitativní dotazníkové šetření na reprezentativním vzorku populace. Výsledky odhalily převážně pozitivní hodnocení života v obci, ale poukázaly i na dílčí nedostatky v oblastech školství, zdravotnictví, volnočasových aktivit a služeb.

Na základě těchto zjištění byla formulována praktická doporučení pro rozvoj obce v souladu s potřebami jejích obyvatel. Mezi hlavní doporučení patří:

1. Investovat do modernizace a rozšíření zázemí základní a mateřské školy
2. Provéřit možnosti zřízení zubní ordinace a zavedení mobilních sociálních služeb
3. Podporovat rozvoj volnočasové infrastruktury a oživení kulturního života
4. Modernizovat komunikační kanály obce a podporovat zapojení obyvatel
5. Průběžně monitorovat potřeby a spokojenost obyvatel

Realizace těchto doporučení může významně přispět ke zlepšení životních podmínek v obci Mochtín a posílit její atraktivitu pro stávající i potenciální obyvatele. Důležitým předpokladem je aktivní zapojení místní samosprávy, spolků, podnikatelů i široké veřejnosti do diskuse o budoucnosti obce a společná práce na naplňování vytčených cílů.

Tato diplomová práce představuje sondu do života venkovské obce a faktorů ovlivňujících kvalitu života jejích obyvatel. Zvolený výzkum a metodika se ukázaly jako vhodné pro získání relevantních poznatků, které mohou být využity v praxi místního rozvoje. Práce tak přispívá k porozumění realitě současného venkova a poskytuje inspiraci pro další výzkum i rozvojové aktivity v podobných lokalitách.

Závěrem lze konstatovat, že obec Mochtín má dobré předpoklady pro to, aby byla i v budoucnu příjemným místem pro život, které svým obyvatelům nabízí potřebné zázemí, služby i možnosti trávení volného času. Klíčem k naplnění této vize je spolupráce všech aktérů, otevřenost novým podnětům a ochota hledat společná řešení. Věřím, že tato práce k tomu přispěje svými poznatky i konkrétními návrhy.

7 Seznam použitých zdrojů

Knihy

1. BĚLINA, Pavel a kol.: Kronika českých zemí. Praha 1999. IBN 80-7321-071-1.
2. BINEK, Jan. Venkovský prostor a jeho oživení. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-22-6
3. BLATECKÁ, K. 2006. Základní charakteristiky českého venkova. Diplomová práce Ekonomicko-správní fakulty MU, Brno, 2006
4. BUCHVALDEK, Miroslav a kol.: Československé dějiny v datech. Praha 1986. ISBN 25-090-86.
5. ENDL, J. 2005. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. 1. vyd. Praha: Portál, 408 s. ISBN 80-7367-040-2.
6. GAVORA, P. Úvod do pedagogického výzkumu. Brno: Paido, 2000.
7. GIDDENS, Anthony. Sociologie. Praha: Argo, 2013. ISBN 978-80-257-0807-1.
8. HUDEČKOVÁ, LOŠŤÁK, ŠEVČÍKOVÁ. Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2006. ISBN 80-213-1413-3.
9. CHRÁSKA, M. 2007. Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu. 1. vyd. Praha: Grada, 272 s. ISBN 978-80-247-1369-4
10. JANDA, Ladislav 1960. Kronika Obce Mochtín 1948-1959.
11. KANTA, Petr, 2023. Výroční zpráva SDH Mochtín.
12. KANTOVÁ, Hana 1990. Kronika Obce Mochtín 1973-1989.
13. KANTOVÁ, Hana 2003. Kronika Obce Mochtín 1990-2002.
14. KANTOVÁ, Hana 2019. Kronika Obce Mochtín 2003-2018.
15. KORÍNKOVÁ, Jana, 2021. Lepší vyhořet, než rekonstruovat? Rozhodně ne!. Magazín Bonus ZKD Sušice. 1/2021, 2.
16. KŘÍŽ, Martin a Hana KANTOVÁ. *Mochtín, toulky minulostí obce*. Nakladatelství Arkáda, Klatovy, 2009.
17. KŘÍŽOVÁ, E. Sociologické podmínky a kvalita života. In PAYNE, J. et al. Kvalita života a zdraví. 1. vyd. Praha: TRITON, 2005
18. MAJEROVÁ, Věra et al, 2009. Český venkov 2008: Proměny venkova. První. Věra Majerová. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 188 s. ISBN 978-80-213-1991-0.

19. MIOVSKÝ, M. 2006. Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu. 1.vyd. Praha: Grada, 332 s. ISBN 80-247-1362-4.
20. Obec Mochtín [online], 2024. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://www.mochtin.cz/>
21. PERLÍN, R, S KUČEROVÁ a Z KUČERA. Typologie venkovského prostoru Česka. Geografie. 2010
22. PETRUSEK, Miloslav. Velký sociologický slovník. Karolinum, 1996.
23. PROFOUS, Antonín. Místní jména v Čechách: jejich vznik, původní význam a změny. Díl 3, M-Ř. Praha, 1951.
24. SVOBODOVÁ, Hana a Antonín VĚŽNÍK, Úvod do geografie venkova. Fakulta informatiky Masarykovy univerzity, Brno: 2014
25. ŠEĐOVÁ, K., ŠVARŤÍČEK, R. et al. 2007. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. 1. vyd. Praha: Portál, 384 s. ISBN 978-80-7367-313-0.
26. TRAVERS, R. M. W. Úvod do pedagogického výzkumu. Praha: SPN, 1969.
27. VOŽENÍLEK, J.: Pozemková reforma v Československé republice, 2. vydání, Česká agrární společnost, Praha, 1924
28. WERNER, Antonín, Ladislav JANDA, Ladislav DOUDA, 1948. Kronika Obce Mochtín 1919-1947.

Internetové zdroje

1. Agriculture.ec.europa.eu, 2024. Rozvoj venkova [online]. [cit. 2024-02-13]. Dostupné z: https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/rural-development_cs
2. Czso.cz, 2020. Klasifikace územních statistických jednotek (cz-nuts) [online]. [cit. 2024-01-11]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace-uzemnich-statistickych-jednotek-cz-nuts>
3. Český statistický úřad [online], 2024. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>
4. Eagri.cz [online], 2021. [cit. 2024-03-29]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/portal/>
5. Is.muni.cz, 2014. SVOBODOVÁ, Hana a Antonín VĚŽNÍK. Úvod do geografie venkova [online]. [cit. 2024-01-11]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pdf/js14/g_venkov/web/skripta/geografie-venkova-skripta.pdf

6. KNÍŽEK Jeroným. Lidový slovník [online], 2019. [cit. 2024-03-22] Dostupné z: <https://lidovyslovník.cz/Lidovyslovník.pdf>
7. Městský ústav sociální péče Klatovy – Domov pro seniory v Újezdci 2023 [online], 2024. [cit. 2024-03-22] Dostupné z: <https://www.musskt.cz/muss/domovujezdec.asp>
8. Obec Mochtín [online], 2024. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://www.mochtin.cz/>
9. Portal.csicr.cz, 2020. Základní škola a mateřská škola Mochtín, okres Klatovy, příspěvková organizace [online]. [cit. 2024-02-13]. Dostupné z: <https://portal.csicr.cz/School/650014693>
10. Publications.europa.eu, 2023. Společné klasifikace územních jednotek pro statistické potřeby (NUTS) [online]. [cit. 2024-01-11]. Dostupné z: https://publications.europa.eu/resource/cellar/3686a361-ae7-415d-8549-127ed6370bf0.0006.03/DOC_1
11. Slideplayer.cz, 2020. HAVLÍČEK, Miroslav. Vzájemné vztahy a specifické vlastnosti sídel Složky sídel [online]. [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://slideplayer.cz/slide/12426600/>
12. Vdb.czso.cz, 2021. Veřejná databáze [online]. [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=statistiky#katalog=all>
13. Venkov, typologie venkovského prostoru, 1999. PERLÍN, Radim. Researchgate.net [online]. [cit. 2024-02-13]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Radim-Perlin/publication/228386326_Venkov_typologie_venkovskeho_prostoru/links/0c96052a5889498e30000000/Venkov-typologie-venkovskeho-prostoru.pdf
14. Výroční zpráva ZŠ Mochtín za školní rok 2022/2023 [online], 2024. [cit. 2024-03-22] Dostupné z: <https://www.zsmochtin.info/dokumenty>
15. wgtm.ac.nz, 2013. C:\Users\hamblebe\Desktop\Free Culture simplified 8000 version.txt [online]. [cit. 2024-01-11]. Dostupné z: <https://www.wgtm.ac.nz/lals/resources/paul-nations-resources/readers/mid-frequency-graded-readers/Free-Culture-simplified-8000-version.pdf>
16. www.hrady.cz, 2006. PITTER, Luděk. Nový Čestín [online]. [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://www.hrady.cz/zamek-novy-cestin.cz>

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a příloh

Seznam obrázků

Obrázek 1_Vesnice hromadné	27
Obrázek 2_Vesnice řadové	27
Obrázek 3_Vesnice dvorcové	27
Obrázek 4_Regiony soudržnosti	31
Obrázek 5_SZP a její pilíře.....	35
Obrázek 6_Letecký pohled na obec Mochtín	46
Obrázek 7_Zámek Nový Čestín, aktuální stav.....	50
Obrázek 8_Mapa obce Mochtín, část Mochtín, 1973	57
Obrázek 9_Mapa obce Mochtín, část Mochtín, 1990	59
Obrázek 10_Mapa obce Mochtín, část Mochtín, 2004	60
Obrázek 11__Mapa obce Mochtín, část Mochtín, 2018	65

Seznam tabulek

Tabulka 1_Produkční funkce venkova.....	18
Tabulka 2_Rekreační funkce venkova.....	19
Tabulka 3_Vývoj počtu obcí ve 2. pol. 20. st	21
Tabulka 4_Komparace tradičního a současného venkova	24
Tabulka 5_Porovnání venkovských a městských sídel.....	28
Tabulka 6_Úrovně NUTS	30
Tabulka 7_Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání v krajích ČR k 26.3.2011	33
Tabulka 8_Počet obyvatel obce Mochtín k 11.5.2021	47
Tabulka 9_Počet obyvatel obce Mochtín v letech 2000-2022	48
Tabulka 10_ Základní údaje obydenosti obce k 11.05.2021	61
Tabulka 11_Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího dosaženého vzdělání obce Mochtín k 11.05.2021	61
Tabulka 12_Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity obce Mochtín k 11.05.2021	62
Tabulka 13_Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity okres Klatovy k 11.05.2021	62
Tabulka 14_Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity v obci Mochtín k 11.05.2021	64

Tabulka 15_ Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity v obci Mochtín k 11.05.2021	64
Tabulka 16_ Počet žáků v ZŠ Mochtín v letech 1870-1930.....	71
Tabulka 17_ Počet žáků v MŠ v letech 1946-1993	71
Tabulka 18_ Počet klientů DPS + DPZP v letech 1955-2012	74
Tabulka 19_ Počet čtenářů a vypůjčených knih v letech 1950-2013	77
Tabulka 20_ seznam respondentů.....	83

Seznam grafů

Graf 1_ Procentuální porovnání obce Mochtín a okresu Klatovy k 11.05.2021	63
---	----

Seznam Příloh

Příloha 1_ Otázky k polostrukturovanému rozhovoru.....	104
Příloha 2_ Přepis rozhovorů s respondenty	108
Příloha 3_ Dotazník	122
Příloha 4_ Výsledky dotazníku.....	128

9 Přílohy

Příloha 1_Otázky k polostrukturovanému rozhovoru

Školství:

- Jaké je/bylo vaše povolání/pozice ve školství v obci Mochtín?
- Kolik pracovních pozic nabízí ZŠ a MŠ?
- Jaké dopady měly změny v počtech žáků na kvalitu výuky a zázemí školy?
- Jak se daří zajišťovat návaznost předškolního a základního vzdělávání?
- Jaké přínosy a výzvy přineslo spojení ZŠ a MŠ do jedné příspěvkové organizace v roce 2003?
- Funguje spolupráce ZŠ a MŠ s obcí a spolky v obci?
- Jak hodnotíte aktuální technický stav a vybavenost budovy ZŠ?
- Považujete zázemí a vybavení školy za dostatečné a vyhovující pro moderní výuku?
- V jakých oblastech by se měla ZŠ a MŠ dále rozvíjet a zlepšovat?
- Jaké hlavní výzvy a úkoly stojí před mochtínskou ZŠ a MŠ v následujících letech?
- Je nějaké téma, které byste rád/a zmínil/a nad rámec těchto otázek?

Zdravotnictví:

- Jaké je/bylo vaše povolání/pozice v obci Mochtín?
- Jak byla podle Vás poradna pro matky s dětmi využívána a jaký byl o její služby zájem ze strany matek a rodin?
- Co podle Vás bylo příčinou definitivního zrušení poradny a jak bylo toto rozhodnutí vnímáno?
- Jaké hlavní výzvy a potřeby v oblasti zdravotnictví v obci v současnosti vnímáte?
- Které zdravotní služby a aktivity by podle Vás měly být v Mochtíně prioritně zachovány, obnoveny či nově zřízeny?
- Jak vidíte perspektivu zajištění základní zdravotní péče a prevence v obci v budoucnu?

Rekreace a volný čas:

- Jaké je/bylo vaše povolání/pozice v obci Mochtín?

- Jak hodnotíte celkový význam a přínos sportovního areálu pro volnočasové aktivity a sportovní vyžití občanů Mochtína?
- Jak vnímáte postupné rozšiřování a zkvalitňování zázemí areálu (rekonstrukce kabin, výstavba víceúčelového hřiště apod.)?
- Jaký je podle Vás potenciál sportovního areálu pro rozvoj dalších volnočasových a sportovních aktivit v budoucnu?
- Čím si vysvětlujete pokles počtu a popularity rockových koncertů pořádaných v areálu "V Lipkách" v posledních letech?
- Považujete areál "V Lipkách" i v současnosti za důležité místo pro setkávání a kulturní vyžití občanů Mochtína?
- Jak by se podle Vás dal potenciál tohoto areálu více využít a zatraktivnit pro různé skupiny obyvatel?
- Co bylo podle Vás hlavní motivací a impulsem pro přípravu projektu výstavby tělocvičny v obci v roce 2005?
- Které skupiny obyvatel a organizace by podle Vás nejvíce ocenily a využívaly novou tělocvičnu?
- Považujete absenci tělocvičny v obci i nadále za podstatný nedostatek z hlediska možností sportovního vyžití a volnočasových aktivit?
- Které oblasti pro rekreaci a volný čas považujete za nejlépe zajištěné a které naopak za nejvíce problematické či poddimenzované?
- Jak vidíte celkovou perspektivu rozvoje volnočasové infrastruktury a aktivit v Mochtíně v příštích letech?
- Je nějaké téma, které byste rád/a zmínil/a nad rámec těchto otázek?

Sociální péče:

- Jaké je/bylo vaše povolání/pozice v sociální péči v obci Mochtín?
- Kolik pracovních pozic nabízí DPS a DPZP?
- Považujete současnou kapacitu DPS a DPZP za dostatečnou vzhledem k potřebám obce a spádových oblastí?
- Jaké služby a aktivity DPS a DPZP nabízí svým klientům? Jak se nabídka proměnila v čase?

- Jak hodnotíte výsledky přestavby DPS a DPZP, je v plánu v nejbližších letech investice do větších rekonstrukcí?
- Jaké hlavní změny rekonstrukce přinesla z hlediska kvality bydlení a služeb pro klienty?
- V čem spatřujete největší úspěchy a pozitiva při naplňování poslání DPS a DPZP?
- Jaké hlavní výzvy a úkoly stojí před DPS a DPZP v následujících letech?
- Jak by se podle vás měla nabídka služeb a péče v DPS a DPZP rozvíjet a proměňovat s ohledem na měnící se potřeby klientů a společnosti?
- V čem spatřujete hlavní příležitosti a hrozby pro fungování DPS a DPZP v budoucnu?

Ostatní občanská vybavenost a služby:

- Jaké je/bylo vaše povolání/pozice v obci Mochtín?
- Vnímáte nějaké nedostatky či možnosti zlepšení v současném systému obecního rozhlasu? Například SMS rozhlas?
- Využíváte pro získávání aktuálního dění v obci Mochtín úřední desku?
- Jak hodnotíte umístění knihovny v budově OÚ a její dostupnost pro veřejnost?
- Jaké další služby či aktivity by podle Vás mohly ztraktivnit a oživit činnost knihovny?
- Jak hodnotíte dostupnost kvalitu poštovních služeb v Mochtíně v průběhu 20. století a dnes?
- Považujete současný stav pošty za dlouhodobě udržitelný a vyhovující?
- Jak hodnotíte současný stav a nabídku prodejny COOP po rekonstrukci v roce 2021?
- Myslíte si, že absence stálého kina v současnosti představuje podstatnou mezeru v kulturním vyžití obyvatel obce?
- Považujete kapacitu a vybavenost zasedací místnosti za dostatečnou pro potřeby obce a místních spolků?
- Jak je využívána možnost pronájmu zasedací místnosti pro soukromé akce a oslavy?
- Považujete sběrné místo pro bioodpad za přínosné z hlediska ekologie a udržitelného nakládání s odpady v obci?

- Plánuje obec rozšíření či zkvalitnění služeb v oblasti nakládání s bioodpady a dalšími druhy odpadů?
- Jak byste celkově zhodnotil/a vývoj a současný stav občanské vybavenosti a služeb v Mochtíně?
- Které oblasti považujete za dobře zajištěné a které naopak vnímáte jako nedostatečné či problematické?
- Co považujete za prioritní pro zlepšení či doplnění občanské vybavenosti v obci v blízké budoucnosti?
- Je nějaké téma, které byste rád/a zmínil/a nad rámec těchto otázek?

Rozhovor s pamětníkem obce – bývalá kronikářka

- Jak dlouho jste byla kronikářkou v obci Mochtín?
- Jak vzpomínáte na školní roky vašich dětí v Mochtíně? Čím se tehdejší výuka a atmosféra ve škole lišila od současnosti?
- Jak vypadala dostupnost a kvalita zdravotní péče v Mochtíně v dobách vašeho mládí v porovnání s dneškem?
- Co pro vás osobně znamenal Domov pro seniory Újezdec a jak vnímáte jeho proměny v průběhu let?
- Které možnosti trávení volného času a zábavy byly v Mochtíně dostupné v době vašeho mládí a jak se lišily od současné nabídky?
- Jak se proměnila nabídka a dostupnost základních služeb a obchodů v Mochtíně za dobu vašeho života? Které služby vám v obci nejvíce chybí v porovnání s minulostí?
- Je nějaké téma, které byste ráda zmínila nad rámec těchto otázek?

Příloha 2_Přepis rozhovorů s respondenty

Školství:

1 Jaké je/bylo vaše povolání/pozice ve školství v obci Mochtín?

Respondent 1: Bývalá ředitelka základní a mateřské školy

Respondent 2: Ředitelka základní a mateřské školy

2 Kolik pracovních pozic nabízí ZŠ a MŠ?

Respondent 1: 15 zaměstnanců, místní 3 zaměstnanci.

Respondent 2: 14 zaměstnanců

3 Jaké dopady měly změny v počtech žáků na kvalitu výuky a zázemí školy?

Respondent 1: Žádné dopady na kvalitu výuky ani zázemí školy.

Respondent 2: V tuto chvíli nemá počet žáků vliv

4 Jak se daří zajišťovat návaznost předškolního a základního vzdělávání?

Respondent 1: Většina dětí, které dochází do mateřské školy pokračuje dále v základní škole.

Respondent 2: Na motivaci rodičů pracujeme, rok od roku se zájem liší

5 Jaké přínosy a výzvy přineslo spojení ZŠ a MŠ do jedné příspěvkové organizace v roce 2003?

Respondent 1: Větší spolupráci, návaznost vzdělávacích programů, přehled ředitele o celé organizaci

Respondent 2: Nemohu posoudit, jsem ve funkci pouze rok

6 Funguje spolupráce ZŠ a MŠ s obcí a spolky v obci?

Respondent 1: Spolupráce probíhá se sokolem a SDH

Respondent 2: Spolupráce funguje

7 Jak hodnotíte aktuální technický stav a vybavenost budovy ZŠ?

Respondent 1: Na dobré úrovni

Respondent 2: Technický stav dobrý, vybavenost školy dobrá

8 Považujete zázemí a vybavení školy za dostatečné a vyhovující pro moderní výuku?

Respondent 1: Chybí tělocvična

Respondent 2: Nová tělocvična by se jistě hodila, ale nevím, zda je to reálné. Jinak vybavenost školy vyhovuje moderní výuce

9 V jakých oblastech by se měla ZŠ a MŠ dále rozvíjet a zlepšovat?

Respondent 1: Už ve škole nepracuji

Respondent 2: Motivovat rodiče, aby svěřili škole svoje děti. Rekonstrukce schodiště ve škole, zahrady v MŠ

10 Jaké hlavní výzvy a úkoly stojí před mochtínskou ZŠ a MŠ v následujících letech?

Respondent 1: Už ve škole nepracuji

Respondent 2: Udržet si kvalitní personál, držet krok s moderními trendy výuky, nabízet dětem různé aktivity v rámci vyučování i mimo něj.

11 Je nějaké téma, které byste rád/a zmínil/a nad rámec těchto otázek?

Respondent 1: Ne

Respondent 2: Ne

Zdravotnictví:

1 Jaké je/bylo vaše povolání/pozice v obci Mochtín?

Respondent 3: Starosta obce 2002-2014

Respondent 6: Starosta obce 2014 - nyní

2 Jak byla podle Vás poradna pro matky s dětmi využívána a jaký byl o její služby zájem ze strany matek a rodin?

Respondent 3: Poradnu navštěvovali téměř všechny děti nejen z obce, ale i okolí. Díky přítomnosti lékaře v obci bylo možné dohodnout i konzultaci v místě bydliště.

Respondent 6: Zájem byl dost velký, pamatuji si, že jsem tam chodil i já. V té době neměly Klatovy takovou kapacitu ani dostupnost.

3 Co podle Vás bylo příčinou definitivního zrušení poradny a jak bylo toto rozhodnutí vnímáno?

Respondent 3: Díky lepší dostupnosti dopravního spojení a lepší dostupnosti služby přímo v ordinaci lékaře (lépe vybavená ordinace) se celá agenda přesunula do Klatov. (7 km). Zrušení bylo přijato jako pokrokové.

Respondent 6: Příčinou bylo, že ve městě Klatovy byla větší kapacita a byla lepší dostupnost dopravy

4 Jaké hlavní výzvy a potřeby v oblasti zdravotnictví v obci v současnosti vnímáte?

Respondent 3: Navázání užší spolupráce s oblastní charitou a službami pro seniory se zdrav. problémy v místě jejich bydliště.

Respondent 6: Byl by zde potřebný zubař, kterému by obec mohla zajistit prostory. Ordinace by mohla být i vybavena s pomocí obce.

5 Které zdravotní služby a aktivity by podle Vás měly být v Mochtíně prioritně zachovány, obnoveny či nově zřízeny?

Respondent 3: Viz předchozí odpověď.

Respondent 6: Zubař, po tom se i lidé poptávají. Se zubaři je dnes největší problém.

6 Jak vidíte perspektivu zajištění základní zdravotní péče a prevence v obci v budoucnu?

Respondent 3: Vzhledem k dobré dostupnosti Klatov není potřeba služby lékaře přímo v obci.

Respondent 6: Nyní řeší základní péči obvodní lékaři v Klatovech. Záchraná služba je zde poměrně brzy a máme velkou výhodu, že jsme blízko Klatov. Aby dojížděli sociální pracovníci (pedikérky...) za seniory, kde by mohla být poptávka po službách.

Rekreace a volný čas:

1 Jaké je/bylo vaše povolání/pozice v obci Mochtín?

Respondent 3: Starosta obce 2002-2014

Respondent 4: Předseda Tělovýchovné jednoty Sokol

Respondent 5: Starosta SDH Mochtín

Respondent 6: Starosta obce 2014 - nyní

2 Jak hodnotíte celkový význam a přínos sportovního areálu pro volnočasové aktivity a sportovní vyžití občanů Mochtína?

Respondent 3: Vše bylo vybudováno na podporu sportování a vyžití mladé generace, ve snaze motivovat mladou generaci k volnočasové činnosti v obci – jak sportovní, tak kulturní.

Respondent 4: Velice kladně, areál má rozsáhlé využití.

Respondent 5: Sportovní areál je hlavním kulturním i sportovním centrem v Mochtíně.

Díky přítomnosti areálu je možné v Mochtíně pořádat fotbalové zápasy, hasičské soutěže a zajišťovat i možnost sportu pro občany. Jedná se o centrum i pro děti a mládež. Můžeme starší generaci děkovat za to, že okázali vybudovat základ pro dnešní areál, bez kterého by Mochtín nebyl pro nově příchozí rodiny určitě tak atraktivní.

Respondent 6: Nejprve byl fotbal jediný sport, který se provozoval. Proto hodnotím přínos areálu kladně. Od doby založení areálu to byl jediný veřejný sport, poté začali hasiči. Nyní je to chloubou Mochtína.

3 Jak vnímáte postupné rozšiřování a zkvalitňování zázemí areálu (rekonstrukce kabin, výstavba víceúčelového hřiště apod.)?

Respondent 3: Bez stálé obnovy a modernizace celého areálu by docházelo k úpadku zájmu o sportovní a spolkovou činnost členů, kteří by raději šli za kvalitnějším zázemím do jiných spolků.

Respondent 4: Určitě kladně. Je dobře, že obec do areálu investuje.

Respondent 5: Je to určitě krok správným směrem. Jsem rád, že obec je nakloněna investicím do modernizace zázemí i vybavení areálu, dokonce i s využitím dotací. Kvalitní zázemí i vybavení je určitě lákadlem pro nové sportovce, bez kterých by byla činnost jak sokola, tak hasičů obtížná. Doufáme, že trend modernizace bude pokračovat i v dalších letech.

Respondent 6: Vnímám rozšiřování pozitivně, obec má v zájmu rozšiřování nabídky provozovaných sportů. Nikdy jsme se sportovci nebyli ve zlém, každý požadavek obec aktivně řeší.

4 Jaký je podle Vás potenciál sportovního areálu pro rozvoj dalších volnočasových a sportovních aktivit v budoucnu?

Respondent 3: Plány pro rozvoj by určitě byly. Vše je o finančních možnostech obce a iniciativě, nejen ze strany obce.

Respondent 5: Potenciál pro rozvoj určitě areál má. Je zde spousta míst, která lze využít pro rozšíření o nové prvky / úpravy stávajícího zařízení. Vždy je ale potřeba, aby nejprve vzešla iniciativa od některého ze spolků a vždy je to na posouzení obce.

Respondent 6: Rozvoj hasičského sportu. Potenciál je i ve fotbale, dále se pořádají turnaje v tenisu od občanů. Více rozšiřovat to moc nelze.

5 Čím si vysvětlujete pokles počtu a popularity rockových koncertů pořádaných v areálu "V Lipkách" v posledních letech?

Respondent 3: 21. století má jiné priority.

Respondent 4: Pořádání koncertů ve venkovních prostorech je záludné. Záleží na počasí. Kapela se zaplatit musí (dnes jsou to i desetitisíce) a při špatném počasí a malé návštěvnosti je pořadatel v mínusu. Dále je kapel a tým i koncertů více, a lidé se rozptýlí. Každý pořadatel si proto pořádání akce vždy rozmyslí.

Respondent 5: Pokles rockových koncertů byl dán dle mého názoru dobou, kdy opadla hlavní vlna zájmu o tento druh koncertů a stalo se daleko více obtížným zorganizovat

takovouto akci. Dále je zde problematika mokré varianty v případě nepřízně počasí, kdy nelze přesunout koncert do krytého KD v rámci vsi. Je v dnešní době složité najít někoho, kdo se chopí organizace takovýchto akcí s velkým rizikem prodělků.

Respondent 6: Veřejnost v době covidové se uzavřela. V roce 2023 byla pořádána obcí pouťová muzika a přišlo minimum lidí. Pokud se kapela potká s jiným termínem, je malá návštěvnost. Není to o financích obce, ale spíš o návštěvnosti a zájmu lidí.

6 Považujete areál "V Lipkách" i v současnosti za důležité místo pro setkávání a kulturní vyžití občanů Mochtína?

Respondent 3: Se svým potenciálem ano.

Respondent 4: Ano, areál je velice důležitý. Proto si myslím, že je NUTNÉ zrekonstruovat zázemí (toalety, výčep, sezení).

Respondent 5: Rozhodně ano. Jedná se o hlavní kulturní zázemí v obci a v letních měsících je využíván na kulturní akce obce, SDH i soukromě pořádané koncerty.

Respondent 6: Rozhodně ano.

7 Jak by se podle Vás dal potenciál tohoto areálu více využít a zatraktivnit pro různé skupiny obyvatel?

Respondent 3: Částečnou modernizací a doplněním nabídky kulturních akcí i ze strany obce.

Respondent 5: Areál by si po letech provozu zasloužil rozsáhlejší modernizaci, hlavně co se zázemí týče (Výčep + toalety + podium), byly zde plány i na zastřešení prostor před výčepem. Tyto kroky jsou ale navázány na udržení kulturního života v tomto areálu.

Respondent 6: Udržovat to ve stavu jako doposud. S přispěním SDH, kteří pomáhají.

8 Co bylo podle Vás hlavní motivací a impulsem pro přípravu projektu výstavby tělocvičny v obci v roce 2005?

Respondent 3: Hlavní motivací bylo vyřešit problém se sportováním od podzimu do jara jak pro oddíly TJ Sokol, tak i pro ZŠ Mochtín.

Respondent 4: Podle mě možnost získání dotace na výstavbu.

Respondent 5: Absence tělocvičny v obci, Členové TJ Sokol dojíždějí na tréninky do Klatov, ZŠ i MŠ by využila tělocvičnu pro sportování v zimních měsících. Tělocvična by měla být víceúčelová a sloužit zároveň jako kulturní dům.

Respondent 6: Byl to asi zájem veřejnosti, zájem je stále. Ale finanční nákladnost je náročná. Návratnost není jistá.

9 Které skupiny obyvatel a organizace by podle Vás nejvíce ocenily a využívaly novou tělocvičnu?

Respondent 3: Oddíly TJ Sokol Mochtín, ZŠ i MŠ Mochtín, mládež.

Respondent 4: Žáci školy, školky. Členové TJ, členové PS Křeč, obyvatelé hrající nohejbal, volejbal, stolní tenis.

Respondent 5: Služby tělocvičny by nejvíce využila MŠ a ZŠ, dále TJ Sokol, ať už fotbalový oddíl, tak oddíl rekreačního sportu, kam patří např. volejbal, nohejbal. Členové SDH Mochtín by určitě také měli zájem využívat tělocvičnu pravidelně.

Respondent 6: Určitě mladší generace, starší generace chodí cvičit do školy pravidelně. Tréninky fotbalistů a jiných sportovních oddílů.

10 Považujete absenci tělocvičny v obci i nadále za podstatný nedostatek z hlediska možností sportovního využití a volnočasových aktivit?

Respondent 3: Ano.

Respondent 4: Podstatný nedostatek to není. Samozřejmě bych byl rád, kdyby v obci tělocvična byla, ale uvědomuji si, že provoz stojí nemalé peníze a pro obec by to byla velká zátěž. (topení, voda, správce).

Respondent 5: Rozhodně ano.

Respondent 6: Nepovažuji. Obávám se nenaplnění kapacity a velké finanční zátěže pro obec.

11 Které oblasti pro rekreaci a volný čas považujete za nejlépe zajištěné a které naopak za nejvíce problematické či poddimenzované?

Respondent 3: V rámci celé obce jsou rekreační oblasti Srbice a Hoštičky, kde není dostatečně řešeno volnočasové zázemí (sportovní areál). V Mochtíně je zajištění na dobré úrovni.

Respondent 4: Pro obyvatele je škoda, že se před časem nepodařilo zrekonstruovat venkovní koupaliště. To si myslím, že je ohromná škoda, protože bylo na ideálním místě pro trávení letních horkých dní.

Respondent 5: Sportovní areál a rekreační zázemí v Mochtíně je na velmi dobré úrovni. Jako nejvíce problematické nevidím zázemí, ale spíše pokusit se přitáhnout do kulturního areálu „V Lipkách“ nové aktivity – ochotnická divadla, koncerty, přednášky – třeba cestopisné – určitě by o tyto akce byl zájem a pomohlo by to oživit kulturní život v obci.

Respondent 6: Cykloturistika i hřiště s umělým povrchem jsou na velmi dobré úrovni.

12 Jak vidíte celkovou perspektivu rozvoje volnočasové infrastruktury a aktivit v Mochtíně v příštích letech?

Respondent 3: Pokud bude zájem o bydlení rodin s dětmi v obci, bude se rozvíjet i volnočasová infrastruktura. - neusnout na vavřínech.

Respondent 4: Vzhledem k tomu, že se věnuji především fotbalu, mám radost, že proběhne rozsáhlá rekonstrukce hřiště a dále rekonstrukce poslední části starých kabin.

Respondent 5: Aktuálně na dobré úrovni, doufejme, že zde bude stále vůle do rekreace kultury a sportu investovat, neboť je to vždy o tom, že musí být pro koho investovat.

Záleží, kam se bude vyvíjet zájem občanů.

Respondent 6: Vzhledem k tomu, že zde budou nové domy a nová generace, tak se nebudeme bránit dalšímu rozvoji. A jakým směrem, to záleží na zájmu občanů.

13 Je nějaké téma, které byste rád/a zmínil/a nad rámec těchto otázek?

Respondent 4: Ano, a tou je síť cyklostezek. Byl bych rád, kdyby do spádových obcí vedly cyklostezky, aby i obyvatelé těchto obcí mohli bezpečně na kole navštívit sportovní areál v Mochtíně.

Respondent 5: V dnešní době je velmi snadné vždy jít někam jinam než se snažit něco vybudovat někde, kde to nefunguje podle představ. Proto doufáme, že se najde vícero takových, kteří budou ochotni budovat a v Mochtíně se tak podaří udržet tradice jak sportovní, tak kulturní.

Sociální péče:

1 Jaké je/bylo vaše povolání/pozice v sociální péči v obci Mochtín?

Respondent 7: Původní povolání všeobecná sestra, nyní vedoucí domova.

Respondent 8: Sociální pracovnice domova pro seniory Újezdec.

2 Kolik pracovních pozic nabízí DPS a DPZP?

Respondent 7: DpS - 33 DpZP- 11 od 1.1.2021 funguje i Domov se zvláštním režimem – cílová skupina: osoby s demencí – 32. Do domova všichni zaměstnanci dojíždí.

Respondent 8: DpS - 33 DpZP - 11 DZR (od 1.1.2021 Domov se zvláštním režimem) – 32.

3 Považujete současnou kapacitu DPS a DPZP za dostatečnou vzhledem k potřebám obce a spádových oblastí?

Respondent 7: K potřebám obce Mochtín by byla současná kapacita asi dostačující, ale vzhledem k tomu, že domov je určen pro zájemce města Klatovy a spádových oblastí, kapacita dostatečná není.

Respondent 8: Vzhledem k potřebám obce Mochtín a spádových obcí je kapacita dostačující, vzhledem k tomu, že zřizovatel domova je město Klatovy, přijímáme uživatele i z města Klatov a spádových obcí, kapacita dostatečná není.

4 Jaké služby a aktivity DPS a DPZP nabízí svým klientům? Jak se nabídka proměnila v čase?

Respondent 7: Základní činnosti viz zákon 108/2006 Sb., Zákon o sociálních službách + vyhláška 505 o sociálních službách, dále domov poskytuje fakultativní službu – doprava klientů služebním autem do Klatov a zpět. Zajištěny služby pedikérky, kadeřnice, prodej smíšeného zboží, canisterapie externími pracovníky. Sociální pracovníce zajišťují různé přednášky pro klienty a kulturní akce ať v domově nebo mimo něj – KD Klatovy, výlety. Z pravidelně poskytovaných aktivit si klienti mohou vybrat – poslech hry na harmoniku, ruční práce, společné čtení, společné cvičení, filmové dopoledne, procházky, kavárna, posezení na terase, ale i individuální aktivity – čtení denního tisku, poslech hudby, sledování televizních pořadů. Nabídka aktivit se zásadně změnila až od platnosti zákona - 1.1.2007. Do té doby se mnoho aktivit nenabízelo.

Respondent 8: V domově jsou poskytovány denní aktivity, např. zpívání s harmonikou, ruční práce, procházky, společné cvičení, společné čtení z knihy, filmové dopoledne, kavárny, posezení na terase, cvičení na rotopedu. Dále zde uskutečňujeme různá kulturní vystoupení, ale i vystoupení dětiček ze základní a mateřské školy v Mochtíně, výlety, přednášky pro klienty, zajištěny jsou i služby kadeřnice, pedikérky, prodej smíšeného zboží, canisterapie, vše zajištěno externími pracovníky. Služby i aktivity jsou poskytovány na základě zákona č. 108/2006 Sb., Zákon o sociálních službách a také dle vyhlášky č. 505/2006 o sociálních službách. Domov také poskytuje fakultativní službu a tj. doprava klientů služebním autem do Klatov a zpět. Nabídka aktivit se hodně změnila až po roce 2007, kdy začal platit zákon o sociálních službách.

5 Jak hodnotíte výsledky přestavby DPS a DPZP, je v plánu v nejbližších letech investice do větších rekonstrukcí?

Respondent 7: Výsledky přestavby hodnotíme velice kladně, plány na nejbližší období jsou, ale vše závisí na financích.

Respondent 8: Výsledky přestavby přinesly velké pozitivní ohlasy, nejvíce se zlepšila kvalita bydlení, s investicemi se do budoucna určitě počítá, ale vše je závislé na financích.

6 Jaké hlavní změny rekonstrukce přinesla z hlediska kvality bydlení a služeb pro klienty?

Respondent 7: Nové prostory, přestavba až šestilůžkových pokojů na dvoulůžkové, sociální zařízení u většiny pokojů, klienti mají větší soukromí a klid, péči zajišťuje vyšší počet zaměstnanců, provoz je vybaven potřebným a moderním zařízením.

Respondent 8: Došlo ke snížení počtu uživatelů na pokojích, v současné době máme nejvíce dvoulůžkových pokojů, u většiny z nich je sociální zařízení, do všech prostor je bezbariérový přístup, ve společných prostorách jsou, pro větší bezpečnost klientů, zabudovaná madla. byl navýšen i počet zaměstnanců, kteří se o klienty starají.

7 V čem spatřujete největší úspěchy a pozitiva při naplňování poslání DPS a DPZP?

Respondent 7: Největší úspěchy spatřujeme ve spokojenosti klienta s poskytovanými službami – spokojenost s poskytovanou péčí, přístupem a chováním personálu, stravou, vybavením pokoje, nabízenými aktivitami a akcemi, cítí se v bezpečí, ví, že se může kdykoliv na někoho obrátit s nějakým problémem, dotazem, připomínkou či stížností. Za velký úspěch lze považovat zadaptování klienta na nové prostředí, klient zde pozná nové lidi a někdy dokonce naváže nová přátelství. Úspěch je také to, když jsou s poskytovanou péčí spokojeni i nejbližší – rodina, přátelé, známí – a komunikace s nimi je bezproblémová, efektivní a zároveň s námi dokážou spolupracovat.

Respondent 8: Za největší úspěch považuji, když naše služba dokáže uživateli poskytovat takové služby, které mu zajistí v rámci jeho možností spokojený život, to např. znamená, že je spokojený s poskytovanou péčí, přístupem a chováním personálu, stravou, vybavením pokoje, nabízenými aktivitami a akcemi, cítí se zde v bezpečí, ví, že se může kdykoliv na někoho obrátit s nějakým problémem, dotazem, připomínkou či stížností. Za velký úspěch lze považovat také, když se uživatel dokáže dobře zadaptovat na nové prostředí, pozná zde nové lidi a někdy dokonce naváže nová přátelství. Úspěch je také to, když jsou s poskytovanou péčí spokojeni i nejbližší – rodina, přátelé, známí – a komunikace s nimi je bezproblémová a efektivní a zároveň s námi dokáží spolupracovat.

8 Jaké hlavní výzvy a úkoly stojí před DPS a DPZP v následujících letech?

Respondent 7: Poskytovat kvalitní individuální péči klientům, kteří se nachází v nepříznivé sociální situaci v pěkném a pro ně bezpečném prostředí, vybaveném odpovídajícím a moderním zařízením a pomůckami, spokojeným a kvalifikovaným personálem.

Respondent 8: Poskytovat fungující systém individuálního plánování dle potřeb uživatelů. Důraz bude kladen především na udržení samostatnosti v co nejvyšší míře a za podpory proškoleného personálu. Služba prohloubí spolupráci s rodinnými příslušníky a opatrovníky. Služba bude poskytovat skupinové i individuální aktivity dle individuálních potřeb uživatelů, nabídku kulturních akcí.

9 Jak by se podle vás měla nabídka služeb a péče v DPS a DPZP rozvíjet a proměňovat s ohledem na měnící se potřeby klientů a společnosti?

Respondent 7: Na základě každoročního hodnocení se přizpůsobujeme potřebám klientů, poskytovanou péčí se snažíme udržet u klientů jejich dosavadní schopnosti a dovednosti, s příchodem dalších generací počítáme s potřebami počítačů, internetu a mobilních telefonů, které klienti sice již dnes využívají, ale nejsou v jejich obsluze tak zdatní, jako budou, co se týká používání sociálních sítí, právě nadcházející generace. Bereme v úvahu, že změnou může projít i stravování, dnešní mládež je závislá na rychlém občerstvení, jakou je například pizza, dále může dojít ke změně doby návštěv kulturních zařízení – ve večerních hodinách – kino, divadlo a podobně.

Respondent 8: Stále novější, modernější vybavení domova (notebooky, počítače, rotopedy).

10 V čem spatřujete hlavní příležitosti a hrozby pro fungování DPS a DPZP v budoucnu?

Respondent 7: Hlavní příležitostí a zároveň prioritou je poskytování kvalitních služeb a spokojenost klientů, udržení si zájmu o umístění do domova, zlepšovat a obměňovat vybavenost domova, hrozbu vidíme v nedostatku finančních prostředků.

Respondent 8: V poskytování kvalitních pobytových sociálních služeb za pomoci odborného, kvalifikovaného personálu, spokojenost klientů, udržet si dobrou pověst domova, zlepšovat prostředí moderním vybavením. Hrozba pro fungování domova jsou finance.

Ostatní občanská vybavenost a služby:

1 Jaké je/bylo vaše povolání/pozice v obci Mochtín?

Respondent 3: Starosta obce 2002-2014

Respondent 6: Starosta obce 2014 - nyní

2 Vnímáte nějaké nedostatky či možnosti zlepšení v současném systému obecního rozhlasu? Například SMS rozhlas?

Respondent 3: Technické možnosti obecní úřad má, bezdrátový rozhlas je funkční, ale ostatní možnosti nejsou využívány i přes hotovou přípravu.

Respondent 6: Nevnímám nedostatky, rozhlas je rozmístěný a funguje. O SMS rozhlas nebyl v obci zájem.

3 Využíváte pro získávání aktuálního dění v obci Mochtín úřední desku?

Respondent 3: Pokud je aktuální, tak ano.

Respondent 6: Ano.

4 Jak hodnotíte umístění knihovny v budově OÚ a její dostupnost pro veřejnost?

Respondent 3: Dostupnost je dobrá, bohužel zastaralé vybavení knihovny.

Respondent 6: V pořádku, není problém s dostupností. Knihovnik je poctivý.

5 Jaké další služby či aktivity by podle Vás mohly zatraktivnit a oživit činnost knihovny?

Respondent 3: Lepší propagace obecní knihovny – rozšířit povědomí o knihovně.

Respondent 6: Mladá generace nechodí číst. Dát na obecní stránky lepší propagaci.

6 Jak hodnotíte dostupnost a kvalitu poštovních služeb v Mochtíně v průběhu 20. století a dnes?

Respondent 3: V roce 2015 bylo úsilí o zrušení poštovny v Mochtíně ze strany České pošty, což obec ustála s podílem na rekonstrukci poštovny a do současné doby drží krok se standardy.

Respondent 6: Poštovní služby nejsou v okruhu mého aktuálního zájmu, ale zatím to nějak funguje.

7 Považujete současný stav pošty za dlouhodobě udržitelný a vyhovující?

Respondent 3: Za vyhovující ano, udržitelný – nezáleží pouze na obci, ale na provozovateli.

Respondent 6: Já osobně si myslím, že je to dlouhodobě neudržitelné.

8 Jak hodnotíte současný stav a nabídku prodejny COOP po rekonstrukci v roce 2021?

Respondent 3: Sortimentně odpovídající, personální obsazení a provozní doba – dlouhodobě řešeno s vedením COOP.

Respondent 6: Rekonstrukce byla přínosná pro obec, kultura obchodu se hodně pozvedla. Nyní není stabilní personální obsazení. Využitelný je obchod i pro přespolní, kteří jezdí kolem. Perspektivu obchod má.

9 Myslíte si, že absence stálého kina v současnosti představuje podstatnou mezeru v kulturním vyžití obyvatel obce?

Respondent 3: V současnosti je to pasé.

Respondent 6: Nemyslím.

10 Považujete kapacitu a vybavenost zasedací místnosti za dostatečnou pro potřeby obce a místních spolků?

Respondent 3: Pro současné poměry ano.

Respondent 6: Ano, kapacita je dostatečná. Větší akce děláme v Hoštičkách v sále.

11 Jak je využívána možnost pronájmu zasedací místnosti pro soukromé akce a oslavy?

Respondent 3: Od podzimu do jara, klidně i každý druhý víkend.

Respondent 6: Je využívána dostatečně, když jsou zájemci. Narozeniny, výročí, oslavy. Nevýhodou je, že nad místností jsou obydlené byty.

12 Považujete sběrné místo pro bioodpad za přínosné z hlediska ekologie a udržitelného nakládání s odpady v obci?

Respondent 3: Ano.

Respondent 6: To jistě, lidé se naučili bioodpad využívat.

13 Plánuje obec rozšíření či zkvalitnění služeb v oblasti nakládání s bioodpady a dalšími druhy odpadů?

Respondent 3: Záleží na nynějším vedení obce – nemám info.

Respondent 6: Děláme stavební úpravy na rampě, aby se lidem snáz vyhazoval odpad. Ne rozšiřovat, jen upravit.

14 Jak byste celkově zhodnotil/a vývoj a současný stav občanské vybavenosti a služeb v Mochtíně?

Respondent 3: Z mého pohledu jsme ve 21. stol.

Respondent 6: Co se týče vybavenosti, nejsou vyšší nároky z hlediska občanů. Probíhají plynulé opravy na všech komunikacích v částech obce.

15 Které oblasti považujete za dobře zajištěné a které naopak vnímáte jako nedostatečné či problematické?

Respondent 3: Doplnění občanské vybavenosti o tělocvičnu se zázemím i pro kulturní akce.

Respondent 6: V občanské vybavenosti není problematické místo.

16 Co považujete za prioritní pro zlepšení či doplnění občanské vybavenosti v obci v blízké budoucnosti?

Respondent 3: Viz předchozí otázka.

Respondent 6: Od obce je snaha zapracovávat podněty občanů.

17 Je nějaké téma, které byste rád/a zmínil/a nad rámec těchto otázek?

Respondent 3: Důležitá je postupná modernizace a udržování kvality v rámci aktuálních trendů.

Rozhovor s pamětníkem obce – bývalá kronikářka

1 Jak dlouho jste byla kronikářkou v obci Mochtín?

Respondent 9: Od roku 1972 do roku 2018 nepřetržitě, napsala jsem 3 díly kroniky A3, včetně příloh.

V roce 2019 jsem dostala čestné uznání, za nejdéle píšící kronikářku v Plzeňském kraji (46 let).

2 Jak vzpomínáte na školní roky vašich dětí v Mochtíně? Čím se tehdejší výuka a atmosféra ve škole lišila od současnosti?

Respondent 9: Pracovala jsem na obci v Mochtíně jako úřednice, školka byla pouze půl dne, proto jsem děti musela vyzvednout a byly se mnou dále v práci. Poté jsme chodili na procházky do přírody.

Při základní škole nefungovaly žádné volnočasové aktivity ani družina, ale učitelé s dětmi chodili do přírody. Pomáhala jsem založit školní jídelnu. Děti jezdily se školou na výlety.

3 Jak vypadala dostupnost a kvalita zdravotní péče v Mochtíně v dobách vašeho mládí v porovnání s dneškem?

Respondent 9: Obvodní doktor byl p. doktor Terš, který za námi jezdil domů ve vážném stavu. Dnes musí maminky s miminkem jezdit za doktorem je to jistě obtížnější.

Je velká škoda, že byla poradna zrušena, jistě by ji maminky uvítaly i dnes.

4 Co pro vás osobně znamenal Domov pro seniory Újezdec a jak vnímáte jeho proměny v průběhu let?

Respondent 9: V domově bylo i 10 prasat, 2x do roka byly zabijačky a vedoucí vozil balíčky masa pro doktory, kteří tam pravidelně dojížděli. Babička bydlela na „Barrandově“, kde bylo ubytování pro zaměstnance. Starali se o seniory skvěle.

Domov měl velké jméno. Pořádali se zde oslavy, zájezdy pro důchodce, působil zde harmonikář a bylo lepší kulturní vyžití pro seniory. Zajišťovali jsme lidem z obce Mochtín ubytování, aby měli přednost před přespelnými seniory.

5 Které možnosti trávení volného času a zábavy byly v Mochtíně dostupné v době vašeho mládí a jak se lišily od současné nabídky?

Respondent 9: V Mochtíně byl fotbal (TJ Sokol) a cvičení (oddíl rekreačního sportu). Také jsme mohli chodit cvičit do sokola, kde cvičili i děti. Ve škole se udělala tělocvična, což velmi pomohlo k rozvoji sportovních aktivit. V létě se chodil hrát volejbal.

Byla zde nabídka koncertů, chodili jsme na kino k Vlčkům, hrálo se ochotnické divadlo.

V sokole jsme se domluvili, že něco nacvičíme na Silvestra. Nacvičili jsme scénku „Bejvávalo, bejvávalo dobře“, kam se zapojilo spoustu občanů.

6 Jak se proměnila nabídka a dostupnost základních služeb a obchodů v Mochtíně za dobu vašeho života? Které služby vám v obci nejvíce chybí v porovnání s minulostí?

Respondent 9: Když jsem přišla do vesnice v roce 59, tak tu byl dům č. 36, kde byla hospoda a z půlky to byl obchod, kde prodával p. Vacovský a p. Hlavatá. Tam jsme dostali všechno, líh atd. byl to „všehokrá“ . Poté jsme v akci Z postavili obchod a ten funguje dodnes.

V Mochtíně byl také mandl, zařídila jsem to, koupili jsme vyřazený mandl. Děda mi pomáhal a vše jsme postavili, zkusili a druhý den se měl otevřít pro veřejnost. Jenže, večer nám volali hasiči, že mandl hoří. Došlo nám, že jsme ho zapomněli vypnout, tak to byl průšvih, ale naštěstí jen doutnal. Poté lidé chodili mandlovat a byli spokojeni, že zde ten mandl je.

Poté zde byla „drobná provozovna“ (tak se tomu říkalo), bylo to koupaliště, kde se platil za vstup 0,50Kč a 1Kč.

Opravdu jsme se snažili udělat něco pro zlepšení života v Mochtíně.

Protože jsme blízko Klatov, jsou všechny aktivity dostupné, proto zde nic nyní nechybí, lidé si mohou jednoduše dojet.

7 Je nějaké téma, které byste ráda zmínila nad rámec těchto otázek?

Respondent 9: Měla jsem moc dobrou spolupráci s p ředitelkou školy, chodili za mnou na obec a já jsem jim vyprávěla, jak to zde bylo.

GDPR – Nesmí se v kronice již uvádět jména, pouze rodná čísla. Proto už to není tak dobře vypovídající. Dříve jsem psala, že „Nováková si vzala Horského z Čínova na obecním úřadě.“ Dnes se to psát takto nemůže.

Příloha 3_Dotazník

1. Jaké je Vaše pohlaví?

- Muž
- Žena
- Nechci uvést

2. Jaký je Váš věk?

- 15-20 let
- 21-25 let
- 26-30 let
- 31-40 let
- 41-50 let
- 51-65 let
- 66 a více let

3. Jak dlouho žijete v obci Mochtín?

- Méně než 5 let
- 5-10 let
- 11-20 let
- Více než 20 let

4. Jak jste spokojeni s aktuální životní úrovní v obci Mochtín?

- Velmi spokojen/a
- Spíše spokojen/a
- Spíše nespokojen/a
- Nespokojen/a

5. Navštěvovali jste místní školská zařízení?

- Ano, pouze MŠ
- Ano, pouze ZŠ
- Ano, MŠ i ZŠ
- Ne

6. Umístili byste své děti do místního školního zařízení?

- Ano, pouze do MŠ
- Ano, pouze do ZŠ
- Ano, do MŠ i ZŠ
- Ne

7. Vyhovuje dle Vás vybavení a kapacita ZŠ a MŠ moderním standardům pro výuku?

- Rozhodně ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Rozhodně ne

8. Co byste zlepšili/vyměnili v oblasti předškolního a základního vzdělávání v obci? (Možnost více odpovědí)

- Rozšíření nabídky volnočasových aktivit a kroužků při ZŠ
- Modernizace vybavení učebních pomůcek
- Zlepšení technického stavu budov školy a školky
- Větší spolupráce školy s rodiči a veřejností
- Jiné-uveďte
- Nic bych neměnil/a, jsem spokojen/a se současným stavem

9. Uvítali byste zařízení ordinace zubního lékaře v obci Mochtín?

- Ano, přešel bych od svého stávajícího zubaře
- Ano, v akutních případech
- Ne, není zde zubní lékař potřeba

10. Uvítali byste zavedení mobilních sociálních služeb (smluvních partnerů) pro seniory v obci Mochtín (např. dovoz obědů, nákupů, doprovod k lékaři, drobný úklid, estetické služby apod.)?

- Rozhodně ano, tyto služby v obci postrádám a ocenil/a bych je
- Spíše ano, tyto služby by byly přínosné, ale nejsou nezbytně nutné
- Spíše ne, o tyto služby bych neměl/a zájem
- Rozhodně ne, nepovažuji tyto služby za potřebné
- Nevím, nedokážu posoudit

11. Jak jste spokojeni s možnostmi sportovního vyžití v obci (hřiště, sportoviště apod.)?

- Velmi spokojen/a
- Spíše spokojen/a
- Spíše nespokojen/a
- Velmi nespokojen/a
- Nevím, nedokážu posoudit

12. Pociťujete absenci tělocvičny pro sportovní a volnočasové aktivity jako nedostatek ve vybavenosti obce?

- Rozhodně ano, tělocvična v obci citelně chybí a její výstavba by měla být prioritou
- Spíše ano, tělocvična by byla přínosem, ale není to akutní problém
- Spíše ne, absenci tělocvičny nepovažuji za významný nedostatek
- Rozhodně ne, nepociťuji potřebu tělocvičny v obci
- Nevím, nedokážu posoudit

13. Ocenili byste větší počet kulturních akcí v areálu „V Lipkách“ (pódium)?

- Ano, aktuální nabídka mi přijde nedostatečná
- Ano, ale uvítal/a bych jiný druh akcí
- Ne, počet akcí mi přijde dostatečný
- Nevím, nemohu posoudit

14. Pokud ano, jaké kulturní akce byste navštívili? (Možnost více odpovědí)

- Rockový koncert
- Dechová hudba
- Ochotnické divadlo
- Přednášky (cestopis, beseda s významnou osobností)
- Promítání filmů/letní kino
- Jiné- uveďte _____

15. Považujete za potřebnou rekonstrukci a modernizaci zázemí areálu "V Lipkách" (toalety, podium, posezení apod.)?

- Rozhodně ano, současný stav zázemí je nevyhovující a brání většímu

využití areálu

- Spíše ano, rekonstrukce by byla přínosná, ale není to akutní priorita
- Spíše ne, současný stav zázemí považuji za dostačující
- Rozhodně ne, areál nevyžaduje zásadní rekonstrukci či modernizaci
- Nevím, nedokážu posoudit

16. Jak často a využíváte sportovní areál v Mochtíně?

Fotbalové hřiště	Pravidelně; Občas; Výjimečně; Vůbec
Víceúčelové hřiště s umělým povrchem	Pravidelně; Občas; Výjimečně; Vůbec
Dětské hřiště	Pravidelně; Občas; Výjimečně; Vůbec
Areál "V Lipkách"	Pravidelně; Občas; Výjimečně; Vůbec
Jiné – uveďte:	Pravidelně; Občas; Výjimečně; Vůbec

17. Znáte/máte v blízkém okolí někoho kdo využívá služeb DPS (Dům pro seniory) Újezdec

- Ano, znám někoho z rodiny
- Ano, znám někoho z přátel či známých
- Ano, znám někoho ze sousedů či obyvatel obce
- Ne, neznám nikoho, kdo by tyto služby využíval
- Nevím, nejsem si jistý/á

18. Pokud ano, je tento klient se službami spokojený?

- Spokojený
- Spíše spokojený
- Spíše nespokojený
- Nespokojený

19. Pokud ano, zmínil se někdy o nedostatku poskytovaných služeb?

- Ano, popřípadě jaký
- Ne
- Nevím o tom

20. Odkud nejčastěji získáváte informace o aktuálním dění, plánovaných akcích a důležitých událostech v obci Mochtín? (Možnost více odpovědí)

- Z obecního rozhlasu

- Z úřední desky obce
- Z webových stránek obce
- Od sousedů, přátel a známých
- Informace aktivně nevyhledávám
- Jiné – uveďte: _____

21. Jak jste spokojeni se současným systémem obecního rozhlasu a jak byste preferovali být informováni o dění v obci? (Možnost více odpovědí)

- Jsem spokojen/a se současným bezdrátovým rozhlasem a nepotřebuji nic měnit
- Uvítal/a bych zasílání informací z obecního rozhlasu také formou SMS zpráv
- Uvítal/a bych zasílání informací z obecního rozhlasu také e-mailem
- Preferuji získávat informace z webových stránek obce
- Preferuji získávat informace z úřední desky (vývěsky)
- Současný rozhlas je špatně slyšitelný a měl by být technicky vylepšen
- Frekvence hlášení rozhlasu je příliš vysoká, stačilo by méně časté hlášení
- Jiné – uveďte: _____

22. Jak často a k jakým účelům využíváte obecní knihovnu v Mochtíně? (Možnost více odpovědí)

- Půjčování knih
- Půjčování časopisů
- Přístup na internet
- Knihovnu vůbec nevyužívám
- O službách knihovny v obci vůbec nevím

23. Co by podle Vás pomohlo ztraktivnit a zlepšit propagaci obecní knihovny v Mochtíně? (Možnost více odpovědí)

- Více informací o knihovně na webových stránkách obce
- Pořádání zajímavých besed, přednášek a akcí pro různé věkové skupiny
- Spolupráce se školou a školkou na akcích pro děti a mládež
- Zavedení čtenářského kroužku či klubu pro pravidelné setkávání čtenářů
- Modernizace interiéru a vybavení knihovny pro větší pohodlí návštěvníků
- Rozšíření otevírací doby knihovny ve večerních hodinách či o víkend

- Jiné – uveďte: _____

24. Jak jste spokojeni s oficiálními webovými stránkami obce Mochtín (www.mochtin.cz)?

- Jsem zcela spokojen/a, stránky jsou přehledné a obsahují vše potřebné
- Jsem spíše spokojen/a, ale uvítal/a bych drobná vylepšení
- Jsem spíše nespokojen/a, stránky mají značné rezervy
- Jsem zcela nespokojen/a, stránky nesplňují moje očekávání
- Webové stránky obce nenavštěvuji, nemám proto názor na jejich kvalitu

25. Co byste na webových stránkách zlepšili? (Možnost více odpovědí)

- Aktuálnější a častěji doplňované informace
- Přehlednější struktura a snadnější orientace na stránkách
- Lepší grafické zpracování a modernější design
- Více fotografií a vizuálních materiálů z dění v obci
- Rozšíření o diskusní fórum pro názory a podněty občanů
- Zasílání novinek a aktualit z webu na e-mail registrovaným uživatelům
- Jiné – uveďte: _____
- Nic, líbí se mi tak, jak jsou

26. Jste spokojeni se současným stavem vybavenosti v obci? Máte návrh na zlepšení?

Příloha 4_Výsledky dotazníku

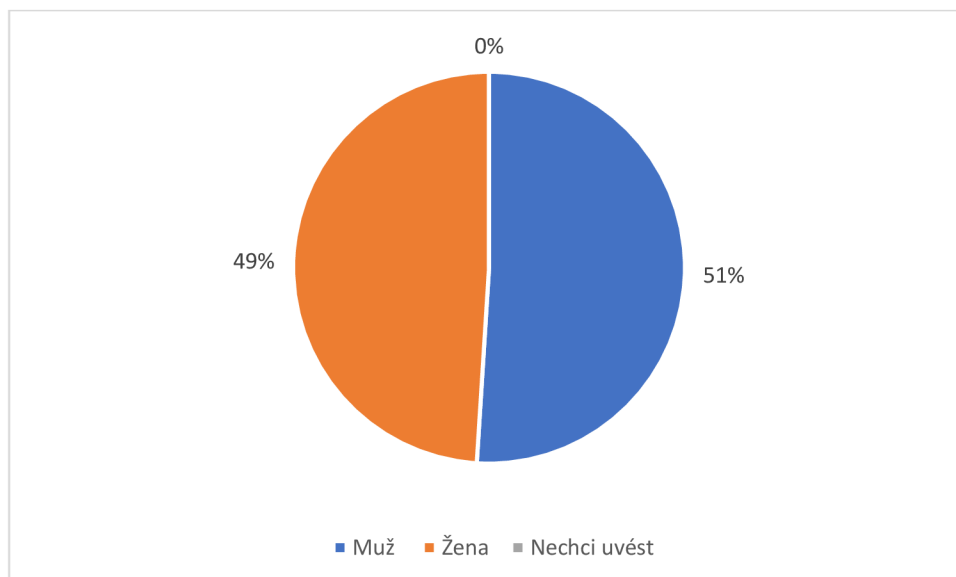
1) Jaké je Vaše pohlaví?

Tabulka přílohy 1_Odpovědi na otázku č.1

Hodnota	Procent	Počet odpovědí
Muž	51%	43
Žena	49%	41
Nechci uvést	0%	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf přílohy 1_Odpovědi na otázku č.1

Zdroj: Vlastní zpracování

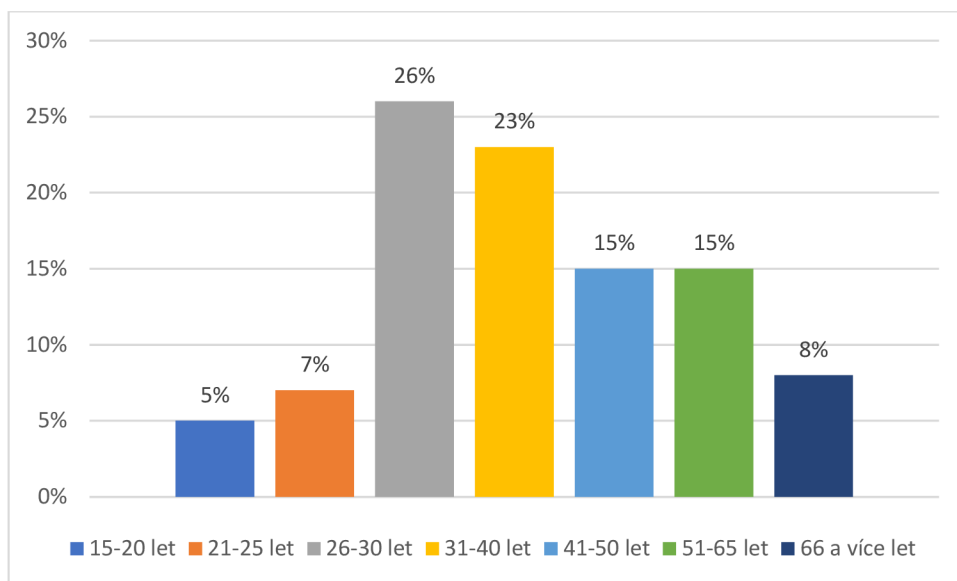
2) Jaký je Váš věk?

Tabulka přílohy 2_Odpovědi na otázku č.2

Hodnota	Procent	Počet odpovědí
15-20 let	5%	4
21-25 let	7%	6
26-30 let	26%	22
31-40 let	23%	19
41-50 let	15%	13
51-65 let	15%	13
66 a více let	8%	7

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf přílohy 2_ Odpovědi na otázku č.2

Zdroj: Vlastní zpracování

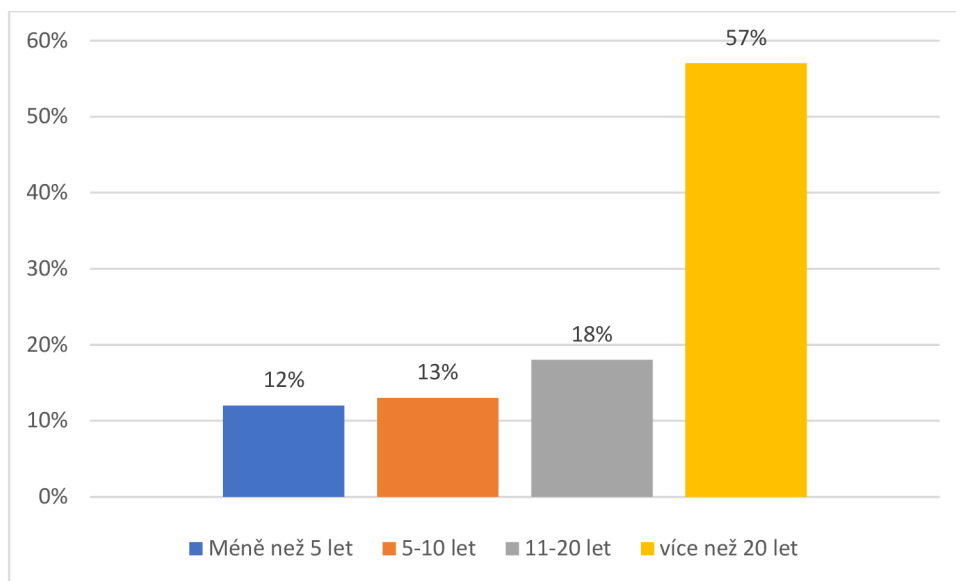
3) Jak dlouho žijete v obci Mochtín?

Tabulka přílohy 3_ Odpovědi na otázku č.3

Hodnota	Procent	Počet odpovědí
Méně než 5 let	12%	10
5-10 let	13%	11
11-20 let	18%	15
více než 20 let	57%	48

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf přílohy 3_Odpovědi na otázku č.3

Zdroj: Vlastní zpracování

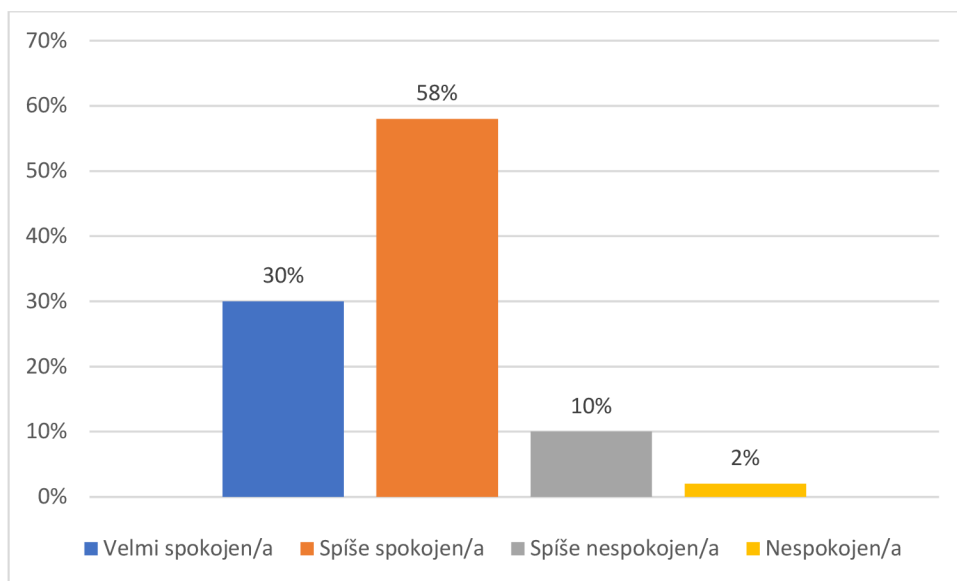
4) Jak jste spokojeni s aktuální životní úrovní v obci Mochtín?

Tabulka přílohy 4_Odpovědi na otázku č.4

Hodnota	Procent	Počet odpovědí
Velmi spokojen/a	30%	25
Spíše spokojen/a	58%	49
Spíše nespokojen/a	10%	8
Nespokojen/a	2%	2

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf přílohy 4_ Odpovědi na otázku č.4

Zdroj: Vlastní zpracování

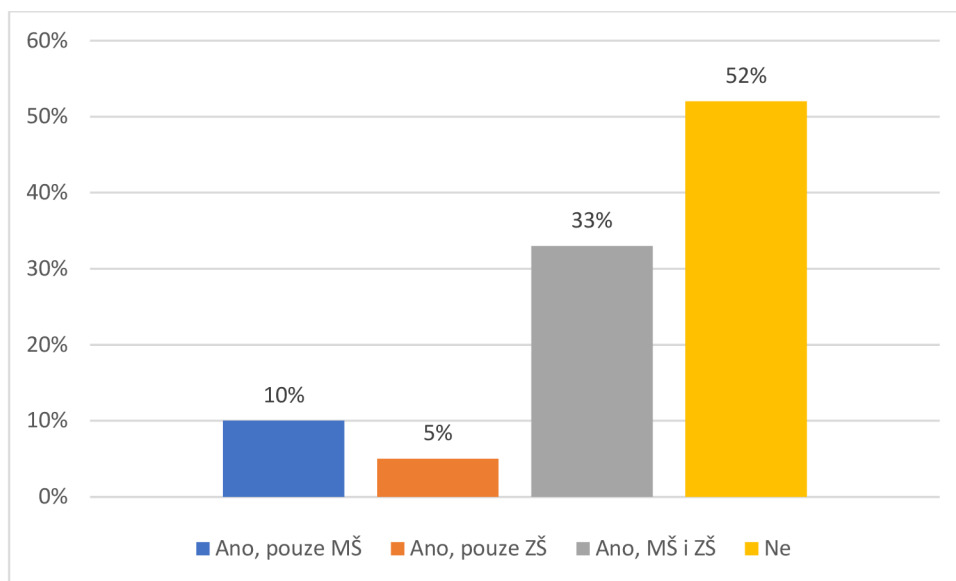
5) Navštěvovali jste místní školská zařízení?

Tabulka přílohy 5_ Odpovědi na otázku č.5

Hodnota	Procent	Počet odpovědí
Ano, pouze MŠ	10%	8
Ano, pouze ZŠ	5%	4
Ano, MŠ i ZŠ	33%	28
Ne	52%	44

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf přílohy 5_Odpovědi na otázku č.5

Zdroj: Vlastní zpracování

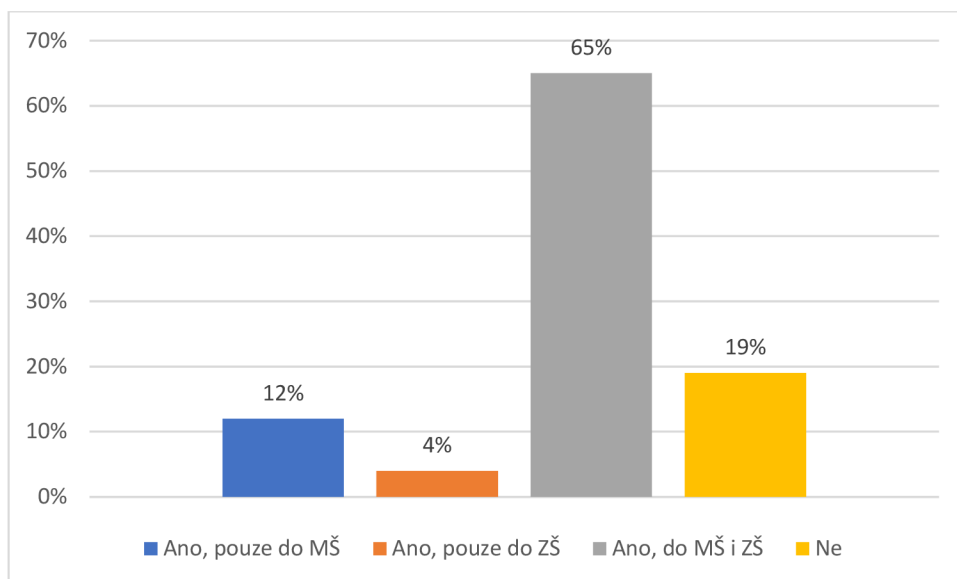
6) Umístili byste své děti do místního školního zařízení?

Tabulka přílohy 6_Odpovědi na otázku č.6

Hodnota	Procent	Počet odpovědí
Ano, pouze do MŠ	12%	10
Ano, pouze do ZŠ	4%	3
Ano, do MŠ i ZŠ	65%	55
Ne	19%	16

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf přílohy 6_Odpovědi na otázku č.6

Zdroj: Vlastní zpracování

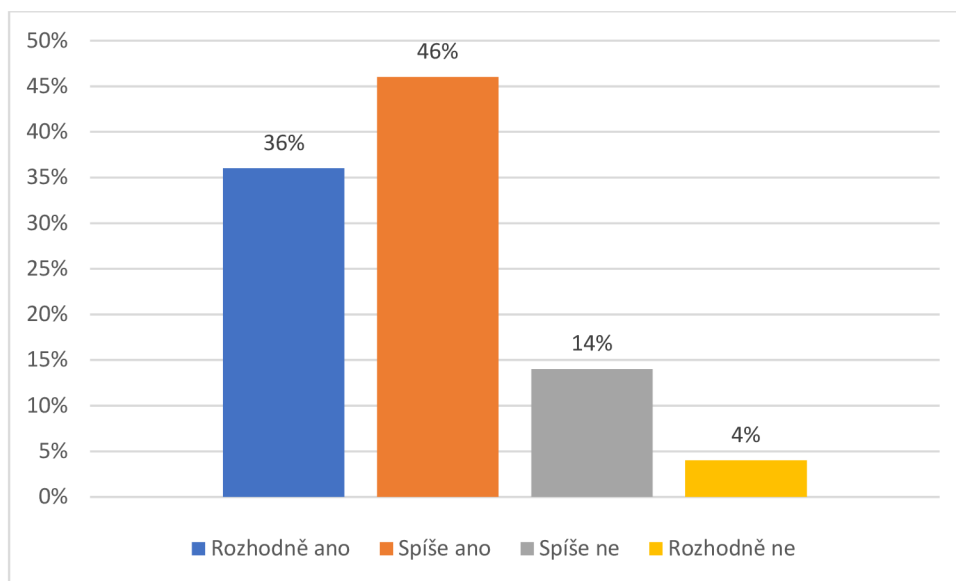
7) Vyhovuje dle Vás vybavení a kapacita ZŠ a MŠ moderním standardům pro výuku?

Tabulka přílohy 7_Odpovědi na otázku č.7

Hodnota	Procent	Počet odpovědí
Rozhodně ano	36%	30
Spíše ano	46%	39
Spíše ne	14%	12
Rozhodně ne	4%	3

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf přílohy 7_Odpovědi na otázku č.7

Zdroj: Vlastní zpracování

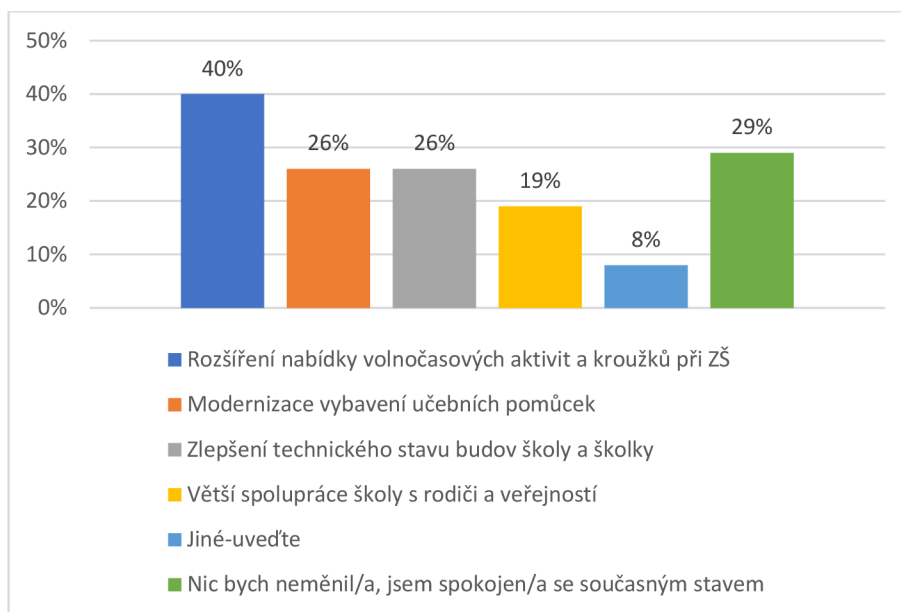
8) Co byste zlepšili/vyměnili v oblasti předškolního a základního vzdělávání v obci?

Tabulka přílohy 8_Odpovědi na otázku č.8

Hodnota	Procent	Počet odpovědí
Rozšíření nabídky volnočasových aktivit a kroužků při ZŠ	40%	34
Modernizace vybavení učebních pomůcek	26%	22
Zlepšení technického stavu budov školy a školky	26%	22
Větší spolupráce školy s rodiči a veřejností	19%	16
Jiné-uveďte	8%	7
Nic bych neměnil/a, jsem spokojen/a se současným stavem	29%	24

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf přílohy 8_ Odpovědi na otázku č.8

Zdroj: Vlastní zpracování

Jiné:

- Chybí plnohodnotná tělocvična pro ZŠ i MŠ
- Myslím, že školy v Klatovech jsou na vyšší úrovni
- nevím, jelikož se o zařízení nezajímám
- to je na škole
- Učitelky v MŠ
- Vzhledem k tomu, že ne využívám, tak nevím.
- Způsob vyuky urcitedy ucitelu

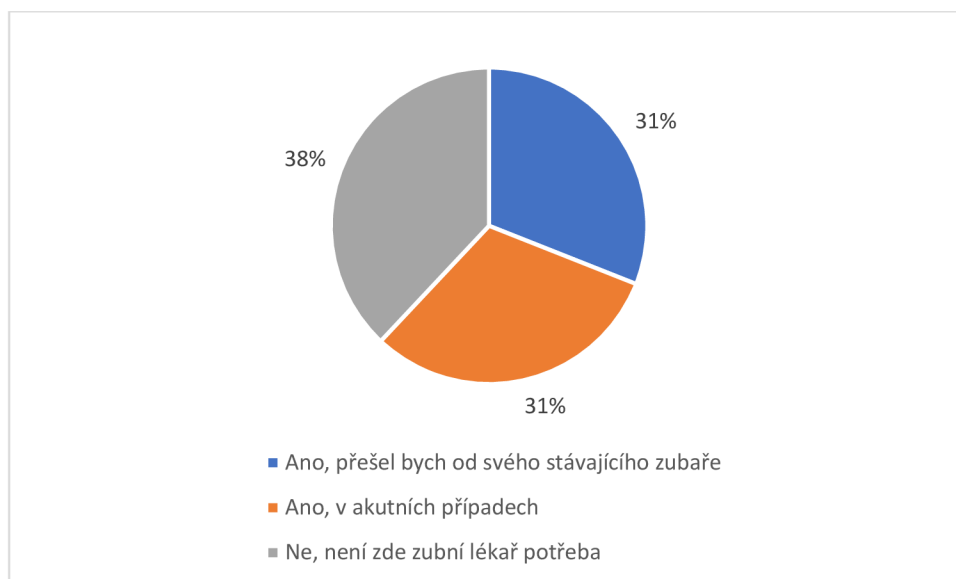
9) Uvítali byste zařízení ordinace zubního lékaře v obci Mochtín?

Tabulka přílohy 9_ Odpovědi na otázku č.9

Hodnota	Procent	Počet odpovědí
Ano, přešel bych od svého stávajícího zubaře	31%	26
Ano, v akutních případech	31%	26
Ne, není zde zubní lékař potřeba	38%	32

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf přílohy 9_Odpovědi na otázku č.9

Zdroj: Vlastní zpracování

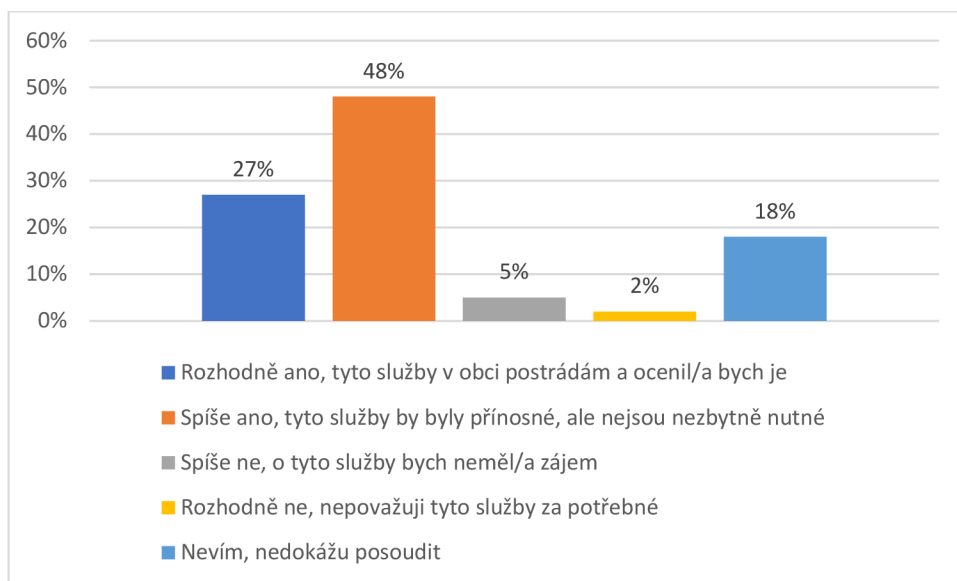
10) Uvítali byste zavedení mobilních sociálních služeb (smluvních partnerů) pro seniory v obci Mochtín (např. dovoz obědů, nákupů, doprovod k lékaři, drobný úklid, estetické služby apod.)?

Tabulka přílohy 10_Odpovědi na otázku č.10

Hodnota	Procent	Počet odpovědí
Rozhodně ano, tyto služby v obci postrádám a ocenil/a bych je	27%	23
Spíše ano, tyto služby by byly přínosné, ale nejsou nezbytně nutné	48%	40
Spíše ne, o tyto služby bych neměl/a zájem	5%	4
Rozhodně ne, nepovažuji tyto služby za potřebné	2%	2
Nevím, nedokážu posoudit	18%	15

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf přílohy 10_Odpovědi na otázku č.10

Zdroj: Vlastní zpracování

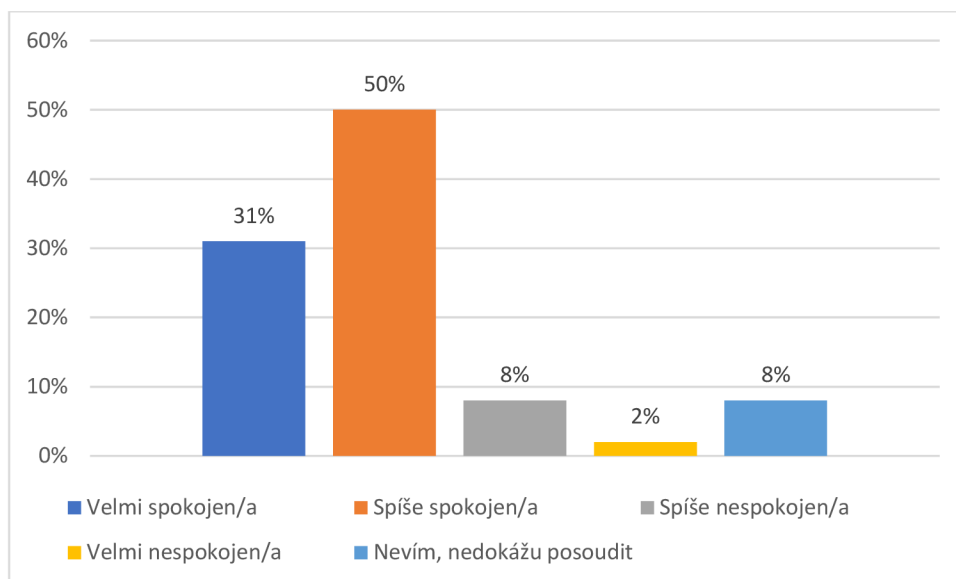
11) Jak jste spokojeni s možnostmi sportovního vyžití v obci (hřiště, sportoviště apod.)?

Tabulka přílohy 11_Odpovědi na otázku č.11

Hodnota	Procent	Počet odpovědí
Velmi spokojen/a	31%	26
Spíše spokojen/a	50%	42
Spíše nespokojen/a	8%	7
Velmi nespokojen/a	2%	2
Nevím, nedokážu posoudit	8%	7

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf přílohy 11_Odpovědi na otázku č.11

Zdroj: Vlastní zpracování

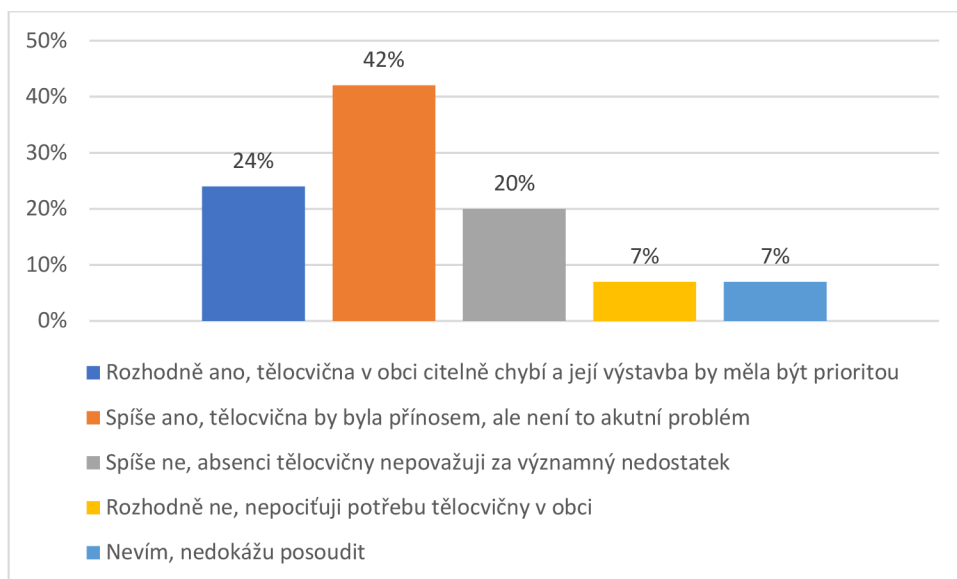
12) Pociťujete absenci tělocvičny pro sportovní a volnočasové aktivity jako nedostatek ve vybavenosti obce?

Tabulka přílohy 12_Odpovědi na otázku č.12

Hodnota	Procent	Počet odpovědí
Rozhodně ano, tělocvična v obci citelně chybí a její výstavba by měla být prioritou	24%	20
Spíše ano, tělocvična by byla přínosem, ale není to akutní problém	42%	35
Spíše ne, absenci tělocvičny nepovažuji za významný nedostatek	20%	17
Rozhodně ne, nepociťuji potřebu tělocvičny v obci	7%	6
Nevím, nedokážu posoudit	7%	6

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf přílohy 12_ Odpovědi na otázku č. 12

Zdroj: Vlastní zpracování

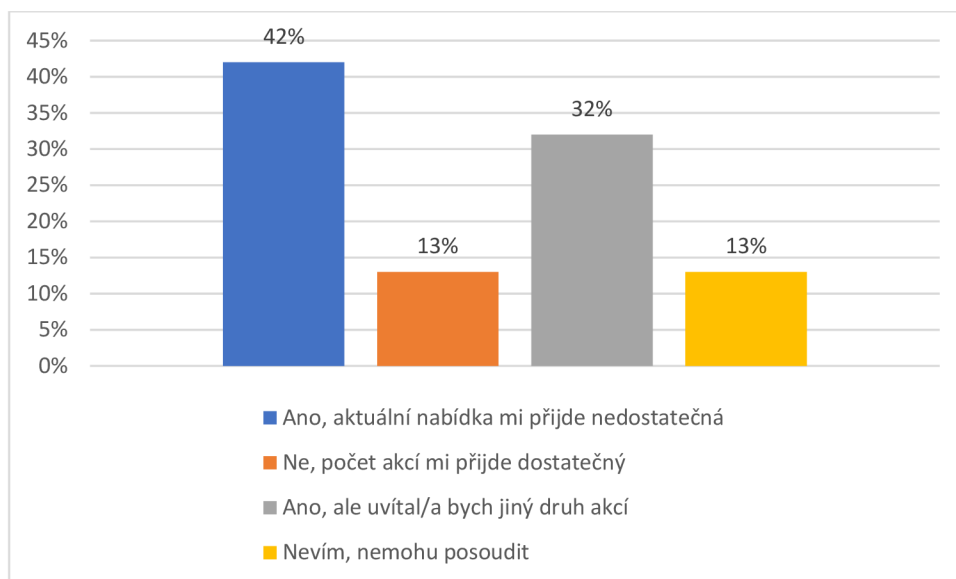
13) Ocenili byste větší počet kulturních akcí v areálu „V Lipkách“ (pódium)?

Tabulka přílohy 13_ Odpovědi na otázku č. 13

Hodnota	Procent	Počet odpovědí
Ano, aktuální nabídka mi přijde nedostatečná	42%	35
Ne, počet akcí mi přijde dostatečný	13%	11
Ano, ale uvítal/a bych jiný druh akcí	32%	27
Nevím, nemohu posoudit	13%	11

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf přílohy 13_Odpovědi na otázku č. 13

Zdroj: Vlastní zpracování

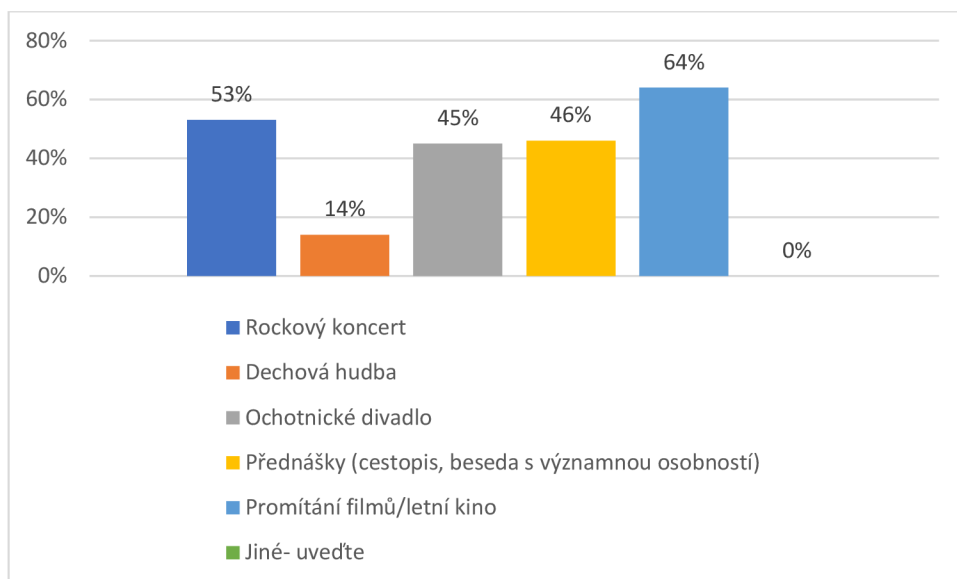
14) Pokud ano, jaké kulturní akce byste navštívili? (nepovinná otázka)

Tabulka přílohy 14_Odpovědi na otázku č. 14

Hodnota	Procent	Počet odpovědí
Rockový koncert	53%	40
Dechová hudba	14%	11
Ochotnické divadlo	45%	34
Přednášky (cestopis, beseda s významnou osobností)	46%	35
Promítání filmů/letní kino	64%	49
Jiné – uveďte	0%	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf přílohy 14_ Odpovědi na otázku č. 14

Zdroj: Vlastní zpracování

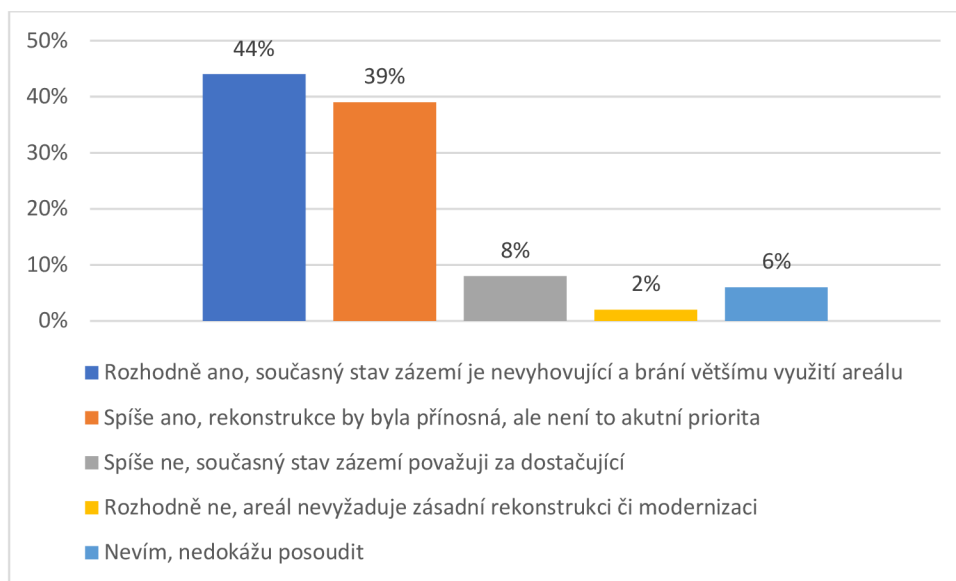
15) Považujete za potřebnou rekonstrukci a modernizaci zázemí areálu "V Lipkách" (toalety, podium, posezení apod.)?

Tabulka přílohy 15_ Odpovědi na otázku č. 15

Hodnota	Procent	Počet odpovědí
Rozhodně ano, současný stav zázemí je nevyhovující a brání většímu využití areálu	44%	37
Spíše ano, rekonstrukce by byla přínosná, ale není to akutní priorita	39%	33
Spíše ne, současný stav zázemí považuji za dostačující	8%	7
Rozhodně ne, areál nevyžaduje zásadní rekonstrukci či modernizaci	2%	2
Nevím, nedokážu posoudit	6%	5

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf přílohy 15_ Odpovědi na otázku č. 15

Zdroj: Vlastní zpracování

16) Jak často a k jakým aktivitám využíváte sportovní areál v Mochtíně?

Tabulka přílohy 16_ Odpovědi na otázku č. 16

Hodnota	Pravidelně	Občas	Výjimečně	Vůbec
Fotbalové hřiště	22%	22%	23%	32%
Víceúčelové hřiště s umělým povrchem	16%	16%	39%	30%
Dětské hřiště	35%	33%	12%	21%
Areál "V Lipkách" (kulturní a společenské akce)	23%	40%	24%	13%
Jiné – uveďte:	0%	0%	0%	0%

Zdroj: Vlastní zpracování

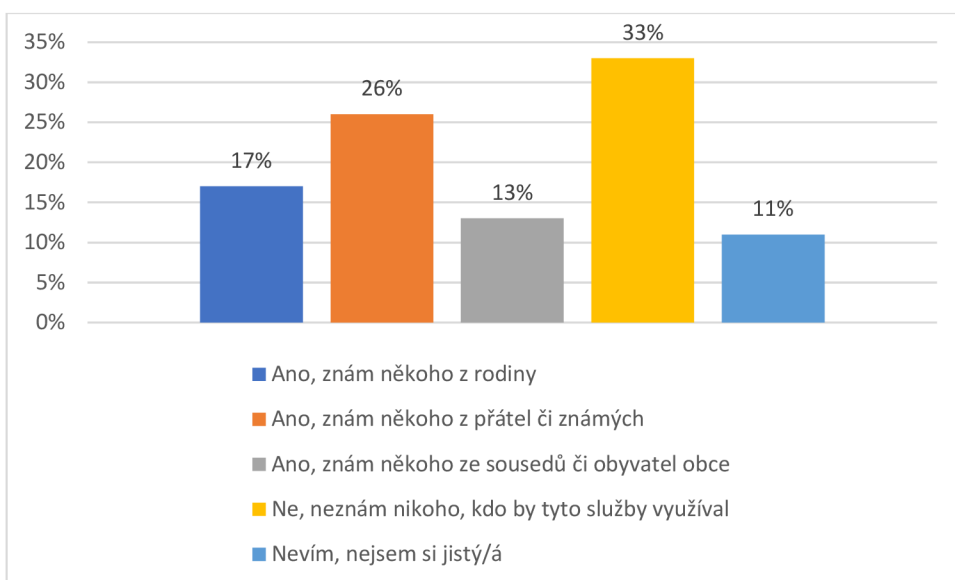
17) Znáte/máte v blízkém okolí někoho kdo využívá služeb DPS Újezdec

Tabulka přílohy 17_ Odpovědi na otázku č.17

Hodnota	Procent	Počet odpovědí
Ano, znám někoho z rodiny	17%	14
Ano, znám někoho z přátel či známých	26%	22
Ano, znám někoho ze sousedů či obyvatel obce	13%	11
Ne, neznám nikoho, kdo by tyto služby využíval	33%	28
Nevím, nejsem si jistý/á	11%	9

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf přílohy 16_ Odpovědi na otázku č.17

Zdroj: Vlastní zpracování

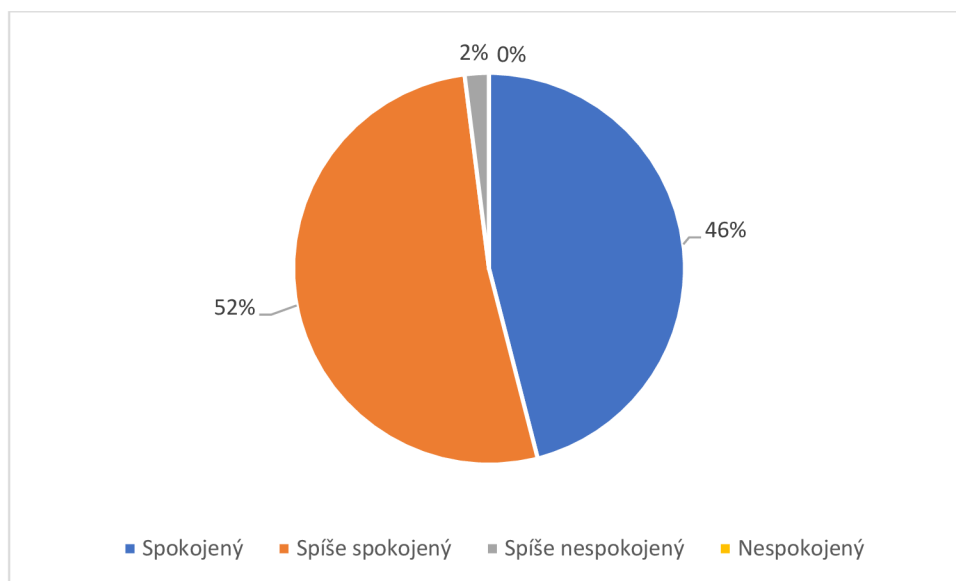
18) Pokud ano, je tento klient se službami spokojený?

Tabulka přílohy 18_ Odpovědi na otázku č.18

Hodnota	Procent	Počet odpovědí
Spokojený	46%	22
Spíše spokojený	52%	25
Spíše nespokojený	2%	1
Nespokojený	0%	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf přílohy 17_ Odpovědi na otázku č. 18

Zdroj: Vlastní zpracování

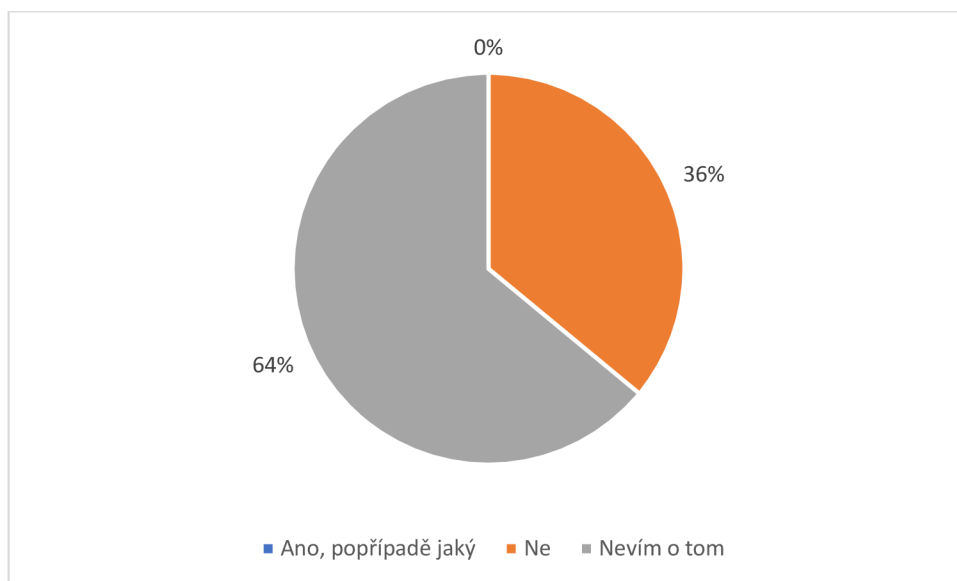
19) Pokud znáte, zmínil se někdy o nedostatku poskytovaných služeb?

Tabulka přílohy 19_ Odpovědi na otázku č. 19

Hodnota	Procent	Počet odpovědí
Ano, popřípadě jaký	0%	0
Ne	36%	18
Nevím o tom	64%	32

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf přílohy 18_Odpovědi na otázku č.19

Zdroj: Vlastní zpracování

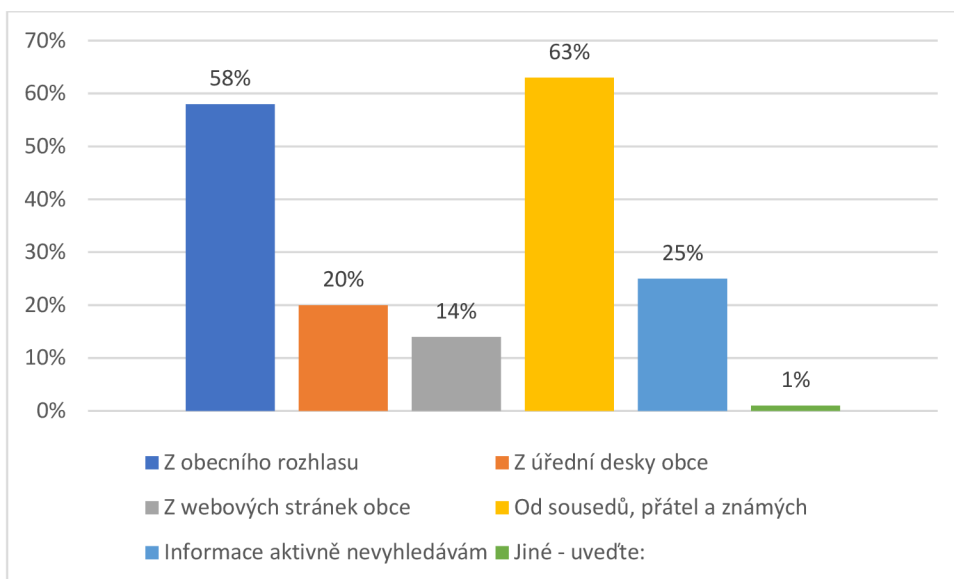
20) Odkud nejčastěji získáváte informace o aktuálním dění, plánovaných akcích a důležitých událostech v obci Mochtín?

Tabulka přílohy 20_Odpovědi na otázku č.20

Hodnota	Procent	Počet odovědí
Z obecního rozhlasu	58%	49
Z úřední desky obce	20%	17
Z webových stránek obce	14%	12
Od sousedů, přátel a známých	63%	53
Informace aktivně nevyhledávám	25%	21
Jiné – uveďte:	1%	1

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf přílohy 19_ Odpovědi na otázku č.20

Zdroj: Vlastní zpracování

Jiné:

- Plakaty

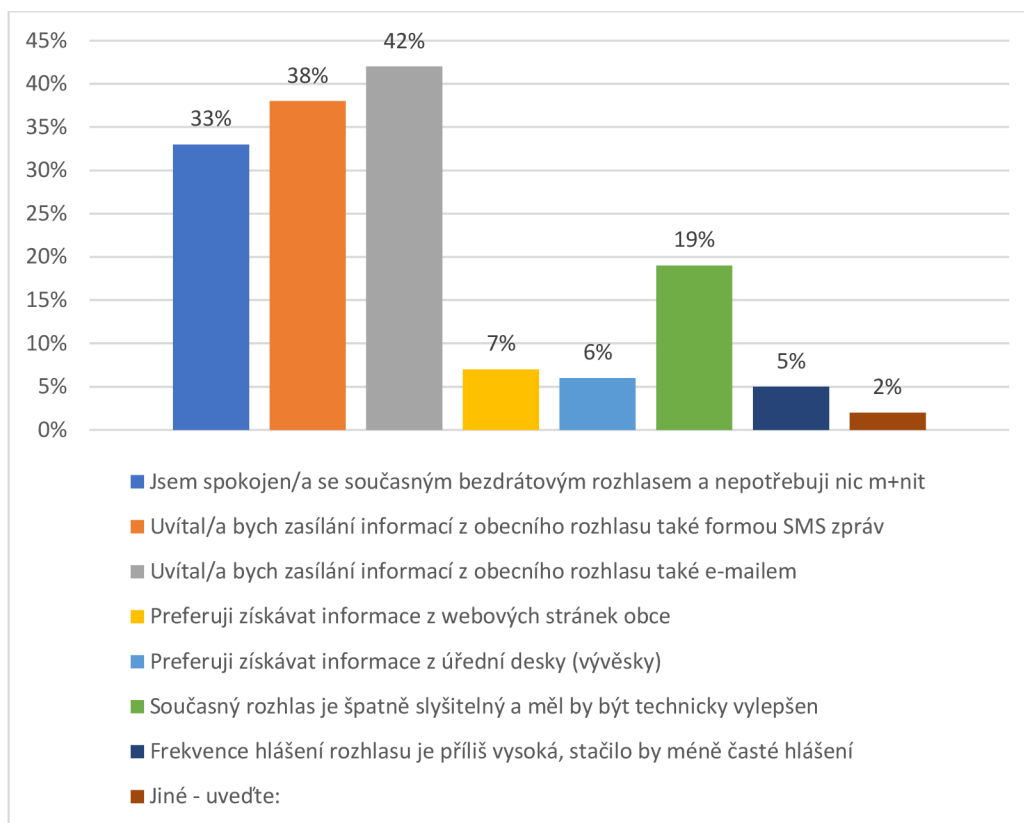
21) Jak jste spokojeni se současným systémem obecního rozhlasu a jak byste preferovali být informováni o dění v obci?

Tabulka přílohy 21_ Odpovědi na otázku č.21

Hodnota	Procent	Počet odpovědí
Jsem spokojen/a se současným bezdrátovým rozhlasem a nepotřebuji nic měnit	33%	28
Uvítal/a bych zasilání informací z obecního rozhlasu také formou SMS zpráv	38%	32
Uvítal/a bych zasilání informací z obecního rozhlasu také e-mailem	42%	35
Preferuji získávat informace z webových stránek obce	7%	6
Preferuji získávat informace z úřední desky (vývěsky)	6%	5
Současný rozhlas je špatně slyšitelný a měl by být technicky vylepšen	19%	16
Frekvence hlášení rozhlasu je příliš vysoká, stačilo by méně časté hlášení	5%	4
Jiné - uveďte:	2%	2

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf přílohy 20_Odpovědi na otázku č.21

Zdroj: Vlastní zpracování

Jiné:

- Absolutně nespokojena
- Ten rozhlas je peklo není tomu vůbec rozumet nechápu že to v dnešní době aplikací vůbec používáme paní co to mluví je hodná ..

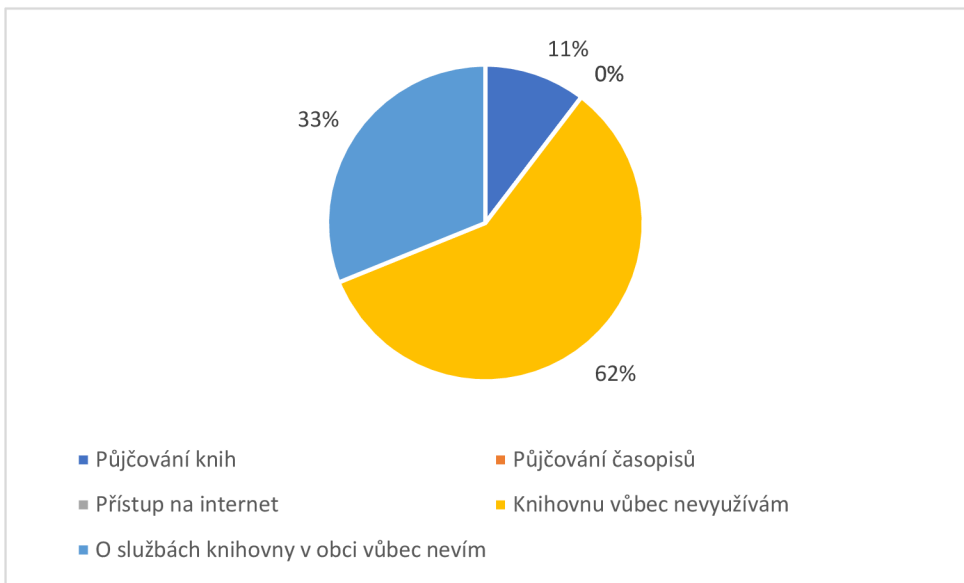
22) Jak často a k jakým účelům využíváte obecní knihovnu v Mochtíně?

Tabulka přílohy 22_Odpovědi na otázku č.22

Hodnota	Procent	Počet odpovědí
Půjčování knih	11%	9
Půjčování časopisů	0%	0
Přístup na internet	0%	0
Knihovnu vůbec nevyužívám	62%	52
O službách knihovny v obci vůbec nevím	33%	28

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf přílohy 21_Odpovědi na otázku č.22

Zdroj: Vlastní zpracování

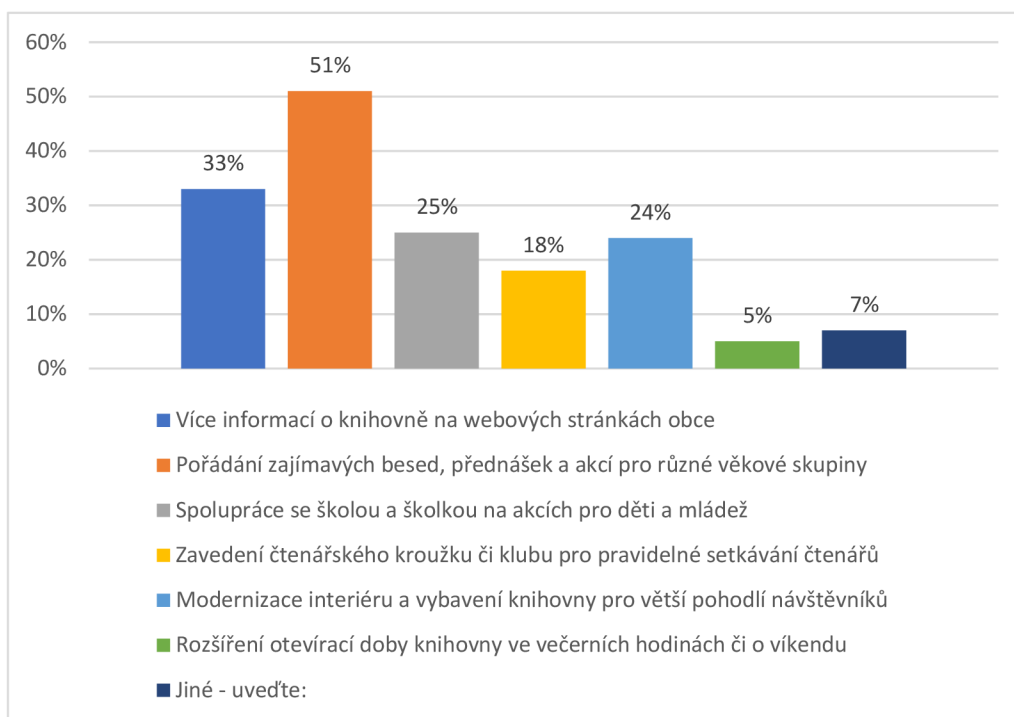
23) Co by podle Vás pomohlo zatraktivnit a zlepšit propagaci obecní knihovny v Mochtíně?

Tabulka přílohy 23_Odpovědi na otázku č.23

Hodnota	Procent	Počet odpovědí
Více informací o knihovně na webových stránkách obce	33%	28
Pořádání zajímavých besed, přednášek a akcí pro různé věkové skupiny	51%	43
Spolupráce se školou a školkou na akcích pro děti a mládež	25%	21
Zavedení čtenářského kroužku či klubu pro pravidelné setkávání čtenářů	18%	15
Modernizace interiéru a vybavení knihovny pro větší pohodlí návštěvníků	24%	20
Rozšíření otevírací doby knihovny ve večerních hodinách či o víkendu	5%	4
Jiné - uveďte:	7%	6

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf přílohy 22_ Odpovědi na otázku č. 23

Zdroj: Vlastní zpracování

Jiné:

- billboard
- Nevim
- Nevím pošlu tam dceru je totální knihomol
- Prezentace na sociálních sítích a aktualizace novinek a případných akcí

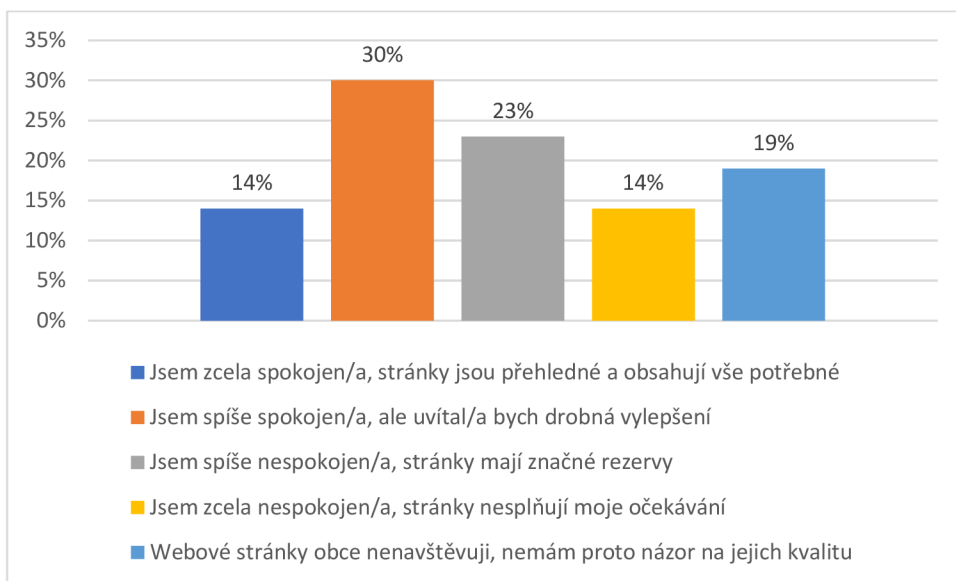
24) Jak jste spokojeni s oficiálními webovými stránkami obce Mochtín (www.mochtin.cz)?

Tabulka přílohy 24_ Odpovědi na otázku č.24

Hodnota	Procent	Počet odpovědí
Jsem zcela spokojen/a, stránky jsou přehledné a obsahují vše potřebné	14%	12
Jsem spíše spokojen/a, ale uvítal/a bych drobná vylepšení	30%	25
Jsem spíše nespokojen/a, stránky mají značné rezervy	23%	19
Jsem zcela nespokojen/a, stránky nesplňují moje očekávání	14%	12
Webové stránky obce nenavštěvuji, nemám proto názor na jejich kvalitu	19%	16

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf přílohy 23_ Odpovědi na otázku č.24

Zdroj: Vlastní zpracování

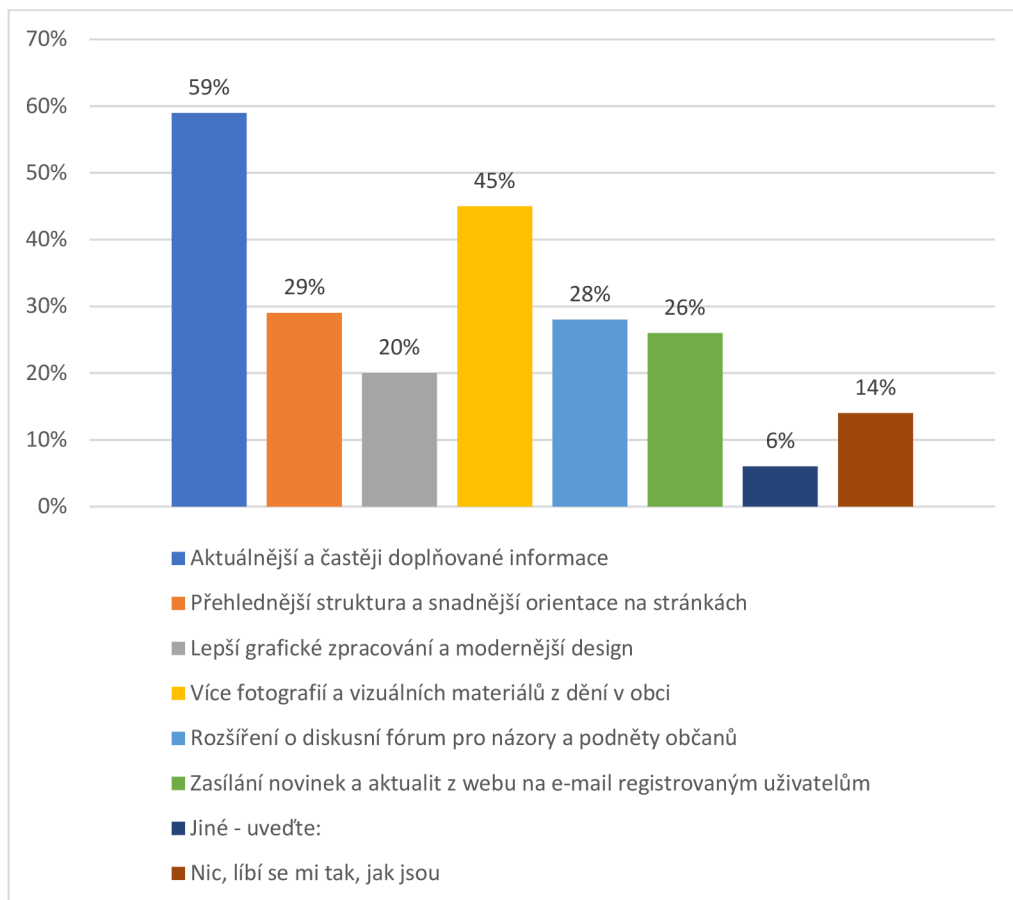
25) Co byste na webových stránkách zlepšili?

Tabulka přílohy 25_ Odpovědi na otázku č.25

Hodnota	Procent	Počet odpovědí
Aktuálnější a častěji doplňované informace	59%	41
Přehlednější struktura a snadnější orientace na stránkách	29%	20
Lepší grafické zpracování a modernější design	20%	14
Více fotografií a vizuálních materiálů z dění v obci	45%	31
Rozšíření o diskusní fórum pro názory a podněty občanů	28%	19
Zasílání novinek a aktualit z webu na e-mail registrovaným uživatelům	26%	18
Jiné – uveďte:	6%	4
Nic, líbí se mi tak, jak jsou	14%	10

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf přílohy 24_ Odpovědi na otázku č.25

Zdroj: Vlastní zpracování

Jiné:

- Lepší optimalizace stránek pro prohlížení na mobilních zařízeních

26) Jste spokojeni se současným stavem vybavenosti v obci? Máte návrh na zlepšení?*Tabulka přílohy 26_ Odpovědi na otázku č.26*

Hodnota
Ano
bylo by tu dobré koupaliště
Dokončení chodníků u hřiště a komunikace od ZŠ
Chybí jakékoliv kulturní akce pro dospělé i děti
Chybí zde koupaliště
koupaliště
Možnost sledovat a vyjádřit se zaregistrovaným obyvatelům k zasedání/projednávání online.
Myslím si, že sedět na 130 milionech a neinvestovat z nich prakticky nic do rozvoje obce vypovídá o absolutním nepochopení výkonu funkce starosty/zastupitelstva.
Postrádáme odpadkové koše, za mě je jeden u obchodu a na fotbalovém hřišti dost málo. už jen co se týká pejskaru a sbírání bobků po jejich mazlíčcích
Pro mladý by bylo potřeba koupaliště
Rekonstrukce bioodpadu
Sportovní hala
V obci by se mělo zrekonstruovat koupaliště
v rámci možností OK
Vcelku jsem spokojena, žije se tu dobře.
Vše v rámci současných možností
Výstavba telocvičny
Zlepšit stav prodejny včetně sortimentu,

Zdroj: Vlastní zpracování

Seznam tabulek přílohy

Tabulka přílohy 1_ Odpovědi na otázku č.1.....	128
Tabulka přílohy 2_ Odpovědi na otázku č.2.....	128
Tabulka přílohy 3_ Odpovědi na otázku č.3.....	129
Tabulka přílohy 4_ Odpovědi na otázku č.4.....	130
Tabulka přílohy 5_ Odpovědi na otázku č.5.....	131
Tabulka přílohy 6_ Odpovědi na otázku č.6.....	132
Tabulka přílohy 7_ Odpovědi na otázku č.7.....	133
Tabulka přílohy 8_ Odpovědi na otázku č.8.....	134
Tabulka přílohy 9_ Odpovědi na otázku č.9.....	135
Tabulka přílohy 10_ Odpovědi na otázku č.10.....	136
Tabulka přílohy 11_ Odpovědi na otázku č.11.....	137
Tabulka přílohy 12_ Odpovědi na otázku č.12.....	138
Tabulka přílohy 13_ Odpovědi na otázku č.13.....	139
Tabulka přílohy 14_ Odpovědi na otázku č.14.....	140
Tabulka přílohy 15_ Odpovědi na otázku č.15.....	141
Tabulka přílohy 16_ Odpovědi na otázku č.16.....	142
Tabulka přílohy 17_ Odpovědi na otázku č.17.....	143
Tabulka přílohy 18_ Odpovědi na otázku č.18.....	143
Tabulka přílohy 19_ Odpovědi na otázku č.19.....	144
Tabulka přílohy 20_ Odpovědi na otázku č.20.....	145
Tabulka přílohy 21_ Odpovědi na otázku č.21.....	146
Tabulka přílohy 22_ Odpovědi na otázku č.22.....	147
Tabulka přílohy 23_ Odpovědi na otázku č.23.....	148
Tabulka přílohy 24_ Odpovědi na otázku č.24.....	150
Tabulka přílohy 25_ Odpovědi na otázku č.25.....	151
Tabulka přílohy 26_ Odpovědi na otázku č.26.....	152

Seznam grafů přílohy

Graf přílohy 1_ Odpovědi na otázku č.1.....	128
Graf přílohy 2_ Odpovědi na otázku č.2.....	129
Graf přílohy 3_ Odpovědi na otázku č.3.....	130

Graf přílohy 4_ Odpovědi na otázku č.4.....	131
Graf přílohy 5_ Odpovědi na otázku č.5.....	132
Graf přílohy 6_ Odpovědi na otázku č.6.....	133
Graf přílohy 7_ Odpovědi na otázku č.7.....	134
Graf přílohy 8_ Odpovědi na otázku č.8.....	135
Graf přílohy 9_ Odpovědi na otázku č.9.....	136
Graf přílohy 10_ Odpovědi na otázku č.10.....	137
Graf přílohy 11_ Odpovědi na otázku č.11.....	138
Graf přílohy 12_ Odpovědi na otázku č.12.....	139
Graf přílohy 13_ Odpovědi na otázku č.13.....	140
Graf přílohy 14_ Odpovědi na otázku č.14.....	141
Graf přílohy 15_ Odpovědi na otázku č.15.....	142
Graf přílohy 16_ Odpovědi na otázku č.17.....	143
Graf přílohy 17_ Odpovědi na otázku č.18.....	144
Graf přílohy 18_ Odpovědi na otázku č.19.....	145
Graf přílohy 19_ Odpovědi na otázku č.20.....	146
Graf přílohy 20_ Odpovědi na otázku č.21.....	147
Graf přílohy 21_ Odpovědi na otázku č.22.....	148
Graf přílohy 22_ Odpovědi na otázku č.23.....	149
Graf přílohy 23_ Odpovědi na otázku č.24.....	150
Graf přílohy 24_ Odpovědi na otázku č.25.....	151